

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Jatkuvan oppimisen sanasto

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Sanastokeskus ry

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2025:12

Jatkuvan oppimisen sanasto

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Sanastokeskus ry

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2025

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö
CC BY 4.0

ISBN pdf: 978-952-415-256-3
ISSN pdf: 1799-0351

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikön julkaisutuotanto ja Sanastokeskus

Helsinki 2025

Jatkuvan oppimisen sanasto

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2025:12		Teema	Koulutus
Julkaisija	opetus- ja kulttuuriministeriö		
Yhteisötekijä	opetus- ja kulttuuriministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Sanastokeskus ry		
Kieli	suomi	Sivumäärä	83
Tiivistelmä	Jatkuvan oppimisen sanaston tavoitteena on tukea hallinnonalojen välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä määrittelemällä yhteisiä käsitteitä. Jatkuva oppiminen toteutuu käytännössä niin koulutusjärjestelmässä, työelämässä kuin muuallakin kansalaisten arjessa. Sanastossa määritellään 76 käsitettä, jotka liittyvät koulutukseen, oppimiseen, osaamiseen sekä ohjaukseen ja valmennukseen. Sanasto valottaa myös oppimisen ja osaamisen suhdetta työelämään ja työmarkkinoihin. Käsitteille on laadittu terminologiset kuvaukset ja käsitteiden välisiä suhteita kuvataan kaavioilla. Käsitteille annetaan suomenkieliset termisuositukset sekä ruotsin- ja englanninkieliset vastineet. Sanasto on tarkoitettu tukemaan jatkuvan oppimisen uudistusta ja Osaamispolku-palvelun kehittämistä. Sanasto edistää valtionhallinnon ja jatkuvan oppimisen käytännön toteuttajien välistä yhteisymmärrystä. Tavoitteena on, että käsitteitä käytettäisiin yhdenmukaisesti viestinnässä, palveluiden suunnittelussa, säädösvalmistelussa ja tietoarkkitehtuurityössä. Jatkuvan oppimisen sanasto on laadittu vuosina 2020–2021 ja 2023–2025 opetus- ja kulttuuriministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalojen asiantuntijoiden yhteistyönä. Sanastotyö on ollut osa Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelmaa (2021–2025).		
Asiasanat	koulutus, oppiminen, elinikäinen oppiminen, osaaminen, ohjaus (neuvonta ja opastus), valmennus, työelämä, työmarkkinat, sanastot, terminologia, käsitteet, määritelmät		
ISBN PDF	978-952-415-256-3	ISSN PDF	1799-0351
Asianumero	VN/32564/2021, VN/13340/2023	Hankenumero	OKM003:00/2022, OKM025:00/2024
Julkaisun osoite	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-256-3		

Ordlista för kontinuerligt lärande

Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2025:12	Tema	Utbildning
Utgivare	undervisnings- och kulturministeriet	
Utarbetad av	undervisnings- och kulturministeriet, arbets- och näringsministeriet, Terminologicentralen rf	
Språk	finska	Sidantal 83
Referat	Målet med Ordlistan för kontinuerligt lärande är att stödja dialogen och samarbetet mellan förvaltningsområden genom att definiera gemensamma begrepp. Kontinuerligt lärande sker i praktiken såväl i utbildningssystemet, arbetslivet såsom annanstans i medborgarnas vardag. I ordlistan definieras 76 begrepp som hänför sig till utbildning, lärande, kompetens samt handledning och träning. Ordlistan belyser också hur lärande och kompetens påverkar arbetslivet och arbetsmarknaden. För begreppen har terminologiska beskrivningar utarbetats och relationerna mellan begreppen beskrivs med diagram. För begreppen ges termrekommendationer på finska och term motsvarigheter på svenska och engelska. Ordlistan är avsedd för att stödja reformen av kontinuerligt lärande och utvecklingen av tjänsten Kompetensstigen. Ordlistan främjar samförståndet mellan statsförvaltningen och praktiska aktörer för kontinuerligt lärande. Målet är att man använder begreppen enhetligt inom kommunikation, vid planeringen av tjänster, lagberedningen och i arbetet för informationsarkitektur. Ordlistan för kontinuerligt lärande utarbetades 2020–2021 och 2023–2025 i samarbete mellan sakkunniga från förvaltningsområdena vid undervisnings- och kulturministeriet och arbets- och näringsministeriet. Terminologiarbetet har ingått i Digitaliseringsprogrammet för kontinuerligt lärande (2021–2025).	
Nyckelord	utbildning, lärande, livslångt lärande, kunnande, handledning (rådgivning och vägledning), coachning, arbetsliv, arbetsmarknaden, ordlistor, terminologi, begrepp, definitioner	
ISBN PDF	978-952-415-256-3	ISSN PDF 1799-0351
Ärendenr.	VN/32564/2021, VN/13340/2023	Projektnr. OKM003:00/2022, OKM025:00/2024
URN-adress	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-256-3	

Description sheet
4 April 2025

Glossary of Continuous Learning

Publications of the Ministry of Education and Culture, Subject Education
Finland 2025:12

Publisher Ministry of Education and Culture

Author(s) Ministry of Education and Culture, Ministry of Economic Affairs and Employment,
Finnish Terminology Centre

Language Finnish **Pages** 83

Abstract By defining common concepts, the Glossary of Continuous Learning intends to support dialogue and cooperation between the branches of government. Continuous learning takes place in the education system, in the world of work and generally in the daily life of citizens.

The glossary defines 76 concepts related to education and training, learning, competence, guidance and coaching. The glossary sheds light on how learning and competence are connected to the world of work and the labour market. The glossary provides terminological concept descriptions, and diagrams to visualise the relationships between the concepts. Recommendations are given on which Finnish terms to use, and the concepts include Swedish and English equivalents.

The glossary supports the reform of continuous learning and the development of the Competency Path service. It promotes mutual understanding between the central government and those implementing continuous learning in practice. It seeks to facilitate a consistent application of the concepts in communications, service planning, law drafting and data architecture.

Specialists in the branches of government operating under the Ministry of Education and Culture and the Ministry of Economic Affairs and Employment drew up the glossary in 2020–2021 and 2023–2025. The glossary is part of the Digitalisation Programme for Continuous Learning (2021–2025).

Keywords education, training, learning, lifelong learning, competence, skills, direction (instruction and guidance), coaching, working life, labour market, glossaries, terminology, concepts, definitions

ISBN PDF 978-952-415-256-3 **ISSN PDF** 1799-0351

Reference no. VN/32564/2021, VN/13340/2023 **Project no.** OKM003:00/2022,
OKM025:00/2024

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-256-3>

Sisällysluettelo

Käsitejärjestelmäkaavioluettelo.....	7
Esipuhe.....	8
Sanaston rakenne ja merkinnät.....	10
Käsitteet, määritelmät ja termit.....	10
Sanaston rakenne.....	10
Termitietueen rakenne.....	10
Käsitejärjestelmäkaavioiden tulkinta.....	12
1 Koulutus.....	14
1.1 Koulutus (1) sen mukaan, onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä, sekä rahoituksen mukaan.....	17
1.2 Koulutus (1) tarkoituksen, koulutusasteen ja osallistujan elämänvaiheen mukaan.....	22
1.3 Koulutus (1) järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan.....	24
1.4 Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan.....	26
1.5 Työvoimakoulutus.....	29
1.6 Työelämässä oppiminen.....	35
2 Osaamiskokonaisuuksia.....	40
3 Opetus, ohjaus ja valmennus.....	43
4 Oppiminen.....	51
5 Pätevyys ja kelpoisuus.....	54
6 Todistus.....	57
7 Osaaminen ja työmarkkinat.....	62
8 Työ ja ammatti.....	73
Englanninkielinen hakemisto / English index.....	77
Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register.....	80
Suomenkielinen hakemisto.....	82

Käsitejärjestelmäkaavioluettelo

Käsitejärjestelmäkaavio 1. Koulutus (2) -käsitteen alakäsitteitä.....	16
Käsitejärjestelmäkaavio 2. Koulutus (1) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan.....	21
Käsitejärjestelmäkaavio 3. Koulutus (1) koulutusasteen, tarkoituksen ja osallistujan elämänvaiheen mukaan sekä koulutus (2).....	23
Käsitejärjestelmäkaavio 4. Koulutus (1) järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja tutkintotavoitteisuuden mukaan.....	25
Käsitejärjestelmäkaavio 5. Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan.....	28
Käsitejärjestelmäkaavio 6. Työvoimakoulutus.....	33
Käsitejärjestelmäkaavio 7. Työelämässä oppiminen.....	39
Käsitejärjestelmäkaavio 8. Osaamiskokonaisuuksia.....	42
Käsitejärjestelmäkaavio 9. Opetus, ohjaus ja valmennus.....	48
Käsitejärjestelmäkaavio 10. Koulutuskokeilu ja työkokeilu.....	50
Käsitejärjestelmäkaavio 11. Oppiminen.....	53
Käsitejärjestelmäkaavio 12. Pätevyys ja kelpoisuus.....	56
Käsitejärjestelmäkaavio 13. Todistuksia.....	61
Käsitejärjestelmäkaavio 14. Osaaminen ja työmarkkinat.....	72
Käsitejärjestelmäkaavio 15. Ammattiin ja työhön liittyviä käsitteitä.....	76

Esipuhe

Jatkuvan oppimisen sanaston tavoitteena on tukea hallinnonalojen välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä määrittelemällä yhteisiä käsitteitä. Jatkuva oppiminen toteutuu käytännössä niin koulutusjärjestelmässä, työelämässä kuin muuallakin kansalaisten arjessa.

Jatkuvan oppimisen sanastotyötä alettiin tehdä vuosina 2020–2021 opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyössä. Sanastotyötä jatkettiin vuonna 2023 osana Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus -hanketta. Sanastotyöhön on osallistunut sekä opetus- ja kulttuuriministeriön että työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalojen asiantuntijoita.

Työn tuloksena syntyneessä Jatkuvan oppimisen sanastossa esitetään termitietueina ja käsitekaavioina 76:n jatkuvaan oppimiseen liittyvän käsitteen tiedot. Käsitteiden sisältö kuvataan määritelmien ja niitä täydentävien lisätietojen avulla. Käsitteiden välisiä suhteita havainnollistetaan käsitejärjestelmäkaavioilla. Suomenkielisistä termeistä ja niiden ruotsin- ja englanninkielisistä vastineista annetaan suositukset. Ruotsinkieliset vastineet on valittu edustamaan Suomen oloja, sillä Ruotsissa on erilainen koulutusjärjestelmä ja siten myös osittain eri termistö kuin Suomessa.

Jatkuvan oppimisen sanasto on rajattu kattamaan ensisijaisesti sellaisia käsitteitä, joita ei ole määritellyt opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisemassa Opetus- ja koulutussanastossa ([Opetus- ja koulutussanasto OKSA, 3. laitos, OKM 2024:13](#)) eikä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla tehdyissä sanastoissa^{1, 2, 3}. Muissa sanastoissa määritellyjä käsitteitä on kuitenkin otettu mukaan Jatkuvan oppimisen sanastoon, jos käsitejärjestelmien eheys on sitä edellyttänyt tai jos käsitettä on ollut tarve tarkastella eri näkökulmasta.

Joskus samalla termillä viitataan jatkuvan oppimisen kontekstissa eri käsitteeseen kuin toisessa sanastossa, esimerkiksi koulutusjärjestelmäkoulutukseen rajautuvassa OKSAssa. Useimmiten kuitenkin jos Jatkuvan oppimisen sanastossa ja toisessa sanastossa on määritellyt samanniminen käsite, kyse on toisiaan täysin tai lähes vastaavista käsitteistä; käsitteiden sisällössä tai käsitekuvausten sanamuodossa voi olla pieniä eroja. Myös Jatkuvan oppimisen sanastossa annetut ruotsin- ja englanninkieliset vastinetermit voivat poiketa esimerkiksi OKSAssa annetuista vastinetermeistä. Erot käsitteiden sisällössä ja nimityksissä voivat johtua esimerkiksi siitä, että eri sanastojen taustalla ovat eri säädökset, tai siitä, että eri sanastoja sovelletaan eri toimintayhteyksissä. Tieto siitä, että Jatkuvan oppimisen sanastossa määritellyt käsite on vastaava tai lähes vastaava kuin toisessa sanastossa, on esitetty käsitteen huomautuksessa, ja kyseisestä huomautuksesta on myös linkki toisen sanaston käsitteeseen.

Jatkuvan oppimisen sanasto on tarkoitettu tukemaan jatkuvan oppimisen uudistusta ja Osaamispolun kehittämistä. Sanasto edistää valtionhallinnon ja jatkuvan oppimisen käytännön toteuttajien välistä yhteisymmärrystä. Tavoitteena on, että käsitteitä käytettäisiin yhdenmukaisesti muun muassa viestinnässä, palveluiden suunnittelussa, säädösvalmistelussa ja tietoarkkitehtuurytyössä. Sanasto tukee myös julkisen hallinnon tietojen yhteentoimivuutta.

¹ Työllisyyspalvelujen sanasto (2024)

² Sosiaali-, terveys- sekä työ- ja elinkeinoalojen yhteisten palvelujen sanasto. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu 2019:67

³ Kotoutumisen sanasto (2023).

Jatkuvan oppimisen sanaston laatineen työryhmän kokoustyöskentelyyn osallistuivat seuraavat asiantuntijat:

Lara Anastasiou, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus oy (2020)
Marjut Anderson, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus oy (2021)
Marika Bäckman, opetus- ja kulttuuriministeriö (2025)
Milja Enestam, Opetushallitus (2024)
Petri Haltia, opetus- ja kulttuuriministeriö (2023–2025)
Mikko Hartikainen, Opetushallitus (2020, 2023)
Tuula Heide, Digivisio 2030 -hanke (2023–2025)
Petra Heikkinen, opetus- ja kulttuuriministeriö (2024–2025)
Tero Huttunen, opetus- ja kulttuuriministeriö (2020–2021, 2023)
Ilmari Hyvönen, opetus- ja kulttuuriministeriö (2020–2021)
Saara Ikkela, opetus- ja kulttuuriministeriö (2023–2024)
Jonna Korhonen, opetus- ja kulttuuriministeriö (2020–2021)
Siru Korkala, Opetushallitus (2023–2025)
Mikko Kuoppala, työ- ja elinkeinoministeriö (2020–2021)
Pauliina Kupila, opetus- ja kulttuuriministeriö (2023–2024)
Katri Kuukka, Opetushallitus (2024)
Tomi Kytölä, opetus- ja kulttuuriministeriö (2020–2021, 2023–2025)
Mira Piironen, Uudenmaan TE-toimisto (2021, 2023–2024)
Harry Pulliainen, KEHA-keskus (2020–2021, 2023)
Kirsi-Marja Putkonen, KEHA-keskus (2020–2021, 2023–2025)
Taina Riikonen, Uudenmaan TE-toimisto (2020)
Aino Ropponen, Opetushallitus (2023)
Laura Ruuskanen, työ- ja elinkeinoministeriö (2023–2024)
Tiina Salminen, työ- ja elinkeinoministeriö (2023–2025)
Tuula Sumkin, Opetushallitus (2020–2021)
Helena Torkko, työ- ja elinkeinoministeriö (2023–2025)
Totti Tuhkanen, Turun yliopisto (2020–2021, 2023–2025)
Thomas Vikberg, opetus- ja kulttuuriministeriö (2023)
Markku Virtanen, työ- ja elinkeinoministeriö (2020–2021, 2023–2025)
Riina Kosunen, Sanastokeskus, terminologi (2020–2021, 2023–2025)
Mari Suhonen, Sanastokeskus, terminologi (2023–2025).

Ruotsin- ja englanninkielisistä termeistä vastasi valtioneuvoston kanslian käännös- ja kielitoimiala.

Sanastohankkeen aikana pyydettiin tietoa ja kommentteja myös varsinaisten työryhmien ulkopuolisilta asiantuntijoilta. Lausuntopalautetta sidosryhmittä pyydettiin kahteen otteeseen: vuodenvaihteessa 2021–2022 ja keväällä 2024.

Kiitämme sanastotyöryhmien jäseniä ja muita sanaston laatimiseen osallistuneita heidän arvokkaasta työpanoksestaan.

Sanaston laatimiseen tarvittun terminologisen työn rahoittivat vuosina 2020–2021 opetus- ja kulttuuriministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö. Vuosina 2023–2025 sanastotyö oli osa Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelmaa (2021–2025), joka sai rahoituksensa Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineestä RRF (NextGenerationEU).

**Euroopan unionin
rahoittama**

NextGenerationEU

Sanaston rakenne ja merkinnät

Käsitteet, määritelmät ja termit

Sanaston lähtökohtana on ollut luotettavien suomenkielisten määritelmien, käsitejärjestelmien, termisuositusten ja termien ruotsin- ja englanninkielisten vastineiden tuottaminen. Siksi sanasto on laadittu systemaattisesti, terminologisten periaatteiden ja menetelmien mukaisesti, jotka on määritelty ISO/TC 37:n (International Organization for Standardization/Technical Committee 37 Language and terminology) laatimissa kansainvälisissä standardeissa.

Terminologiselle sanastotyölle on ominaista käsitekeskeisyys. Siinä missä sanakirjat tarkastelevat sanoja ja niiden merkityksiä, terminologisten sanastojen lähtökohtana ovat käsitteet ja niiden väliset suhteet.

Käsitteet ovat ihmisen mielessään muodostamia ajatusmalleja, jotka vastaavat tiettyä todellisuuden kohteita, niin sanottuja tarkoituksia. **Tarkoituksilla** on erilaisia ominaisuuksia. Näistä ominaisuuksista muodostettuja ajatusmalleja kutsutaan käsitepiirteiksi. Käsitteen sisältö muodostuu joukosta erilaisia käsitepiirteitä, joista olennaiset ja erottavat kuvataan **määritelmän** avulla. Terminologiset määritelmät on kirjoitettu sellaiseen muotoon, että niiden avulla voidaan tunnistaa kunkin käsitteen paikka käsitejärjestelmässä. **Termit** puolestaan ovat käsitteiden nimityksiä, joiden avulla voidaan lyhyesti viitata käsitteen koko sisältöön.

Sanaston rakenne

Sanasto on ryhmitelty **aiheenmukaisesti** jäsenneltyihin lukuihin, joissa toisiinsa liittyvät käsitteet on pyritty sijoittamaan lähekkäin.

Aakkoselliset hakemistot löytyvät sanaston lopusta. Niissä käytetty numerointi viittaa käsitteen numeroon sanastossa. Hakemistoon on poimittu suositettavien ja hylättävien termien lisäksi muita hakusanoja, jotka liittyvät läheisesti tiettyyn käsitteeseen. Muut hakusanat viittaavat siihen käsitteeseen ja sen numeroon, jonka yhteydessä kyseistä termiä käsitellään.

Termitietueen rakenne

Käsitteet on esitetty numeroituina termitietueina ja pääsääntöisesti myös käsitejärjestelmiä kuvaavina kaavioina. Termitietueet ja käsitejärjestelmäkaaviot on tarkoitettu toisiaan tukeviksi esitysmuodoiksi.

Termitietueessa käsitteelle annetaan ensin **termit**. Ensimmäisenä esitetään sanaston pääkielen (eli käsiteanalyysin perustana käytetyn kielen) termit. Termien jälkeen seuraa pääsääntöisesti **määritelmä**. Määritelmä alkaa pienellä kirjaimella ja sen lopussa ei ole pistettä. Mahdolliset määritelmää täydentävät lisätiedot eli **huomautukset** on erotettu määritelmästä sisennyksellä. Huomautukset ovat normaaleja virkkeitä. Niissä voidaan esimerkiksi antaa havainnollisia esimerkkejä, lisätietoa käsitteestä tai tietoa termien käytöstä.

Kooste kaikista käsitteiden yhteydessä sanasto-osuudessa käytetyistä merkintätavoista:

Termitietueen merkintä	Merkinnän selitys
1	käsitteen numero; sanaston käsitteet on numeroitu juoksevasti
lihavointi	suomenkieliset termit; suositettava termi ensimmäisenä ja sen jälkeen sallittavat synonyymit
<i>kursivoitu linkki</i>	(määritelmässä tai huomautuksessa) kursivoitu termi viittaa sanastossa määriteltyyn käsitteeseen; termi toimii sähköisessä versiossa linkkinä
kursivoimaton linkki	(määritelmässä tai huomautuksessa) teksti toimii linkkinä sanaston ulkopuoliseen kohteeseen, kuten säädökseen tai toisen sanaston käsitteeseen
(1)	(suluissa oleva numero termin perässä) homonyymi; sanastossa on useita kirjoitusasultaan samanlaisia suositettavia tai sallittavia termejä, joilla on eri merkitys, esim. koulutus (1) ja koulutus (2)
mieluummin kuin: hellre än: rather than:	ei-suositettava termi; termin käyttöä ei suositeta esimerkiksi kielellisistä syistä (kuten vierasperäisyyden vuoksi)
ei: inte: not:	hylättävä termi; tarkoittaa eri asiaa kuin suositettava termi eikä sitä pitäisi käyttää tässä merkityksessä tai termi on kielenvastainen tai vanhentunut
(uudistermi) (termförslag) (new term)	(teksti kaarisuluissa termin perässä) termiehdotus
(vanhentunut) (föråldrad) (obsolete)	(teksti kaarisuluissa termin perässä) termi on vanhentunut
sv	ruotsinkieliset vastineet; suositettava termi ensimmäisenä ja sen jälkeen sallittavat synonyymit
en	englanninkieliset vastineet / englanninkieliset vastineet; suositettava termi ensimmäisenä ja sen jälkeen sallittavat synonyymit
/GB/	Ison-Britannian englantia
/US/	Yhdysvaltain englantia
n	ruotsin termi on ett-sukuinen
pl	termiä käytetään monikkomuotoisena
verbi verb	termin sanaluokka on verbi
<	termi viittaa määriteltyä käsitettä laajempaan käsitteeseen
>	termi viittaa määriteltyä käsitettä suppeampaan käsitteeseen
~	termi viittaa hieman määritellystä käsitteestä poikkeavaan käsitteeseen, mutta siitä ei kuitenkaan voi sanoa, että se olisi laajempi tai suppeampi kuin määritelty käsite
<korkeakoulut>	(teksti kulmasuluissa käsitteen numeron alla) ala, jolle määritelmä on rajattu tai jonka näkökulmasta määritelmä on kirjoitettu
<säädöksissä>	(teksti kulmasuluissa termin perässä) täsmennys termin käyttöalasta tai tapauksista, joissa termiä voidaan käyttää
Käsitejärjestelmäkaavio:	viittaus yhteen tai useampaan käsitejärjestelmäkaavioon, jossa käsite esiintyy; kaavion nimi toimii sähköisessä versiossa linkkinä

Käsitejärjestelmäkaavioiden tulkinta

Käsitejärjestelmäkaaviot havainnollistavat käsitteiden välisiä suhteita ja auttavat hahmottamaan kokonaisuuksia. Sanastossa esiintyy terminologisia käsitesuhteita, joita on kuvattu UML:n (Unified Modeling Language) mukaisilla merkintätavoilla (ks. ISO 24156-1 Graphic notations for concept modelling in terminology work and its relationship with UML – Part 1: Guidelines for using UML notation in terminology work). Kaikki alla listatut käsitesuhteet eivät välttämättä esiinny tässä sanastossa. Seuraavan sivun kaaviossa on annettu esimerkkejä käsitesuhteiden kuvaamisesta.

Käsitteen merkitseminen käsitejärjestelmäkaavioon

- sanasto-osuudesta käsitteen tiedoista on poimittu kaavioon käsitteen numero, ensimmäinen suositettava termi, mahdollinen homonyymien numero kaarisuluissa ja määritelmä
- lihavoimaton termi on kaaviossa helpottamassa kaavion tulkintaa, mutta sitä ei ole määriteltä sanastossa

Hierarkkinen suhde (kolmioon päättyvä viiva —▷)

- vallitsee laajemman yläkäsitteen (todistus (1)) ja sitä suppeamman alakäsitteen (*pätevyystodistus* ja *työtodistus*) välillä
- alakäsite sisältää kaikki yläkäsitteen piirteet sekä vähintään yhden lisäpiirteen, mutta sitä vastaa suppeampi joukko tarkoituksia kuin yläkäsitettä
- alakäsite voidaan ajatella yläkäsitteen erikoistapaukseksi
- kolmion kärki osoittaa yläkäsitteeseen

Koostumussuhde (vinoneliöön päättyvä viiva —◊)

- alakäsitteet ovat osia yläkäsitteenä olevasta kokonaisuudesta
- yläkäsitteen piirteet eivät sisälly alakäsitteeseen kuten hierarkkisessa käsitejärjestelmässä
- esimerkiksi *työvoimakoulutukseen sisältyy kartoitusjakso*
- vinoneliö kiinnittyy yläkäsitteeseen

Assosiatiivinen suhde (viiva ilman symbolia)

- käsitesuhde, jota ei voida luokitella hierarkkiseksi eikä koostumussuhteeksi (esim. ajalliset, paikalliset, toiminnalliset, välineelliset sekä alkuperään ja syntyyn liittyvät suhteet)
- assosiatiivisen suhteen tyyppi käy yleensä ilmi määritelmän kielellisestä muodosta
- esimerkiksi *koulutussopimukseen perustuvan koulutuksen ja koulutussopimuksen* välillä on assosiatiivinen suhde: koulutussopimukseen perustuvan koulutuksen perustana on koulutustoimijan ja työpaikan välinen koulutussopimus

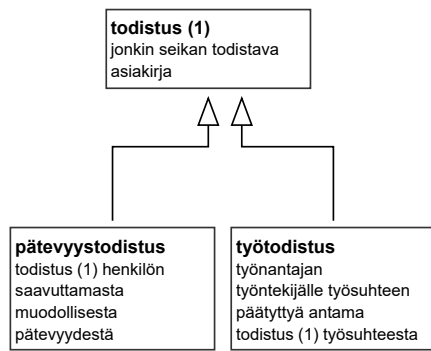
Moniulotteinen käsitejärjestelmä (viiva, jonka yhteyteen on tekstillä merkitty jaotteluperuste)

- sekä hierarkkiset että koostumussuhteiset käsitejärjestelmät voivat olla moniulotteisia
- yläkäsitteestä päästään erilaisiin alakäsitevalikoimiin eli ulottuvuuksiin käyttämällä eri jaotteluperusteita
- hierarkkisessa käsitejärjestelmässä yhteen ulottuvuuteen kuuluvat eli yhden jaotteluperusteen mukaiset (käsitejärjestelmäkaaviossa saman jaotteluperusteen alle merkityt) alakäsitteet eivät voi yhdistyä uudeksi käsitteeksi (esimerkiksi *oppiminen, joka rajoittuu tiettyyn ajanjaksoon elämäntapa-alueella* ei voi olla *jatkuvaa oppimista*), mutta eri ulottuvuuksiin kuuluvia eli eri jaotteluperusteiden alla olevia alakäsitteitä voidaan yhdistää uusiksi käsitteiksi (esimerkiksi *toisen asteen koulutus* voi olla *aikuiskoulutusta*) (ks. käsitejärjestelmäkaavio 3 ”Koulutus (1) koulutusasteen, tarkoituksen ja osallistujan elämäntapa-alueen mukaan sekä koulutus (2)”)
- jaotteluperusteen nimitys on usein merkitty viivan yhteyteen (esimerkiksi *oppiminen* on jaettu alakäsitteisiin yhtäältä suhteessa elämäntapa-alueen ja elämäntapa-alueeseen ja toisaalta sen mukaan, missä yhteydessä oppiminen tapahtuu)

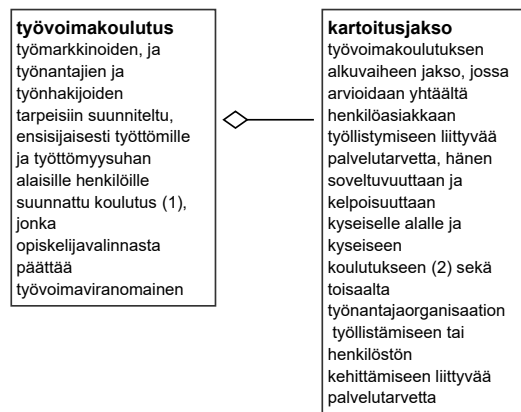
Täydentävä tieto (katkoviiva - - -)

- katkoviivoilla merkitään käsitesuhteet, jotka eivät käy ilmi määritelmien sanamuodoista (esimerkiksi käsitteiden *jatkuvaa oppiminen* ja *työelämässä oppiminen* välinen assosiatiivinen suhde on merkitty katkoviivalla, koska jatkuvan oppimisen määritelmässä ei viitata työelämässä oppimiseen eikä päinvastoin)
- katkoviivoilla kuvatut käsitesuhteet täydentävät määritelmiä ja tukevat käsitteiden ymmärtämistä (*jatkuvaa oppimista* tapahtuu *työelämässä oppimisessa*), vaikkei hierarkkinen käsitesuhde näy käsitteiden määritelmistä)
- katkoviivalla voidaan merkitä niin hierarkkinen suhde, koostumussuhde kuin assosiatiivinen suhdekin

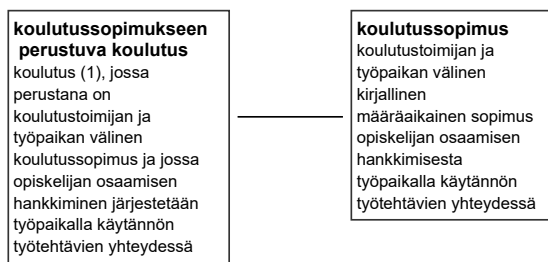
HIERARKKINEN SUHDE

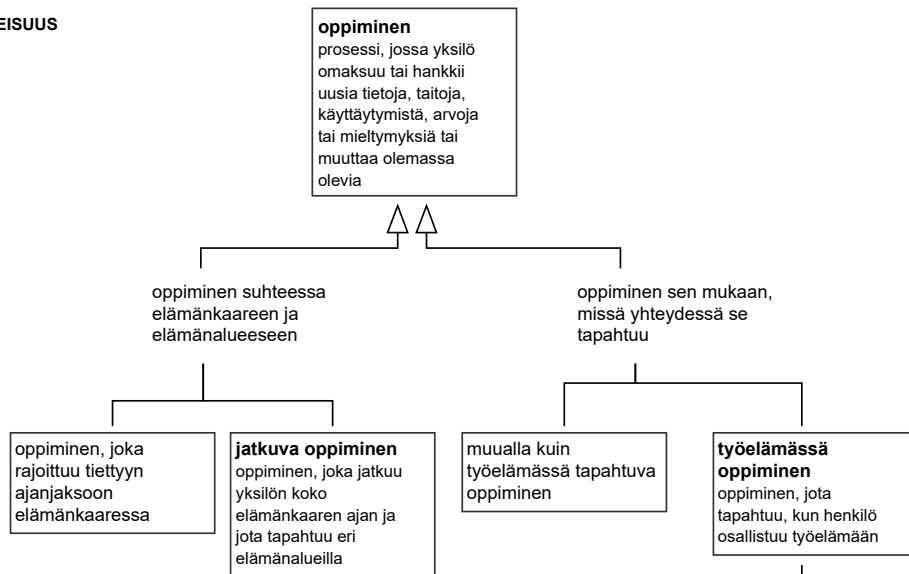
KOOSTUMUSSUHDE

ASSOSIATIIVINEN SUHDE

MONILOTTEISUUS

TÄYDENTÄVÄ TIETO

1 Koulutus

1

koulutus (1)

sv utbildning (1)

inte: skolning

en < education (1);

training (1);

< education and training

määritelmä

organisoitu toiminta, jonka ensisijaisena tavoitteena on tuottaa *osaamista*

huomautus

Koulutuksella (1) on myös muita yhteiskunnallisia tavoitteita kuin tuottaa osaamista. Toisaalta osaamista voidaan tuottaa myös muun toiminnan kuin koulutuksen (1) yhteydessä.

Koulutuksen (1) tavoitteena oleva osaaminen voidaan tuottaa *opetuksen* tai muun *oppimiseen* tähtäävän toiminnan avulla.

Koulutus (1) on laaja ja varsin abstrakti käsite.

Tutkintotavoitteisuuden mukaan koulutus (1) voidaan jakaa *tutkintokoulutukseen* ja koulutukseen, joka ei johda tutkintoon.

englanninkielisistä termeistä: Termejä education ja training käytetään eri koulutuksista (1) riippuen koulutuksen (1) luonteesta. Käyttämällä termien yhdistelmää education and training katetaan kaikenlainen koulutus (1).

education: Englannin käsite education on laajempi kuin suomen koulutus (1), niin että termillä education viitataan koulutuksen (1) lisäksi muun muassa kasvatukseen, opetukseen ja sivistykseen.

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: *koulutus (1)*. Luettu 20.2.2025.

Vrt. *koulutus (2)*.

Käsitejärjestelmäkaaviot: *Koulutus (1)* sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan, *Koulutus (1)* koulutusasteen, tarkoituksen ja osallistujan elämänvaiheen mukaan sekä *koulutus (2)*, *Koulutus (1)* järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja tutkintotavoitteisuuden mukaan, *Koulutus (1)* ja *koulutus (2)* tutkintotavoitteisuuden mukaan, *Työelämässä oppiminen* ja *Osaaminen* ja *työmarkkinat*

2

koulutus (2)

sv utbildning (2)

en studies;

learning opportunities *pl*;study opportunities *pl*;

> study programme;

> degree programme (1);

> education programme <ammatillinen koulutus>;

~ learning opportunity specification <koulutuksen (2) kuvauksesta; SFS-EN 15982:en ja SFS-EN 15981/AC>

määritelmä

suunniteltu opintojen ja järjestelyjen kokonaisuus, jonka tavoitteena on tuottaa johonkin aihepiiriin tai alaan liittyvää [osaamista](#) tai tarjota valmiudet tutkinnon tai muun kokonaisuuden suorittamiseen

huomautus

Koulutukset (2) ovat tapa käytännössä organisoida ja toteuttaa [koulutusta](#) (1).

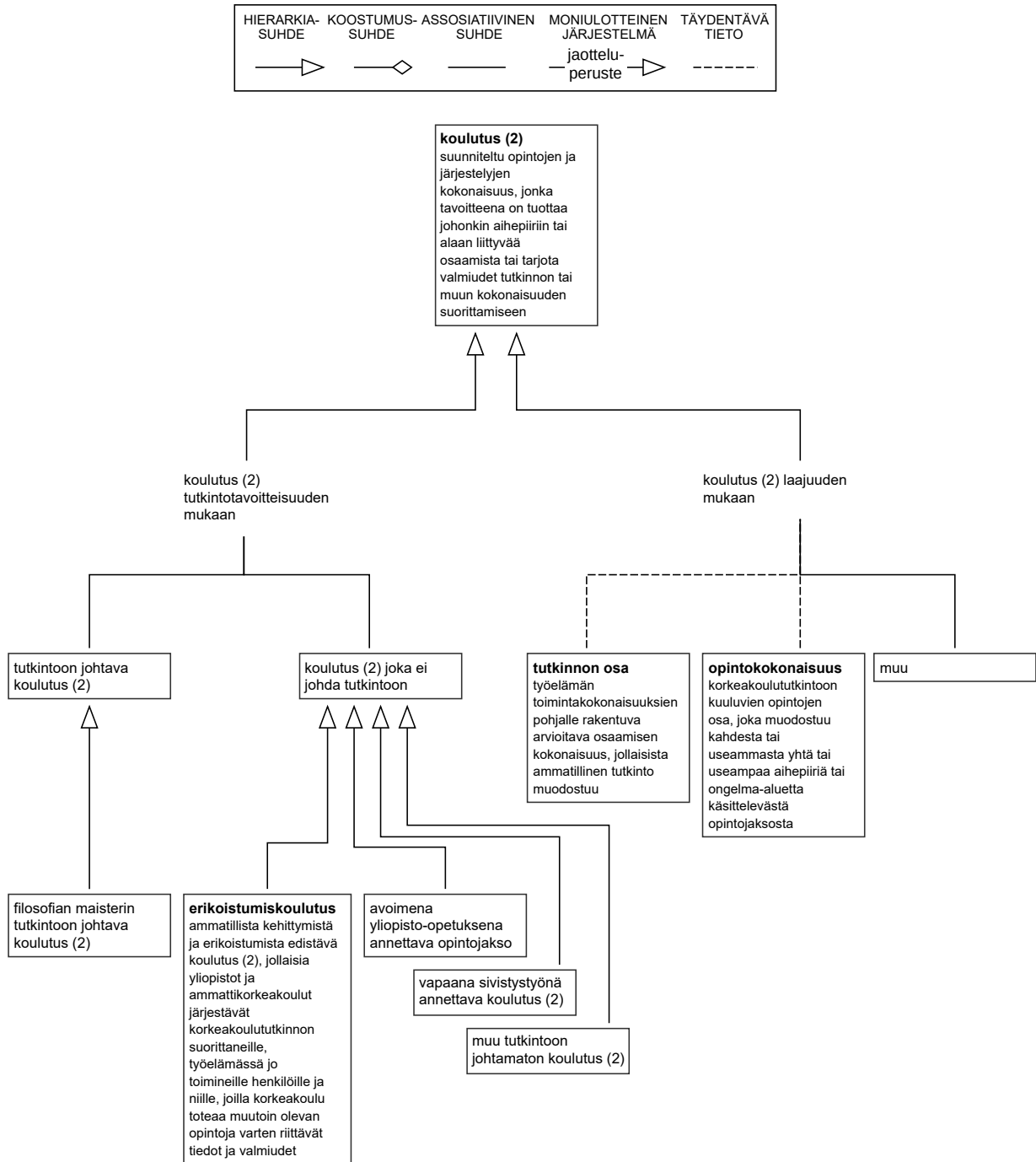
Koulutukset (2) voivat olla tutkintoon (esimerkiksi filosofian maisterin tutkinto) johtavia tai tutkintoon johtamattomia. Esimerkkejä tutkintoon johtamattomista koulutuksista ovat korkeakoulun [opintokokonaisuus](#), ammatillisen koulutuksen [tutkinnon osa](#) (tutkinnosta erillään suoritettuna), avoimena yliopisto-opetuksena tai vapaana sivistystyönä tarjottava opintojakso, korkeakoulun [erikoistumiskoulutus](#), tutkintokoulutukseen valmentava koulutus ja taiteen perusopetuksen opintojakso.

englanninkielisistä termeistä: Standardissa Metadata for Learning Opportunities, Advertising (SFS-EN 15982:en) käytetään termiä learning opportunity specification (lyhenne LOS), jolla tarkoitetaan opetussuunnitelmassa määritellyn koulutuksen (2) rakenteen, sisällön ja tavoitteiden kuvausta.

Standardissa European Learner Mobility Achievement Information (SFS-EN 15981/AC) käsite learning opportunity specification on määritelty lähes samoin kuin em. standardissa.

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [koulutus](#) (2). Luettu 20.2.2025.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Koulutus \(2\) -käsitteen alakäsitteitä](#), [Koulutus \(1\) koulutusasteen, tarkoituksen ja osallistujan elämänvaiheen mukaan sekä koulutus \(2\), Koulutus \(1\) ja koulutus \(2\) tutkintotavoitteisuuden mukaan](#), [Työelämässä oppiminen ja Osaaminen ja työmarkkinat](#)

Käsitejärjestelmäkaavio 1. Koulutus (2) -käsitteen alakäsitteitä.

1.1 Koulutus (1) sen mukaan, onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä, sekä rahoituksen mukaan

3

koulutuslainsäädännössä säädetty koulutus

sv utbildning som omfattas av utbildningslagstiftningen
 en education and training laid down in education and training legislation;
 education and training provided in education and training legislation

määritelmä

[koulutus \(1\)](#), josta säädetään [koulutuslainsäädännössä](#)

huomautus

Koulutuslainsäädännössä säädettyyn koulutukseen liittyy koulutustoimijalle säädetty velvollisuus tai sille lainsäädännön perusteella annettu lupa, vastuu tai tehtävä järjestää koulutusta (1).

Koulutuslainsäädännössä säädetyn koulutuksen toteuttamista tuetaan julkisin varoin.

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [koulutuslainsäädännössä säädetty koulutus](#). Luettu 20.2.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Koulutus \(1\) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan](#)

4

koulutuslainsäädäntö

sv utbildningslagstiftning
 en legislation on education and training;
 education and training legislation

määritelmä

niiden säädösten kokonaisuus, jotka sisältävät säännöksiä varhaiskasvatuksesta, [koulutuksesta \(1\)](#) tai [koulutuksista \(2\)](#) ja niiden järjestämisestä tai sisällöstä

huomautus

Koulutuslainsäädäntö voidaan jakaa opetushallinnon alan koulutuslainsäädäntöön ja muiden hallinnonalojen koulutuslainsäädäntöön.

Säädöksellä tarkoitetaan tekstikokonaisuutta, joka sisältää julkisen vallan antamia yleisesti noudatettaviksi tarkoitettuja säännöksiä. Säädöksiä ovat esimerkiksi lait ja asetukset sekä viranomaisten antamat oikeussäännöt.

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [koulutuslainsäädäntö](#). Luettu 20.2.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Koulutus \(1\) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan](#)

5

koulutus, josta ei säädetä koulutuslainsäädännössä

sv utbildning som inte omfattas av utbildningslagstiftningen
 en education and training which is not laid down in legislation on education and training;
 education and training which is not provided in legislation on education and training

huomautus

Koulutusta, josta ei säädetä [koulutuslainsäädännössä](#), on esimerkiksi yksityisen oppilaitoksen tarjoama säätelemätön [koulutus \(1\)](#) ja yksityisen yrityksen myymä IT-koulutus.

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [koulutus, josta ei säädetä koulutuslainsäädännössä](#). Luettu 20.2.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Koulutus \(1\) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan](#)

6

opetushallinnon alan koulutuslainsäädännössä säädetty koulutus

- sv utbildning som omfattas av utbildningslagstiftningen och faller under utbildningsförvaltningens ansvar
- en education and training laid down in education and training legislation applicable to the administrative branch of the Ministry of Education and Culture;
education and training provided in education and training legislation applicable to the administrative branch of the Ministry of Education and Culture

määritelmä

koulutus (1), josta säädetään opetushallinnon alan *koulutuslainsäädännössä*

huomautus

Opetushallinnon alan koulutuslainsäädäntöön sisältyvät lait ja asetukset valmistelee valtioneuvostolle ja eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriö.

Opetushallinnon alan koulutuslainsäädäntöön sisältyy varhaiskasvatusta, yleissivistävää koulutusta (esi- ja perusopetus, lukiokoulutus, vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus), tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta, ammatillista koulutusta ja korkeakoulutusta koskeva lainsäädäntö.

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: *opetushallinnon alan koulutuslainsäädännössä säädetty koulutus*. Luettu 20.2.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: *Koulutus (1)* sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan

7

muun hallinnonalan kuin opetushallinnon koulutuslainsäädännössä säädetty koulutus

- sv annan utbildning än den som omfattas av utbildningslagstiftningen och som faller under utbildningsförvaltningens ansvar
- en education and training laid down in education and training legislation applicable to administrative branches other than that of the Ministry of Education and Culture;
education and training laid down in education and training legislation applicable to administrative branches other than that of the administrative branch of the Ministry of Education and Culture

määritelmä

koulutus (1), josta säädetään muun hallinnonalan kuin opetushallinnon *koulutuslainsäädännössä*

huomautus

Muun hallinnonalan kuin opetushallinnon koulutuslainsäädäntöön sisältyvät lait ja asetukset valmistelee valtioneuvostolle ja eduskunnalle Ahvenanmaan maakuntahallitus tai muu ministeriö kuin opetus- ja kulttuuriministeriö.

Esimerkkejä muun hallinnonalan kuin opetushallinnon koulutuslainsäädännöstä ovat

- Ahvenanmaan maakuntalaki Ahvenanmaan korkeakoulusta (Högskolan på Åland) annetun maakuntalain muuttamisesta
- puolustusministeriön hallinnonalalle kuuluva laki Maanpuolustuskorkeakoulusta (*1121/2008*)
- sisäministeriön hallinnonalalle kuuluvat laki Poliisiammattikorkeakoulusta (*1164/2013*) ja laki Pelastusopistosta (*607/2006*) ja
- oikeusministeriön hallinnonalalle kuuluva laki Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta (*1316/2006*).

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: *muun hallinnonalan kuin opetushallinnon koulutuslainsäädännössä säädetty koulutus*. Luettu 20.2.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: *Koulutus (1)* sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan

8

säädöspерustainen julkisrahoitteinen koulutus

sv offentligt finansierad lagstadgad utbildning

en education and training financed by statutory public funding

määritelmä

[koulutus \(1\)](#), jonka rahoittamiseen julkisyhteisö osallistuu säädösten perusteella

huomautus

Määritelmässä mainitulla julkisyhteisöllä viitataan esimerkiksi valtioon, kuntaan ja kuntayhtymään.

Säädösperustaista julkisesti rahoitettua koulutusta ovat

- valtionosuusrahoitettu koulutus, johon liittyvästä valtion rahoituksen määräytymisestä säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa ([1705/2009](#))
- ammattikorkeakoulujen koulutus (1), johon liittyvästä valtion rahoituksen määräytymisestä säädetään ammattikorkeakoululaissa ([932/2014](#)) ja
- yliopistojen koulutus (1), johon liittyvästä valtion rahoituksen määräytymisestä säädetään yliopistolaissa ([558/2009](#)).

Julkisyhteisö voi olla julkisesti rahoitetun koulutuksen ainoa rahoittajataho tai koulutus (1) voi saada rahoitusta julkisen rahoituksen lisäksi myös muilta tahoilta.

Esimerkki koulutuksesta (1), jossa on myös muita rahoittajatahoja kuin julkisyhteisö, on julkisrahoitteinen henkilöstökoulutus, jota rahoittaa osin julkinen hallinto ja osin työnantajaorganisaatio. Muita esimerkkejä ovat avoin korkeakouluopetus ja vapaa sivistystyö; näistä peritään maksua niihin osallistuvilta henkilöiltä.

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [säädöspерustainen julkisrahoitteinen koulutus](#). Luettu 20.2.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Koulutus \(1\)](#) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan

9

markkinaehtoinen koulutus;**~ koulutuksen myynti**

- sv utbildning på marknadsvillkor;
marknadsbaserad utbildning
- en market-determined education and training;
< market-based education and training;
< market-oriented education and training
not: commissioned education

määritelmä

koulutustoimijan tai muun organisaation järjestämä tai tuottama [koulutus \(1\)](#), joka rahoitetaan myymällä koulutus (1) toiselle taholle

huomautus

Markkinaehtoisen koulutuksen hinta määräytyy vapailla markkinoilla kysynnän ja tarjonnan mukaan, ilman hankinnan ulkopuolelta kanavoituvaa yhteiskunnan taloudellista tukea.

Markkinaehtoinen koulutus on yksi osa maksullista palvelutoimintaa.

Markkinaehtoista koulutusta ovat esimerkiksi korkeakoulujen [täydennyskoulutus](#) sekä kuntien ja työllisyysalueiden kilpailuttamalla hankkimat [työvoimakoulutukset](#). Lisäksi markkinaehtoista koulutusta tarjoavat koulutusjärjestelmän ulkopuoliset toimijat.

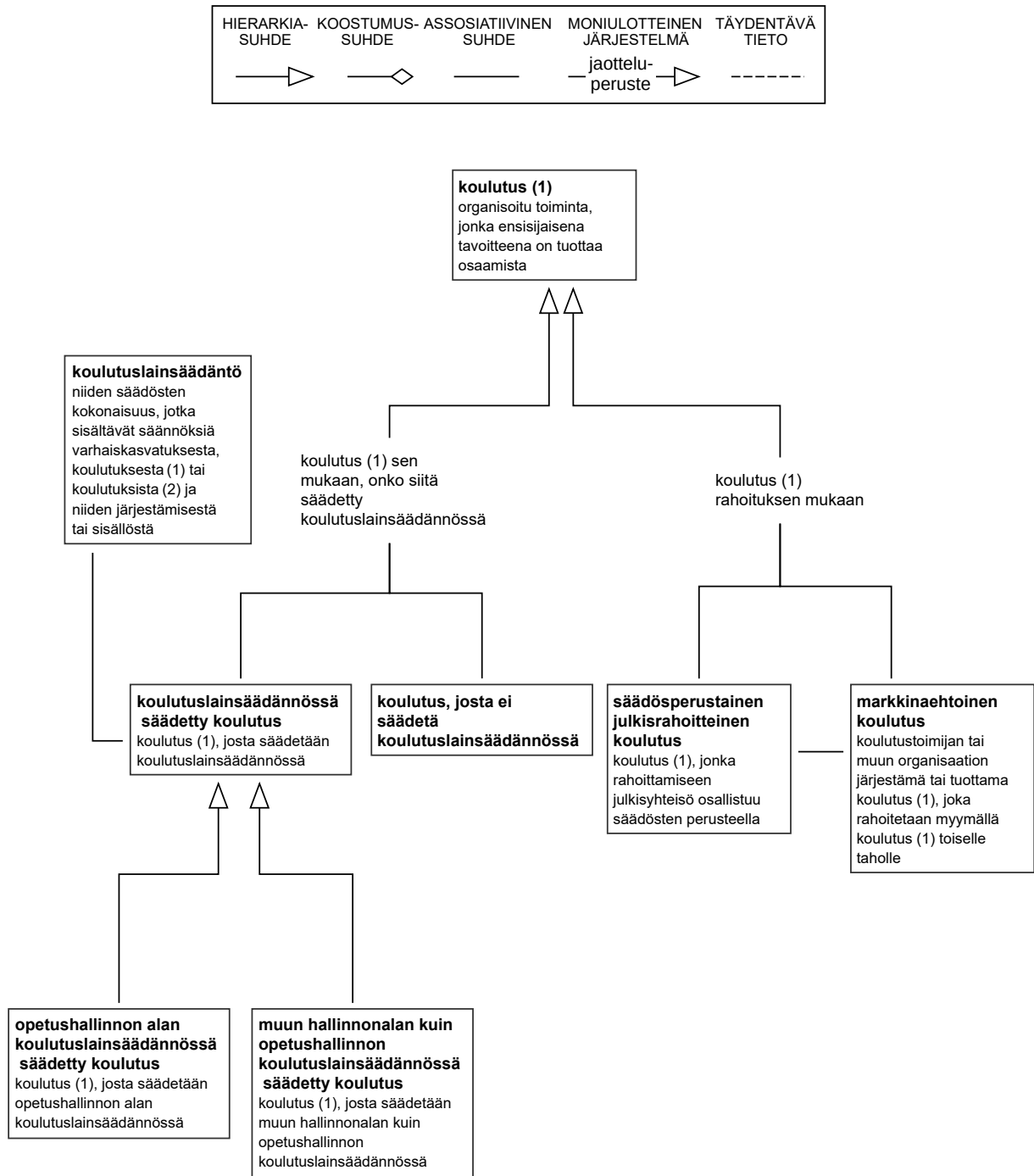
Markkinaehtoisen koulutuksen sisältö voi noudattaa yhteiskunnan sisältöohjausta tai olla siitä riippumatonta. Esimerkki yhteiskunnan sisältöohjausta noudattavasta koulutuksesta on hygieniapassin suorittamiseen tähtäävä [koulutus \(2\)](#).

Markkinaehtoinen koulutus voidaan toteuttaa esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Julkinen toimija järjestää koulutuksen (2), joka myydään toiselle julkiselle toimijalle: esimerkiksi vapaan sivistystyön oppilaitos voi myydä [kotoutumiskoulutusta](#) vähintään kustannukset kattavaan hintaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY).
- Julkinen toimija järjestää koulutuksen (2), joka myydään yksityiselle toimijalle: esimerkiksi yliopisto voi myydä täydennyskoulutusta markkinahintaan yritykselle.
- Yksityisen sektorin organisaatio tuottaa koulutuksen (2), joka myydään julkiselle toimijalle: esimerkiksi yritys voi myydä IT-koulutuksen markkinahintaan ministeriön [henkilöstökoulutukseksi](#).

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [markkinaehtoinen koulutus](#). Luettu 20.2.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Koulutus \(1\)](#) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan

Käsitejärjestelmäkaavio 2. Koulutus (1) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan.

1.2 Koulutus (1) tarkoituksen, koulutusasteen ja osallistujan elämänvaiheen mukaan

10

aikuiskoulutus

sv vuxenutbildning

en adult education and training

määritelmä

aikuisuuden piirteitä huomioon ottaen suunniteltu ja järjestetty [koulutus \(1\)](#)

huomautus

Aikuiskoulutuksen käsitteen perustana on, että aikuisille voidaan ja tulee suunnitella ja järjestää [koulutusta \(1\)](#) eri tavalla kuin koulutusjärjestelmässä ikäryhmälleen tyypillisellä tai suunnitellulla tavalla etenevälle. Aikuisuudelle ei kuitenkaan ole yksiselitteistä määritelmää. Se voi määrittyä esimerkiksi iän (täysi-ikäisyys, oppivelvollisuuden ylittäminen), työelämään osallistumisen, perhe-elämän tai taloudellisen itsenäisyyden perusteella. Olennaista on, että koulutuksen (1) suunnittelussa ja järjestämisessä pyritään huomioimaan erilaisia aikuisuuden piirteitä.

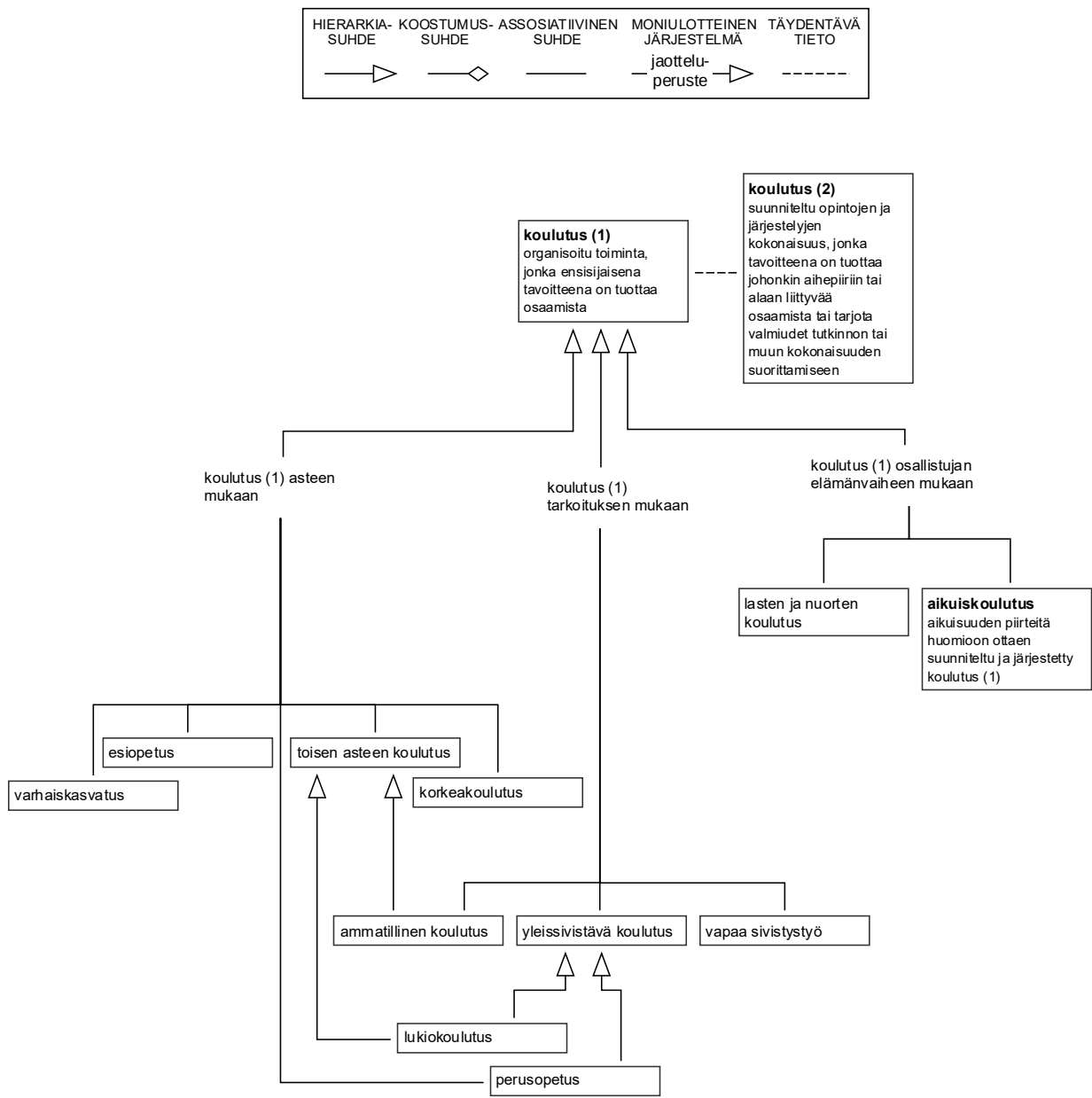
Aikuiskoulutusta järjestetään kaikilla koulutuksen (1) osa-alueilla. Aikuiskoulutus voi olla esimerkiksi [täydennyskoulutusta](#) tai [tutkintokoulutusta](#). Aikuiskoulutus voi olla luonteeltaan esimerkiksi yleissivistävää tai harrastustavoitteista koulutusta. Aikuiskoulutus voi olla omaehtoista koulutusta, [henkilöstökoulutusta](#) tai [työvoimakoulutusta](#).

Käsite ammatillinen aikuiskoulutus poistui lainsäädännöstä, kun ammatillisesta koulutuksesta annettu laki ([531/2017](#)) tuli voimaan 1.1.2018.

Lähes vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [aikuiskoulutus](#).

Luettu 20.2.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Koulutus \(1\) koulutusasteen, tarkoituksen ja osallistujan elämänvaiheen mukaan sekä koulutus \(2\)](#)

Käsittejärjestelmäkaavio 3. Koulutus (1) koulutusasteen, tarkoituksen ja osallistujan elämänvaiheen mukaan sekä koulutus (2).

1.3 Koulutus (1) järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan

11

henkilöstökoulutus

sv personalutbildning
 en personnel training;
 staff training

määritelmä

työnantajan henkilöstölleen järjestämä tai hankkima [koulutus \(1\)](#)

huomautus

Henkilöstökoulutuksen (1) voi rahoittaa työnantaja kokonaan tai osittain. Henkilöstökoulutus voi saada myös julkista rahoitusta.

Henkilöstökoulutukseen voi hakeutua oma-aloitteisesti, tai työnantaja voi velvoittaa osallistumaan siihen.

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [henkilöstökoulutus](#). Luettu 20.2.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Koulutus \(1\) järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja tutkintotavoitteisuuden mukaan](#)

12

täydennyskoulutus

sv fortbildning
 en continuing education;
 continuing professional development;
 upskilling;
 in-service training <toisen asteen koulutus>;
 further training <toisen asteen koulutus>
 rather than: extension studies
 not: reskilling

määritelmä

[koulutus \(1\)](#), jonka tavoitteena on täydentää aiempaa ammatillisesti suuntautunutta [osaamista](#)

huomautus

Määritelmässä mainittu täydentäminen voi olla osaamisen syventämistä tai laajentamista.

Täydennyskoulutus on tyypillisesti suhteellisen lyhytkestoista eikä yleensä johda tutkintoon.

Täydennyskoulutuksen osallistuja saa [koulutuksen \(2\)](#) suorittamisesta tyypillisesti [todistuksen \(1\)](#), esimerkiksi pätevyys- tai sertifiointitodistuksen. Täydennyskoulutuksen tavoitteena voi olla esimerkiksi [muodollisen pätevyyden](#) hankkiminen tai muu osaamisen kehittäminen.

Täydennyskoulutus on yleistermi, jolla voidaan viitata hyvin monenlaiseen koulutukseen (1).

Täydennyskoulutusta voivat järjestää koulutustoimijat, kuten toisen asteen oppilaitokset, vapaan sivistystyön oppilaitokset, yliopistot ja ammattikorkeakoulut, mutta myös muut organisaatiot, kuten yritykset ja järjestöt.

Täydennyskoulutus eroaa uudelleenkoulutuksesta (engl. reskilling), jossa henkilö koulutuksen (1) avulla vaihtaa alaa tai [ammattia](#).

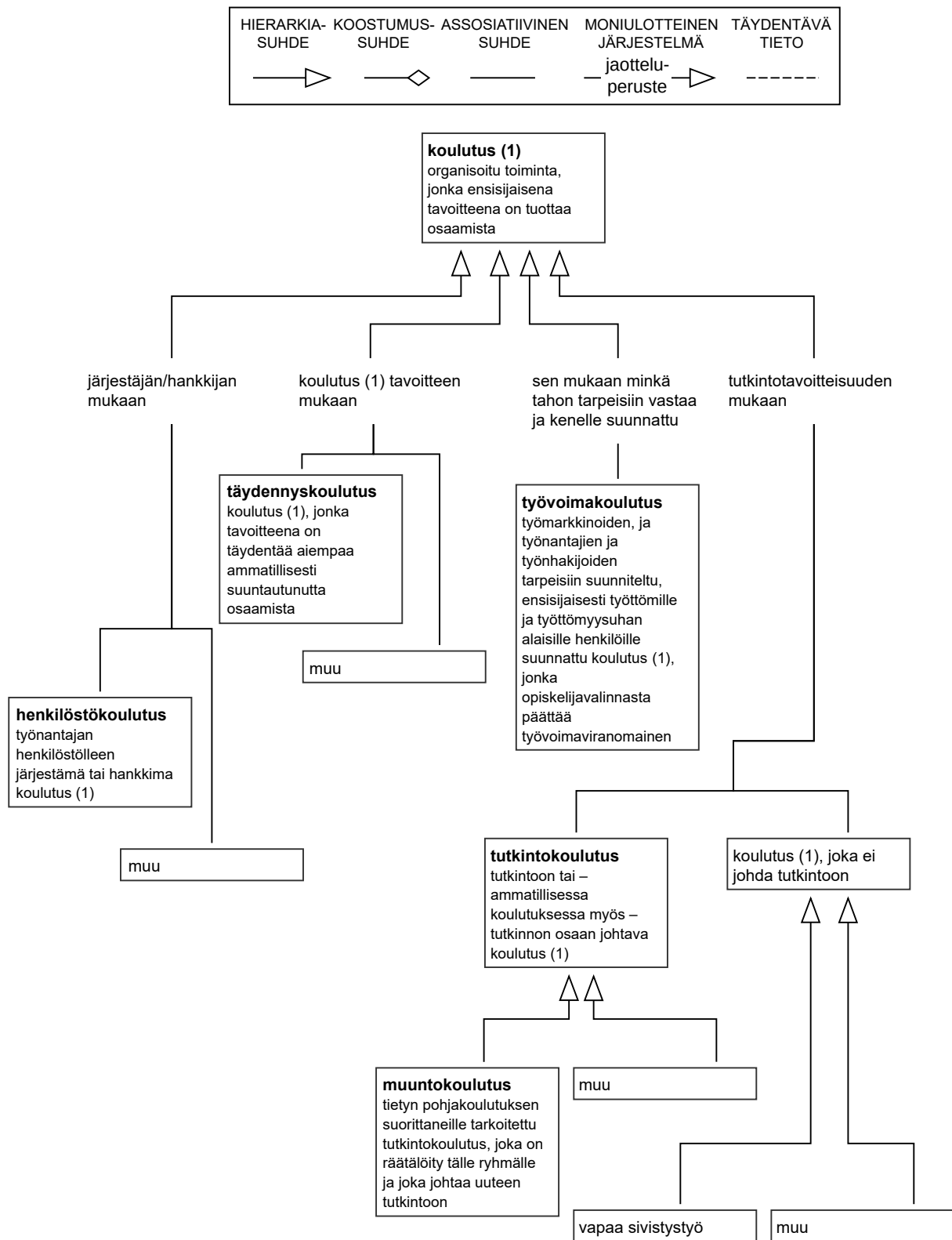
Täydennyskoulutus voi olla esimerkiksi [henkilöstökoulutusta](#) tai [työvoimakoulutusta](#).

Täydennyskoulutuksena pidetään esimerkiksi [työtehtäviin](#) tarvittavien lupien tai [todistusten \(1\)](#) saamiseksi järjestettäviä lyhyitä koulutuksia (2).

englanninkielisistä termeistä: Koska termillä täydennyskoulutus viitataan hyvin monenlaiseen koulutukseen (1), englanninkielinen termi valitaan usein täsmällisemmin esimerkiksi koulutuksen tavoitteen mukaan (upskilling) tai järjestäjän mukaan (in-company training tai [personnel training](#)).

Lähes vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [täydennyskoulutus](#). Luettu 20.2.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Koulutus \(1\) järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja tutkintotavoitteisuuden mukaan](#)

Käsitemallin malli 4. Koulutus (1) järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja tutkintotavoitteisuuden mukaan.

1.4 Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan

13

tutkintokoulutus;

> tutkintoon johtava koulutus

- sv examensutbildning;
examensinriktad utbildning;
utbildning som leder till examen
- en > programme leading to a general upper secondary qualification <lukiokoulutus>;
> education and training to complete a qualification <ammatillinen koulutus>;
> degree programme (2) <korkeakoulutus>;
> graduate programme <ylempään korkeakoulututkintoon tai jatkotutkintoon johtava koulutus>;
> graduate studies <ylempään korkeakoulututkintoon tai jatkotutkintoon johtavat opinnot>;
> postgraduate programme <ylempään korkeakoulututkintoon tai jatkotutkintoon johtava koulutus>

määritelmä

tutkintoon tai – ammatillisessa koulutuksessa myös – *tutkinnon osaan* johtava *koulutus (1)*

huomautus

programme / studies: Englannin sana programme viittaa määrämuotoiseen koulutukseen (1); studies voi olla vähemmän määrämuotoinen kokoelma opintoja.

graduate programme, graduate studies: Englannin termit graduate programme ja graduate studies viittaavat yleisesti ainoastaan ylempään korkeakoulututkintoon ja jatkotutkintoihin johtavaan koulutukseen (1) tai opintoihin, eivät muuhun tutkintokoulutukseen.

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: *tutkintokoulutus*. Luettu 28.2.2025.

Käsitejärjestelmäkaaviot: *Koulutus (1) järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja tutkintotavoitteisuuden mukaan* ja *Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan*

14

muuntokoulutus

- sv examensinriktad fortbildning
- en retraining programme;
retraining
rather than: retraining and upgrading of qualifications;
> upgrading of qualifications
not: conversion training;
reskilling

määritelmä

tietyn pohjakoulutuksen suorittaneille tarkoitettu *tutkintokoulutus*, joka on räätälöity tälle ryhmälle ja joka johtaa uuteen tutkintoon

huomautus

Esimerkki muuntokoulutuksesta on insinööritutkintoon johtava kaivosalan *koulutus (2)*, joka on tarkoitettu henkilöille, jotka ovat suorittaneet insinööri (AMK)- tai DI-tutkinnon kone- ja tuotantotekniikan, sähkötekniikan tai tuotantotalouden alalta.

Muuntokoulutus on väistymässä oleva käsite.

englanninkielisistä termeistä: Englanninkieliset termit conversion training ja reskilling eivät tavallisesti viittaa tutkintokoulutukseen vaan pienempään kokonaisuuteen.

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: *muuntokoulutus*. Luettu 28.2.2025.

Käsitejärjestelmäkaaviot: *Koulutus (1) järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja tutkintotavoitteisuuden mukaan* ja *Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan*

15

kotoutumiskoulutus

mieluummin kuin: aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus (vanhentunut)

sv integrationsutbildning

en integration training

määritelmä

[koulutus \(2\)](#), jota järjestetään ensisijaisesti sellaisille maahanmuuttajille, joiden oppivelvollisuus on päättynyt, ja jonka tarkoituksena on kehittää henkilön suomen tai ruotsin kielen taitoa ja muita kotoutumista edistäviä valmiuksia, jotka tukevat henkilön pääsyä opintoihin ja työelämään sekä osallistumista yhteiskunnan toimintaan

huomautus

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain ([681/2023](#), voimaantulo 1.1.2025) mukaan kotoutumiskoulutuksessa noudatetaan Opetushallituksen antamia kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita.

Maahanmuuttajan tarpeen mukaisesti kotoutumiskoulutuksena voidaan lisäksi toteuttaa

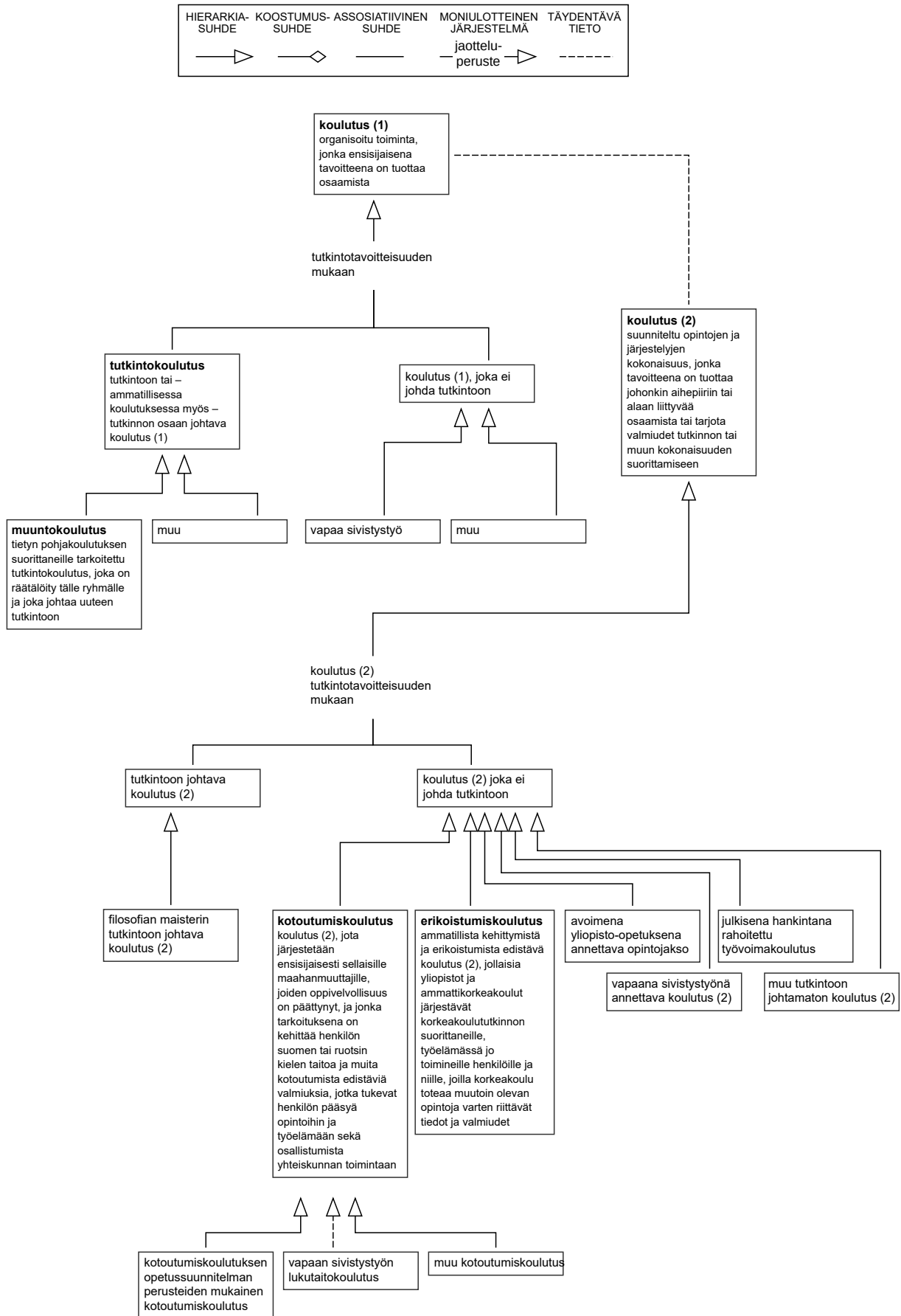
- a) luku- ja kirjoitustaidon koulutusta, jossa noudatetaan Opetushallituksen vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelmasuosittelusta ja
- b) aikuisten perusopetusta, jossa noudatetaan Opetushallituksen aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen kotoutumiskoulutus järjestetään pääsääntöisesti [työvoimakoulutuksena](#), mutta sitä voidaan järjestää myös vapaan sivistystyön koulutuksena.

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [kotoutumiskoulutus](#). Luettu 28.2.2025.

Lähes vastaava käsite Kotoutumisen sanaston 2. laitoksessa: [kotoutumiskoulutus](#). Luettu 5.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Koulutus \(1\)](#) ja [koulutus \(2\)](#) tutkintotavoitteisuuden mukaan ja [Työvoimakoulutus](#)

Käsitemallit

Käsitemallin nimi: Käsitemalli 5. Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan.

1.5 Työvoimakoulutus

16

työvoimakoulutus

ei: työvoimapolitiittinen koulutus (vanhentunut)

sv arbetskraftsutbildning

en labour market training

määritelmä

[työmarkkinoiden](#), ja työnantajien ja työnhakijoiden tarpeisiin suunniteltu, ensisijaisesti työttömille ja työttömyysuhan alaisille henkilöille suunnattu [koulutus \(1\)](#), jonka opiskelijavalinnasta päättää työvoimaviranomainen

huomautus

Työvoimakoulutuksen tavoite on parantaa työnhakijoiden ja avoimien työpaikkojen kohtaantoa työmarkkinoilla.

Työvoimakoulutus voidaan jakaa [ammattilliseen työvoimakoulutukseen](#) ja [kotoutumiskoulutukseen](#). Ensin mainitun tavoitteena on kehittää ja täydentää henkilön ammatillisia valmiuksia hänen työllistymisensä tai yrittäjäksi ryhtymisensä edistämiseksi ja jälkimmäisen tavoitteena tukea maahanmuuttajan kotoutumista.

Työvoimakoulutus voidaan rahoittaa 1) kokonaan työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) budjettipääloukan varoilla, 2) yhdistetysti TEMin budjettipääloukan varoilla ja työnantajan rahoituksella tai 3) kokonaan opetus- ja kulttuuriministeriön budjettipääloukan varoilla, joihin sisältyy valtionrahoituksen lisäksi kuntarahoitusosuus. Lisäksi työvoimakoulutusta voidaan toteuttaa 4) Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoituksella.

Työvoimakoulutus on pääosin [ammattillisesti suuntautunutta työvoimakoulutusta](#).

Työvoimakoulutuksesta ja sen opiskelijavalinnasta säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa ([916/2012](#)) 31.12.2024 saakka ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa ([380/2023](#)) 1.1.2025 lähtien. [Valtionosuusrahoitetusta työvoimakoulutuksesta](#) säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ([531/2017](#)).

Työvoimakoulutukseen hakeudutaan edellä mainituissa laeissa säädetyllä ja työvoimaviranomaisen ilmoittamalla tavalla.

Lähes vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [työvoimakoulutus](#). Luettu 3.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Koulutus \(1\) järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja tutkintotavoitteisuuden mukaan](#) ja [Työvoimakoulutus](#)

17

<työvoimakoulutus>

kartoitusjakso;

koulutustarpeen ja soveltuvuuden arviointijakso (uudistermi)

sv utredningsperiod;

kartläggningssfas;

kartläggning

en assessment period;

assessment of training needs and aptitude

määritelmä

[työvoimakoulutuksen](#) alkuvaiheen jakso, jossa arvioidaan yhtäältä henkilöasiakkaan työllistymiseen liittyvää palvelutarvetta, hänen soveltuvuuttaan ja kelpoisuuttaan kyseiselle alalle ja kyseiseen [koulutukseen \(2\)](#) sekä toisaalta työnantajaorganisaation työllistämiseen tai henkilöstön kehittämiseen liittyvää palvelutarvetta

huomautus

Henkilöasiakkaan työllistymiseen liittyvää palvelutarvetta ja hänen soveltuvuuttaan ja kelpoisuuttaan alalle ja koulutukseen (2) arvioidaan sekä kyseisen koulutuksen (2) opiskelijavalintanäkökulmasta että asiakkaan [työllistyvyyden](#) näkökulmasta.

Kartoitusjakson jälkeen osa opiskelijaksi hakeneista jatkaa varsinaiseen ammatillisesti suuntautuneeseen tai kotoutumista edistävään työvoimakoulutukseen ja osalle tarjotaan muuta koulutusta (2) tai muita soveltuvia palveluita.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Työvoimakoulutus](#)

18

**ammattillinen työvoimakoulutus;
ammattillisesti suuntautunut työvoimakoulutus**

sv yrkesinriktad arbetskraftsutbildning
en vocational labour market training;
professional labour market training

määritelmä

[työvoimakoulutus](#), jonka tavoitteena on kehittää ammatillista osaamista

huomautus

Ammattillinen työvoimakoulutus voi olla tutkintoon tai [tutkinnon osaan](#) johtavaa [tutkintokoulutusta](#) taikka [koulutusta \(1\)](#), joka ei johda tutkintoon eikä tutkinnon osaan. Ainoastaan opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama työvoimakoulutus voi johtaa tutkintoon tai tutkinnon osaan.

Ammattillinen työvoimakoulutus voi olla [valtionosuusrahoitettua työvoimakoulutusta](#), [yhteishankintakoulutusta](#) tai [kehittämiskoulutusta](#). Myös [kotoutumiskoulutusta](#) voidaan joissakin tapauksissa pitää ammatillisena työvoimakoulutuksena.

ammattillisesti suuntautunut työvoimakoulutus: Termiä ammatillisesti suuntautunut työvoimakoulutus käytetään esimerkiksi tilanteissa, joissa ammatillisten sisältöjen ja yleissivistävien sisältöjen osuudet koulutuksessa ovat keskenään lähes yhtä suuret.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Työvoimakoulutus](#)

19

**ei-tutkintotavoitteinen ammatillinen työvoimakoulutus;
ammattillisia valmiuksia lisäävä työvoimakoulutus**

sv yrkesinriktad arbetskraftsutbildning som inte leder till examen;
arbetskraftsutbildning som ökar yrkesfärdigheterna
en vocational labour market training not leading to a qualification;
non-qualification vocational labour market training;
labour market training to improve vocational skills

määritelmä

[ammattillinen työvoimakoulutus](#), joka ei johda tutkinnon eikä [tutkinnon osan](#) suorittamiseen

Käsitejärjestelmäkaavio: [Työvoimakoulutus](#)

20

**rekrytoiva työvoimakoulutus;
rekrytoiva koulutus;
rekrytointikoulutus**

sv rekryteringsutbildning
en recruitment-oriented labour market training
not: recruitment training

määritelmä

[ammattillinen työvoimakoulutus](#), jossa osallistujien osaamistavoitteet on määritelty yhden tai useamman koulutusta rahoittavan työnantajaorganisaation henkilöstörekrytointitarpeen perusteella

huomautus

Rekrytoivassa työvoimakoulutuksessa työnantajalla on tarve henkilöstölle ja työnantaja pyrkii rekrytoimaan koulutukseen osallistujien joukosta uutta, osaavaa työvoimaa.

Rekrytoiva työvoimakoulutus toteutetaan tyypillisesti [yhteishankintakoulutuksena](#).

Yhteishankintakoulutuksena toteutettavaa rekrytoivaa työvoimakoulutusta on esimerkiksi koulutustuote RekryKoulutus.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Työvoimakoulutus](#)

21

**kehittämiskoulutus;
KEKO-koulutus**

sv fortbildning inom utvecklingsprojekt (termförslag)
 en Further Educated with Companies training;
 FEC training
 not: development training

määritelmä

rekrytoiva työvoimakoulutus, jossa työnantajaorganisaatiolla on liiketoimintansa osa-alueen kehittämistarve ja jossa osallistuja, jolla on kyseiseen kehittämistarpeeseen liittyvää asiantuntijuutta, saa työnantajaorganisaatiossa mahdollisuuden täydentää erityisosaamistaan pääosin *työssä oppimisen* kautta

huomautus

Kehittämiskoulutuksessa hankintasopimuksen osapuolina ovat koulutuspalvelun tuottaja ja valtio, eli työnantaja ei ole maksavana osapuolena koulutuksen hankintasopimuksessa. Kehittämiskoulutukseen osallistuminen on kuitenkin maksullista myös työnantajalle: koulutuksen toteuttajan ja työnantajan välisen sopimuksen mukaan työnantaja kustantaa kehittämiskoulutukseen sisältyvän opiskelijan ohjaamisen työpaikalla.

Esimerkki kehittämiskoulutuksena järjestettävästä työvoimakoulutustuotteesta on Further Educated with Companies -koulutus. Further Educated with Companies (lyhenne F.E.C) on Uudenmaan ELY-keskuksen rekisteröimä tuotemerkki.

Käsitemäärittelykaavio: *Työvoimakoulutus*

22

yhteishankintakoulutus

sv gemensamt anskaffad utbildning
 en jointly financed labour market training
 not: joint procurement training;
 jointly purchased labour market training

määritelmä

ammattillinen työvoimakoulutus, joka on valtion ja työnantajaorganisaation yhdessä rahoittama ja jossa osallistujien osaamistavoitteet on määritetty koulutusta rahoittavan työnantajaorganisaation tai koulutusta rahoittavien työnantajaorganisaatioiden henkilöstöön vaikuttavan erityistilanteen perusteella

huomautus

Erityistilanteita ovat esimerkiksi liiketoiminnan kehittäminen ja kasvattaminen ja niihin liittyvä henkilöstön rekrytointi, liiketoiminnan sopeuttaminen tuotannollisista tai taloudellisista syistä, henkilöstön *osaamisen* lisääminen työurien pidentämiseksi ja henkilöstökierron tukeminen.

Työvoimakoulutuksen yhteishankinnasta on säädetty laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023).

Yhteishankintakoulutuksina järjestettäviä työvoimakoulutustuotteita ovat esimerkiksi RekryKoulutus, MuutosKoulutus, TäsmäKoulutus ja Vaihtovalmennus.

englanninkielisistä termeistä: Englanninkieliset termit joint procurement training ja jointly purchased labour market training eivät vastaa määritelmän mukaista yhdessä rahoitettua koulutusta.

Käsitemäärittelykaavio: *Työvoimakoulutus*

23

valtionosuusrahoitettu työvoimakoulutus;

VOS-työvoimakoulutus

sv statsandelsfinansierad arbetskraftsutbildning

en labour market training financed by central government transfers

määritelmä

[työvoimakoulutus](#), joka rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestäjälle myöntämällä rahoituksella

huomautus

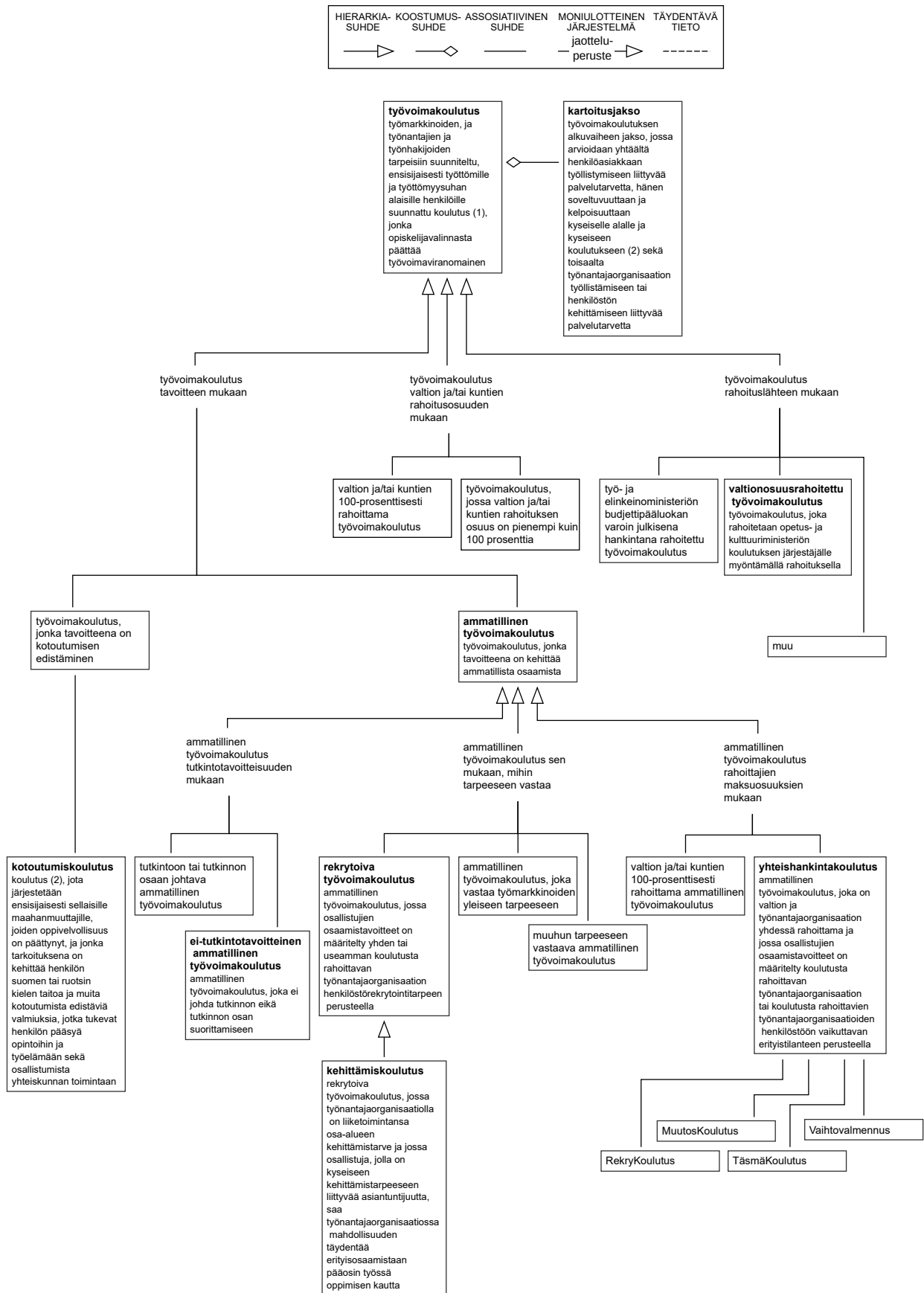
Opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestäjälle myöntämä rahoitus voi olla valtionosuutta, kuntien rahoitusosuutta taikka yksityiselle koulutuksen järjestäjälle tai kuntayhtymälle myönnettävää rahoitusta.

Valtionosuusrahoitettu työvoimakoulutus on aina [ammattillista työvoimakoulutusta](#).

Valtionosuusrahoitettu työvoimakoulutus voi olla tutkintoon tai [tutkinnon osaan](#) johtavaa.

Valtionosuusrahoitettuna työvoimakoulutuksena ei järjestetä [yhteishankintakoulutusta](#), [kehittämiskoulutusta](#) (esimerkiksi F.E.C.-koulutusta) eikä [oppisopimuskoulutusta](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Työvoimakoulutus](#)

Käsitejärjestelmäkaavio 6. Työvoimakoulutus.

24

erikoistumiskoulutus;

korkeakoulujen erikoistumiskoulutus (uudistermi)

ei: erikoistumisopinnot *pl* (vanhentunut)

sv specialiseringsutbildning;

specialiseringsstudier *pl*

en professional specialisation education;

specialist education;

specialist training <lääketieteen koulutukset>

määritelmä

ammattillista kehittymistä ja erikoistumista edistävä [koulutus \(2\)](#), jollaisia yliopistot ja ammattikorkeakoulut järjestävät korkeakoulututkinnon suorittaneille, työelämässä jo toimineille henkilöille ja niille, joilla korkeakoulu toteaa muutoin olevan opintoja varten riittävät tiedot ja valmiudet

huomautus

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [erikoistumiskoulutus](#).

Luettu 3.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Koulutus \(2\) -käsitteen alakäsitteitä](#) ja [Koulutus \(1\) ja koulutus \(2\) tutkintotavoitteisuuden mukaan](#)

1.6 Työelämässä oppiminen

25

työelämässä oppiminen;**työssä oppiminen;****> työpaikalla oppiminen**

sv lärande *n* i arbetslivet;
 lärande *n* i arbetet;
 inläarning i arbetslivet;
 inläarning i arbetet;
 > lärande *n* på arbetsplatsen;
 > inläarning *n* på arbetsplatsen

en work-based learning;
 learning on the job;
 learning at work;
 workplace learning
 rather than: on-the-job coaching
 not: on-the-job training

määritelmä

oppiminen, jota tapahtuu, kun henkilö osallistuu työelämään

huomautus

Määritelmän sanalla työelämä viitataan erityisesti ansiotyöhön, mutta myös yleisemmin työnteekoon yhteiskuntaelämän muotona. Työelämään osallistuminen kattaa siis myös esimerkiksi vapaaehtoistyöhön osallistumisen.

Työelämässä oppimista voi tapahtua muodollisen **koulutuksen (1)** yhteydessä tai muulla tavoin.

Muodollisen koulutuksen (1) yhteydessä työelämässä oppimista tapahtuu esimerkiksi, kun henkilö osallistuu **oppisopimuskoulutukseen**, **koulutussopimukseen perustuvaan koulutukseen**, **korkeakouluharjoitteluun** tai **työvoimakoulutukseen liittyvään työssäoppimiseen**. Tällöin kyseessä on usein määrämuotoinen, sovittu, suunnitelmallinen, tavoitteellinen ja ohjattu **osaamisen** hankkiminen.

Työelämässä oppimista tapahtuu myös muodollisen koulutuksen (1) ulkopuolella, esimerkiksi työyhteisöissä.

Työelämässä oppimiseen kuuluvat myös esimerkiksi työpaikalla toteutettavat **koulutukset (2)**, jotka saattavat olla henkilöstölle pakollisia ja joiden avulla ylläpidetään tai päivitetään henkilöstön osaamista. Esimerkkejä tällaisista koulutuksista (2) ovat pelastustoimen henkilöstön ja ensihoitajien ylläpitokoulutukset. Myös henkilöstölle vapaaehtoiset koulutukset, kuten tietojenkäsittelykurssit, kuuluvat työelämässä oppimisen piiriin. Lisäksi esimerkiksi perehdytys, jollainen työnantajan tulee järjestää työntekijälle palvelussuhteen alkaessa, on osa työelämässä oppimista.

työpaikalla oppiminen: Termi työpaikalla oppiminen on suppeampi kuin työelämässä oppiminen tai työssä oppiminen. Termiä työpaikalla oppiminen käytetään yleensä nimenomaan ansiotyön suorittamispaikalla tapahtuvasta oppimisesta, ei esimerkiksi vapaaehtoistyössä tapahtuvasta oppimisesta.

Käsitejärjestelmäkaaviot: **Työelämässä oppiminen** ja **Oppiminen**

26

oppisopimuskoulutus

sv läroavtalsutbildning

en apprenticeship training

määritelmä

ammattillinen koulutus, jossa opiskelija on työnantajaan työsopimussuhteessa, virkasuhteessa tai virkasuhteeseen verrattavassa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa tai toimii yrittäjänä ja jossa opiskelijan [osaamisen](#) hankkiminen järjestetään työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä ja osaamisen hankkimista täydennetään tarvittaessa muissa oppimisympäristöissä

huomautus

Oppisopimuskoulutuksessa olevan opiskelijan viikoittaisen työajan tulee olla keskimäärin vähintään 25 tuntia.

Oppisopimuskoulutuksessa opiskelijan tulee olla 15 vuotta täyttänyt. Oppisopimuskoulutus perustuu työnantajan ja opiskelijan väliseen oppisopimukseen sekä koulutuksen järjestäjän ja työnantajan väliseen sopimukseen oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä.

Yrittäjälle voidaan järjestää oppisopimuskoulutusta omassa yrityksessään, jos ammatillisen koulutuksen järjestäjä ja yrittäjä siitä kirjallisesti sopivat (eli tekevät sopimuksen oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä).

Oppisopimuskoulutusta voivat toteuttaa vain opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämisluvan saaneet koulutuksen järjestäjät.

Vrt. [koulutussopimukseen perustuva koulutus](#).

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [oppisopimuskoulutus](#). Luettu 3.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Työelämässä oppiminen](#)

27

koulutussopimukseen perustuva koulutus

sv utbildning som grundar sig på utbildningsavtal

en training based on a training agreement

määritelmä

[koulutus \(1\)](#), jossa perustana on koulutustoimijan ja työpaikan välinen [koulutussopimus](#) ja jossa opiskelijan [osaamisen](#) hankkiminen järjestetään työpaikalla käytännön [työtehtävien](#) yhteydessä

huomautus

Koulutussopimus on käytössä sekä toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa että yliopistoissa. Näin ollen koulutussopimukseen perustuva koulutus voi olla ammatillista koulutusta tai korkeakoulutusta.

Vrt. [korkeakouluharjoittelu](#).

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [koulutussopimukseen perustuva koulutus](#). Luettu 3.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Työelämässä oppiminen](#)

28

koulutussopimus

sv utbildningsavtal *n*;
UA *n*
en training agreement

määritelmä

koulutustoimijan ja työpaikan välinen kirjallinen määräaikainen sopimus opiskelijan [osaamisen](#) hankkimisesta työpaikalla käytännön [työtehtävien](#) yhteydessä

huomautus

Ammatillisessa koulutuksessa koulutussopimukseen kuuluu, että opiskelija hankkii osaamista työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä ilman, että on työsuhteessa työpaikkaan. Yliopistoissa koulutussopimuksia tehdään esimerkiksi lääkäreiden [erikoistumiskoulutuksen](#) suorittamiseksi kliinisessä ympäristössä. Yliopistojen sopimuksiin kuuluu, että opiskelija solmii työnantajaansa normaalin työsuhteen.

Ammatillisessa [tutkintokoulutuksessa](#) ja työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa koulutussopimus sovitaan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti [tutkinnonosa](#)- tai koulutuksenosakohtaisesti. Koulutussopimukseen liitetään opiskelijan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma siltä osin kuin se koskee koulutussopimukseen perustuvaa [koulutusta \(2\)](#). Henkilökohtaisesta osaamisen kehittämissuunnitelmasta ilmenevät ne käytännön työtehtävät, joita tekemällä opiskelija voi saavuttaa tavoitteeksi asetetun osaamisen.

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [koulutussopimus](#). Luettu 3.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Työelämässä oppiminen](#)

29

korkeakouluharjoittelu;**< työharjoittelu;****> ammattikorkeakouluharjoittelu**

sv högskolepraktik;
< praktik <korkeakoulut>
en traineeship <korkeakoulut>;
traineeship for university students <yliopistojen korkeakouluharjoittelu>;
internship /US/ <korkeakoulut, erityisesti lääketiede ja eläinlääketiede>;
< work placement /GB/;
< placement
not: ~ job placement;
work-study

määritelmä

korkeakoulussa suoritettavaan, tutkintoon johtavaan [koulutukseen \(2\)](#) sisältyvä, kestoaltaan määritelty jakso, jonka aikana opiskelijan [oppiminen](#) tapahtuu korkeakoulun hyväksymällä työpaikalla käytännön [työtehtävien](#) yhteydessä

huomautus

Korkeakouluharjoittelu voi olla palkallista tai palkatonta. Korkeakouluharjoittelusta tehdään sopimus korkeakoulun, työnantajaorganisaation ja opiskelijan välillä, ja harjoitteluun voi liittyä myös harjoittelijan ja työnantajaorganisaation välinen sopimus.

työharjoittelu: Sanaa työharjoittelu käytetään yleis- ja puhekielessä myös muiden koulutusasteiden kuin korkeakoulujen työelämässäoppimisjaksoista.

englanninkielisistä termeistä: Termillä work placement viitataan myös muiden koulutusasteiden kuin korkeakoulujen harjoitteluihin. Termillä job placement viitataan erityisesti työvoimatoimenpiteillä tuettuun työllistymiseen.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Työelämässä oppiminen](#)

30

**työvoimakoulutukseen liittyvä työssäoppiminen;
työvoimakoulutukseen sisältyvä työssäoppiminen**

sv lärande *n* i arbetet i anslutning till arbetskraftsutbildning;
inlärnin g i arbetet i anslutning till arbetskraftsutbildning
en job placement in labour market training

määritelmä

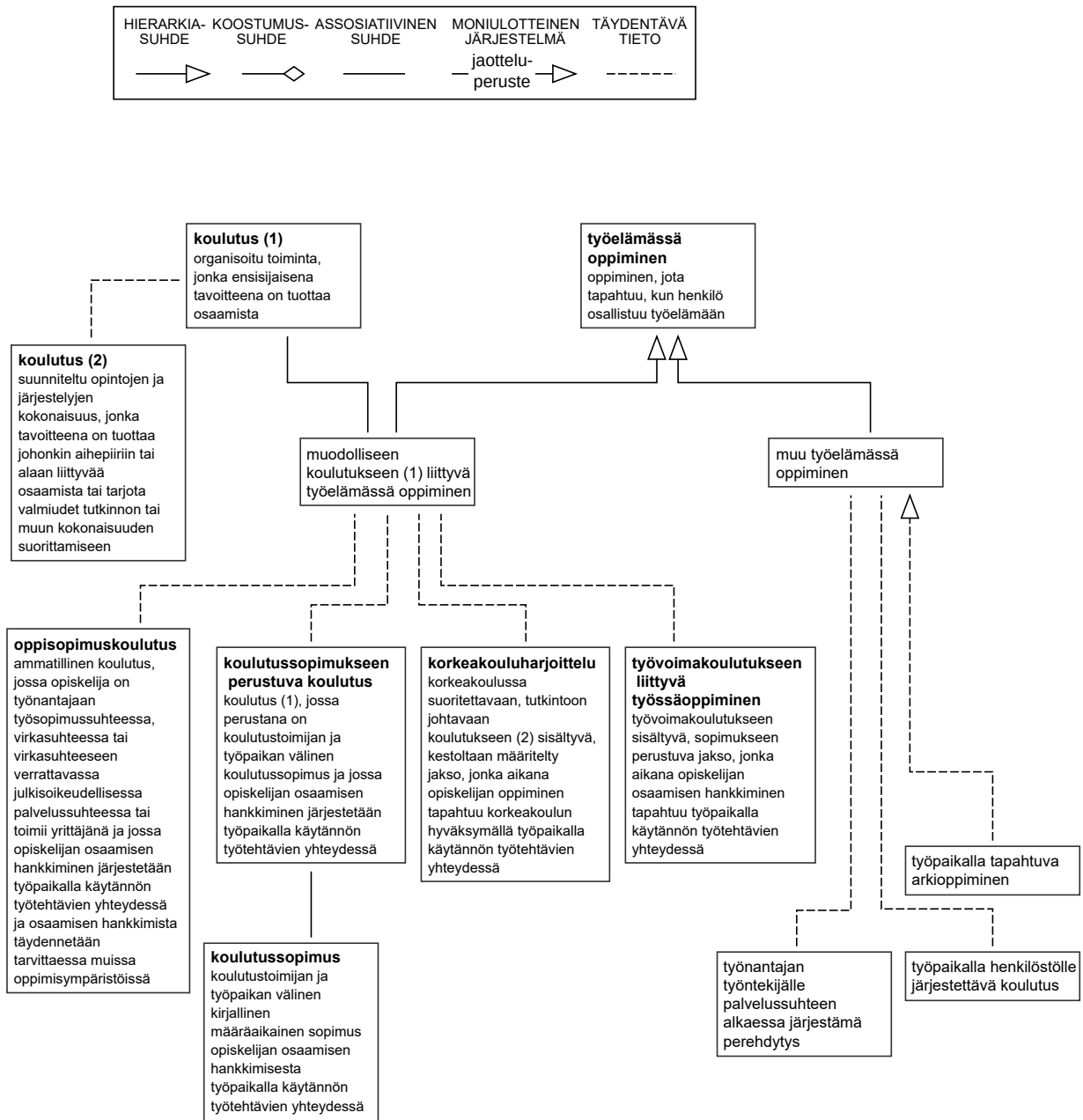
[työvoimakoulutukseen](#) sisältyvä, sopimukseen perustuva jakso, jonka aikana opiskelijan [osaamisen](#) hankkiminen tapahtuu työpaikalla käytännön [työtehtävien](#) yhteydessä

huomautus

Työssäoppimisesta tehdään määräaikainen kirjallinen sopimus työvoimakoulutuksen tuottajan, työssäoppimisjakson toteuttajan ja opiskelijan välillä. Sopimuksessa tulee sopia muun muassa työssäoppimisen tavoitteista, suoritusajasta ja -paikasta sekä työssäoppimisen aikana suoritettavista tehtävistä. Sopimuksessa tulee sopia myös muun muassa henkilöstä, joka vastaa osallistujan ohjauksesta ja valvonnasta.

Samaan tapaan kuin ennen koulutussopimusjaksoa (ks. [koulutussopimukseen perustuva koulutus](#)), myös ennen työvoimakoulutukseen liittyvää työssäoppimisjaksoa sovitaan, mitä osaamista opiskelija jakson aikana hankkii.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Työelämässä oppiminen](#)

Käsitejärjestelmäkaavio 7. Työelämässä oppiminen.

2 Osaamiskokonaisuuksia

31

osaamiskokonaisuus (1)

sv samlade kompetenser *pl* (1)en set of competences;
set of competencies
rather than: > micro-credential

määritelmä

opinnoista tai hankituista [osaamisista](#) muodostuva kokonaisuus

huomautus

Osaamiskokonaisuus (1) on sisällöltään geneerinen ja lähellä yleiskieltä. Käsitettä käytetään muun muassa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla sovelletaan sen sijaan useammin kansalliseen tutkintojen viitekehykseen liittyvää käsitettä [osaamiskokonaisuus \(2\)](#).

Käsite osaamiskokonaisuus (1) kattaa laajat, vakiintuneet opintojen kokonaisuudet, kuten osaamiskokonaisuus (2); suppeammat kokonaisuudet, kuten [tutkinnon osa](#), [opintokokonaisuus](#), opintojakso ja moduuli; ja esimerkiksi sellaiset kokonaisuudet, jotka on muodostettu johonkin osaamistarpeeseen vastaamiseksi vaikkapa usean eri korkeakoulun tarjoamien opintokokonaisuuksien osista.

micro-credential: Englanninkielistä termiä micro-credential käytetään Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa määritellystä käsitteestä [pieni osaamiskokonaisuus](#).

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [osaamiskokonaisuus \(1\)](#).
Luettu 3.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Osaamiskokonaisuuksia](#)

32

osaamiskokonaisuus (2)

sv samlade kompetenser *pl* (2)

en competence module

määritelmä

tutkinto, [koulutuksen \(1\)](#) oppimäärä taikka tutkintoon rinnastettava tai muutoin laaja [osaamiskokonaisuus \(1\)](#), jonka osaamistavoitteista säädetään laissa tai säädetään tai määrätään lain nojalla ja joka on sijoitettu kansalliseen [osaamisen](#) tasoa kuvaavaan viitekehykseen

huomautus

Osaamiskokonaisuuksia (2) ovat ne tutkinnot, oppimäärät ja tutkintoon rinnastettavat tai muutoin laajat osaamiskokonaisuudet (1), joihin sovelletaan tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annettua lakia ([93/2017](#)).

Lain ([93/2017](#)) mukaan osaamiskokonaisuudet (2) jaotellaan niiden edellyttämän osaamisen perusteella kahdeksaan vaativuustasoon Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä.

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [osaamiskokonaisuus \(2\)](#).
Luettu 3.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Osaamiskokonaisuuksia](#)

33

<ammatillinen koulutus>

tutkinnon osa

sv examensdel;

del av examen

en qualification unit;

unit <lyhyempi muoto ja EU-yhteyksissä käytettävä termi>

rather than: module <koulutuksen alan yleiskielessä>

not: subunit;

part of a qualification

määritelmä

työelämän toimintakokonaisuuksien pohjalle rakentuva arvioitava [osaamisen](#) kokonaisuus, jollaisista ammatillinen tutkinto muodostuu

huomautus

Sanaliittoa ”tutkinnon osa” käytetään eri koulutussektoreilla, mutta ammatillisessa koulutuksessa termi esiintyy tutkinnon perusteissa ja kyseessä on yo. tavalla määriteltävissä oleva käsite.

Ammatillisessa koulutuksessa tutkinnon osia ovat ammatillinen tutkinnon osa ja yhteinen tutkinnon osa. Ammatilliset tutkinnon osat puolestaan jakautuvat pakollisiin tutkinnon osiin ja valinnaisiin tutkinnon osiin.

Korkeakouluissa ammatillisen koulutuksen tutkinnon osa -käsitettä vastaa usein käsite [opintokokonaisuus](#). Tietojärjestelmissä sekä ammatillisen koulutuksen tutkinnon osia että korkeakoulujen opintokokonaisuuksia pidetään yhdentyyppisinä [koulutuksina](#) (2). Ammatillisesta koulutuksesta poiketen korkeakouluja koskevat säännökset eivät kuitenkaan määrittele käsitettä tutkinnon osa. Korkeakouluissa tutkinnon osalla voidaan siis tarkoittaa periaatteessa mitä tahansa tutkintoa itseään pienempää osaa, eli käytännössä opintokokonaisuutta tai myös yksittäistä opintojaksoa.

module: Termiä module ei käytetä ammatillisessa koulutuksessa Suomessa. Kuitenkin yleiskielessä ja muilla koulutusasteilla termiä voidaan käyttää.

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [tutkinnon osa](#). Luettu 3.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Koulutus \(2\) -käsitteen alakäsitteitä](#) ja [Osaamiskokonaisuuksia](#)

34

<korkeakoulut>

opintokokonaisuus

sv studiehelhet

en study module

määritelmä

korkeakoulututkintoon kuuluvien opintojen osa, joka muodostuu kahdesta tai useammasta yhtä tai useampaa aihepiiriä tai ongelma-aluetta käsittelevästä opintojaksosta

huomautus

Yliopistoissa opintokokonaisuuksia ovat esimerkiksi tietyn alan tai monitieteiset perusopinnot, aineopinnot ja syventävät opinnot.

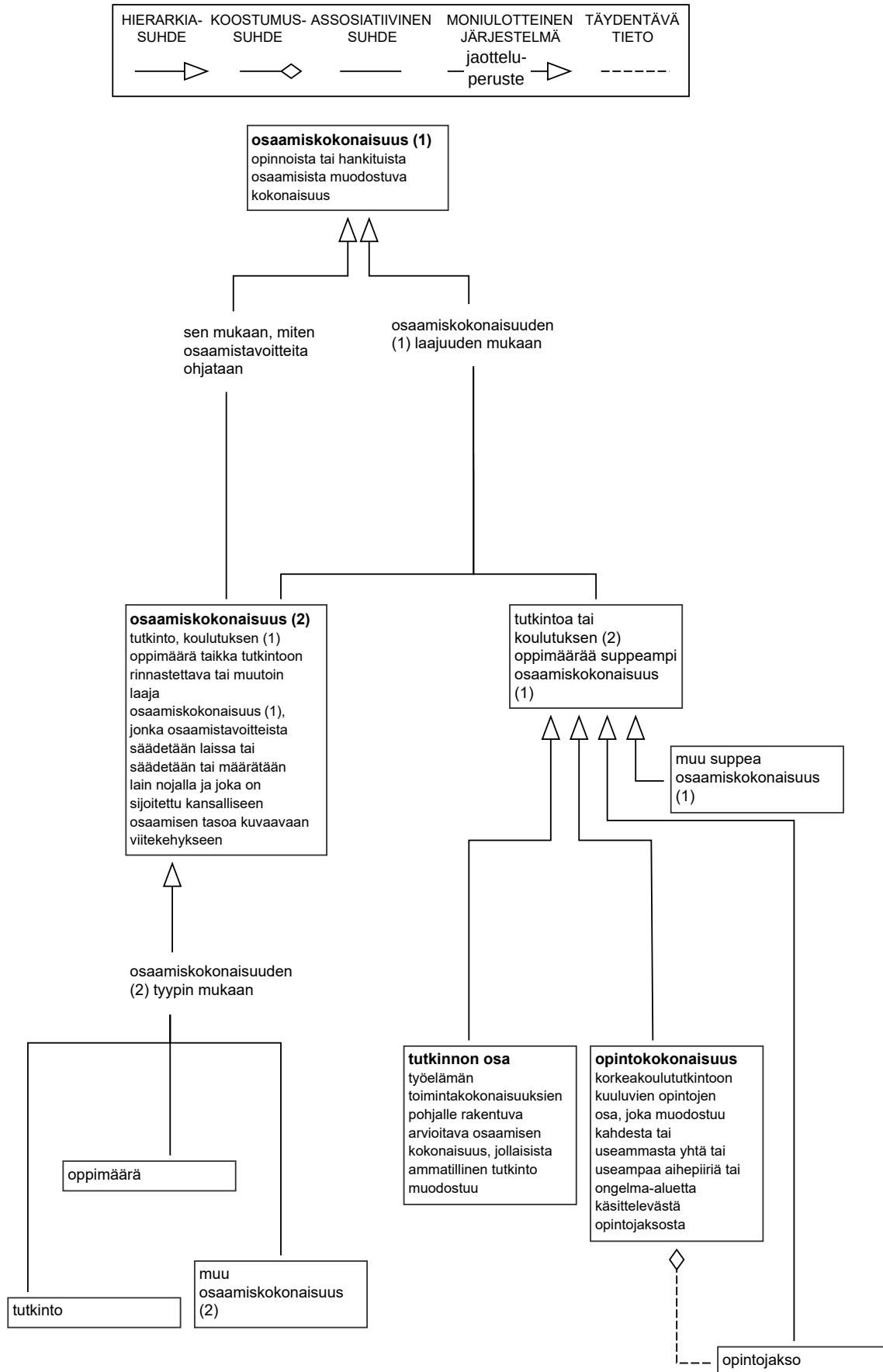
Ammatillisessa koulutuksessa puhutaan opintokokonaisuuksien sijaan [tutkinnon osista](#).

Tietojärjestelmissä sekä korkeakoulujen opintokokonaisuuksia että tutkinnon osia pidetään yhdentyyppisinä koulutuksina (2).

Laaja opintokokonaisuus voi sisältää osinaan myös toisia opintokokonaisuuksia.

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [opintokokonaisuus](#). Luettu 3.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Koulutus \(2\) -käsitteen alakäsitteitä](#) ja [Osaamiskokonaisuuksia](#)

Käsitejärjestelmäkaavio 8. Osaamiskokonaisuuksia.

3 Opetus, ohjaus ja valmennus

35

opetus

- sv undervisning;
 ~ lära *verb*;
 ~ lära ut *verb*;
 > utbildning (3)
- en teaching;
 instruction;
 < education (2);
 > tuition

määritelmä

vuorovaikutukseen perustuva, suunnitelmallinen toiminta, jonka tarkoituksena on asetettujen tavoitteiden suuntainen *oppiminen*

huomautus

Määritelmän mukaan opetuksen tarkoituksena on tavoitteiden suuntainen oppiminen. Tavoitteet voivat olla esimerkiksi lainsäädännössä annettuja: perusopetuksessa annettavan opetuksen tavoitteista säädetään perusopetuslaissa (628/1998) ja yliopistojen opetuksen tavoitteista yliopistolaissa (558/2009).

Opetuksella ja kasvatuksella on osin yhteneväisiä tavoitteita.

ruotsinkielisistä termeistä: Termi undervisning on ensisijainen vastine suomen opetukselle tässä määritellyssä merkityksessä, ja se sopii useimpiin käyttöyhteyksiin. Suomen käsite opetus ja ruotsin käsite undervisning eivät kuitenkaan tarkalleen vastaa toisiaan. Tietyntyyppisestä opetuksesta voidaan ruotsiksi käyttää termiä utbildning.

Myös yhdyssana- ja sanaliittomuotoisten termien osana suomen opetus-sanaa voi ruotsiksi vastata undervisning tai utbildning; valinnassa on otettava huomioon konteksti. Esimerkiksi perusopetukseen liittyvä opetuksen järjestäjä on ruotsiksi utbildningsanordnare ja Opetushallitus on ruotsiksi Utbildningsstyrelsen. Suomessa on käytössä nimike undervisningsminister, Ruotsissa puolestaan utbildningsminister.

education: Englannin käsite education on laajempi kuin suomen opetus, niin että termillä education viitataan opetuksen lisäksi muun muassa kasvatukseen, *koulutukseen (1)* ja sivistykseen.

Käsitejärjestelmäkaavio: *Opetus, ohjaus ja valmennus*

36

<jatkuva oppiminen>

ohjaus

sv handledning

en guidance (1);

advice (2);

> guidance for studies <opiskeluun liittyvä ohjaus>;

> educational guidance <opiskeluun liittyvä ohjaus>

not: guidance counselling

määritelmä

keskustelevaan vuorovaikutukseen perustuva toiminta, jossa yksilöä autetaan harkitsemaan ja kokeilemaan opiskeluun tai työelämään liittyviä mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja ja tekemään niihin liittyviä päätöksiä

huomautus

Jatkuvan oppimisen palveluiden yhteydessä annettavalla ohjauksella pyritään tukemaan ennen kaikkea yksilöitä. Ohjaus voidaan kuitenkin toteuttaa myös ryhmämuotoisesti. Laajemmasta näkökulmasta tarkasteltuna ohjausta on mahdollista antaa myös yhteisöissä tai yhteisöille.

Ohjaus on luonteeltaan neuvottelua, ja lopulliset päätökset tekee ohjattava itse.

Esimerkkejä jatkuvan oppimisen kontekstissa annettavasta ohjauksesta ovat *uraohjaus* ja työnohjaus.

Ero käsitteiden ohjaus ja valmennus välillä voidaan karkeistetusti ilmaista toteamalla, että ohjaus vastaa ensisijaisesti kysymykseen "mitä" ja *valmennus* ensisijaisesti kysymykseen "miten". Voidaan siis ajatella, että ohjauksessa on tavallisesti mukana tavoitteen määrittäminen, valitseminen tai täsmentäminen, kun taas valmennuksessa pääasiassa harjoitellaan jotakin taitoa.

Jatkuvan oppimisen palveluiden yhteydessä annettava ohjaus on osa *elinikäistä ohjausta*.

englanninkielisistä termeistä: Englanninkielistä termiä advice käytetään erityisesti vakiintuneissa yhdyssanoissa, kuten student advice ja careers advice.

Vrt. *neuvonta*.

Assosiativisessa suhteessa oleva käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: *ohjaus*. Luettu 7.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaaviot: *Opetus, ohjaus ja valmennus* ja *Koulutuskokeilu ja työkokeilu*

37

uraohjaus;**~ ammatinvalinnanohjaus**

- sv karriärhandledning;
karriärcoachning;
karriärvägledning <säädöksissä>;
vägledning avseende karriär <säädöksissä>;
~ vägledning avseende yrkesval <säädöksissä>
- en careers guidance;
careers advice;
career guidance;
career advice;
~ vocational guidance;
~ occupational guidance
not: career counselling

määritelmä

ohjaus, jossa yksilöä tuetaan ammatinvalinnassa, ammatillisessa kehittämisessä, työelämään sijoittumisessa ja **elinikäisessä oppimisessa**

huomautus

Uraohjauksen ja ammatinvalinnanohjauksen käsitteet ovat hyvin lähellä toisiaan, ja kumpaankin voi sisältyä samantyyppisiä sisältöjä hiukan eri painotuksilla.

Uraohjauksella tuetaan yksilöä **urasuunnittelussa**.

Uraohjaukseksi nimitettyä ohjausta annetaan yhtäältä työvoimapalveluiden yhteydessä ja toisaalta koulutusjärjestelmän mukaisessa **koulutuksessa (1)**. Koulutusjärjestelmäkoulutuksessa uraohjaus on **koulutukseen (1)** liittyvän ohjauksen alalaji. Esimerkiksi perusopetuksen oppilaanohjaukseen ja lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaukseen voi sisältyä uraohjauksen sisältöjä. Toisen asteen koulutuksessa ja korkeakouluissa on myös erillistä uraohjaukseksi nimettyä ohjaustoimintaa.

Uraohjausta voivat tarjota myös yksityiset toimijat markkinaehtoisina palveluina sekä kolmannen sektorin toimijat.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (**380/2023**) mukaan laillistettu psykologi voi käyttää ammatinvalinnanohjauksessa ja uraohjauksessa asiakkaan suostumuksella psykologisia arviointimenetelmiä ammatti- ja uravaihtoehtojen, osaamisen, soveltuvuuden sekä työ- ja toimintakyvyn selvittämiseksi.

Assosiativisessa suhteessa olevat käsitteet Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: **ohjaus** ja **oppilaanohjaus/opinto-ohjaus**. Luettu 7.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaaviot: **Opetus, ohjaus ja valmennus** ja **Koulutuskokeilu ja työkokeilu**

38

<jatkuva oppiminen>

valmennussv träning;
coachningen coaching;
~ training (2)

määritelmä

vuorovaikutukseen perustuva toiminta, jossa yksilöä ohjataan ja autetaan harjoittelemaan sellaisia käytännön taitoja, joita yksilö tarvitsee voidakseen edetä kohti opiskeluun tai työelämään liittyvää tavoitetta

huomautus

Jatkuvan oppimisen palveluiden yhteydessä annettavalla valmennuksella pyritään auttamaan ennen kaikkea yksilöitä. Valmennus voidaan kuitenkin toteuttaa myös ryhmämuotoisesti. Laajemmasta näkökulmasta tarkasteltuna valmennusta on mahdollista antaa myös yhteisöille.

Valmennusta annetaan esimerkiksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023) mainittuina palvelutuotteina. Työvoimaviranomaisen tarjoamissa valmennuksissa henkilöasiakas voi hakea ohjatusti *työtä* (työnhakuvalmennus), suunnitella omaa koulutuspolkuaan ja työuraansa (uravalmennus) tai saada henkilökohtaista tukea työhön pääsemisessä (työhönvalmennus).

Määritelmässä kuvattua valmennusta voivat antaa myös yksityiset toimijat.

Ero käsitteiden *ohjaus* ja valmennus välillä voidaan karkeistetusti ilmaista toteamalla, että ohjaus vastaa ensisijaisesti kysymykseen "mitä" ja valmennus ensisijaisesti kysymykseen "miten". Voidaan siis ajatella, että ohjauksessa on tavallisesti mukana tavoitteen määrittäminen, valitseminen tai täsmentäminen, kun taas valmennuksessa pääasiassa harjoitellaan jotakin taitoa.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

39

elinikäinen ohjaus

sv livslång handledning;
livslång vägledning
en lifelong guidance

määritelmä

sellaisten toimintojen ja palveluiden kokonaisuus, joilla autetaan yksilöä eri elämänvaiheissa tunnistamaan valmiutensa, [osaamisensa](#) ja kiinnostuksensa, tekemään tarkoituksenmukaisia opiskeluun, työelämään tai muuhun elämään liittyviä päätöksiä ja hallitsemaan opiskeluun, työelämään ja muuhun elämään liittyvää polkuaan

huomautus

Elinikäinen ohjaus on Euroopan unionissa vakiintunut, käsitteeseen [elinikäinen oppiminen](#) liittyvä käsite. Käsitteellä elinikäinen ohjaus halutaan korostaa sitä, että elinikäistä oppimista tukevia toimintoja ja palveluja tulee olla saatavilla kaikissa elämän vaiheissa.

Elinikäisen ohjauksen palvelukokonaisuus käsittää muun muassa tieto-, neuvonta-, ohjaus- ja valmennuspalveluita (ks. [neuvonta](#), [ohjaus](#), [valmennus](#)).

Elinikäinen ohjaus voi käsittää sekä yksilöllisesti että ryhmässä toteutettavia toimia.

Elinikäistä ohjausta voidaan tarjota muun muassa [koulutuksen \(1\)](#) yhteydessä, työuran ja elämän erilaisissa siirtymävaiheissa ja myös työelämässä (esimerkiksi mentorointi). Elinikäisen ohjauksen toimijoita on niin julkisella, yksityisellä kuin kolmannellakin sektorilla.

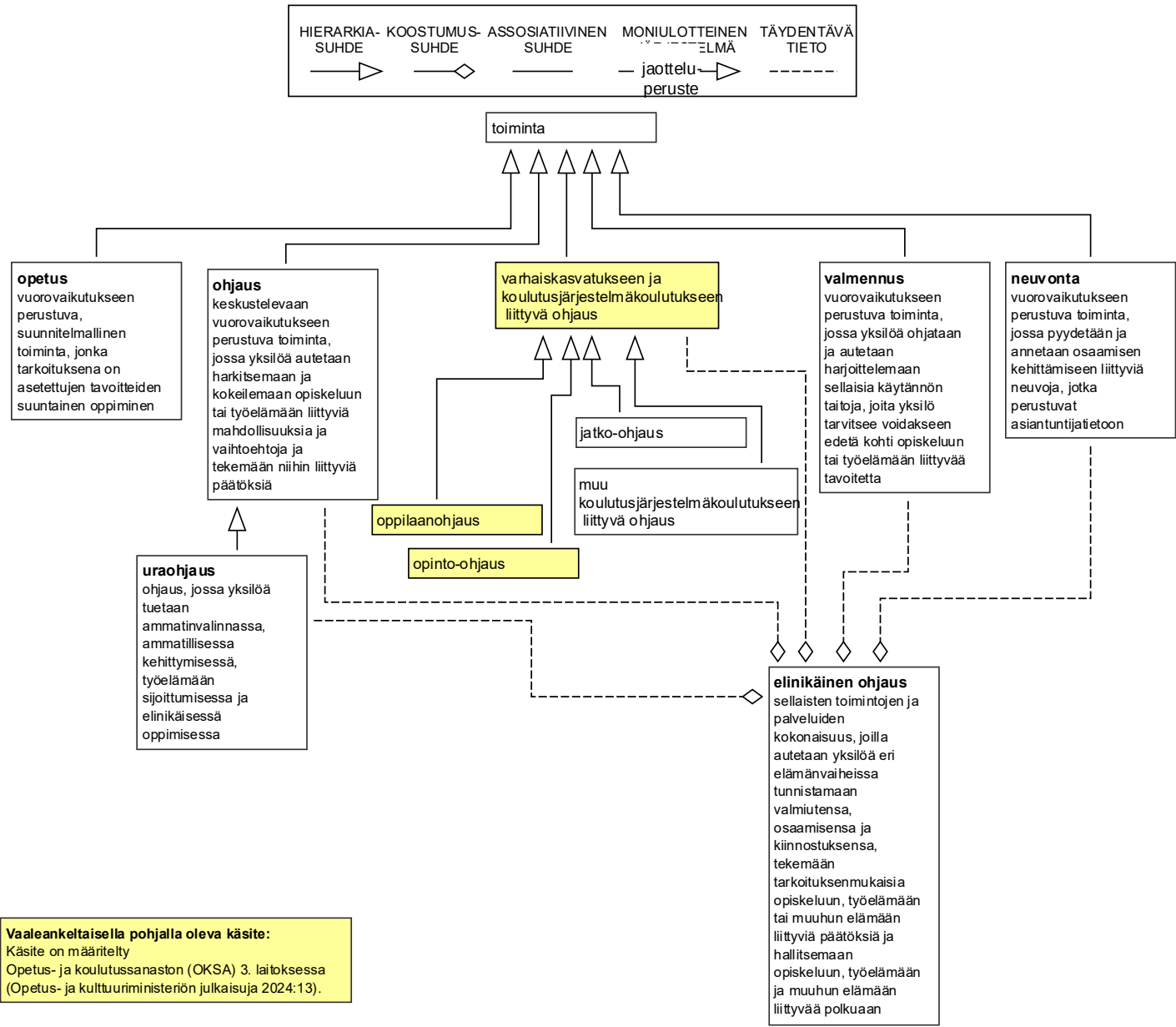
Opiskeluun ja [koulutukseen \(1\)](#) liittyviä elinikäisen ohjauksen toimintoja ovat esimerkiksi perusopetuksessa annettava oppilaanohjaus ja lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa annettava opinto-ohjaus.

Työelämään liittyviä elinikäisen ohjauksen toimintoja ovat esimerkiksi erilaiset työllistymistä edistävät palvelut.

Muuhun elämään kuin opiskeluun tai työelämään liittyvää ohjausta voidaan tarjota esimerkiksi nuorille suunnatuissa ohjauspalveluissa, joissa ohjaus voi liittyä vaikkapa asumiseen, harrastusmahdollisuuksiin tai viranomaisten kanssa asiointiin. Myös erilaisiin etuuksiin liittyvät neuvontapalvelut ovat esimerkkejä muuhun elämään kuin opiskeluun tai työelämään liittyvästä ohjauksesta.

Assosiativisessa suhteessa oleva käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [oppilaanohjaus/opinto-ohjaus](#). Luettu 7.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

Käsitejärjestelmäkaavio 9. Opetus, ohjaus ja valmennus.

40

koulutuskokeilu

sv utbildningsprövning
 en education trial;
 training trial
 not: education pilot

määritelmä

yksilön ohjausprosessiin liittyvä, oppilaitoksessa tapahtuva toiminta, jolla selvitetään henkilön mahdollisuuksia ja edellytyksiä suoriutua valitsemallaan alalla ja tietyssä [koulutuksessa \(2\)](#)

huomautus

Koulutuskokeilun tavoitteita ovat tutustuminen [koulutuksen \(2\)](#) sisältöön ja [ammatin](#) vaatimuksiin oman soveltuvuuden arvioimiseksi ja motivaation testaamiseksi sekä koulutukseen (2) hakeutumiseen liittyvän suunnitelman toteuttamiskelpoisuuden arviointi ja täsmentäminen.

Koulutuskokeiluun voi ohjata esimerkiksi työvoimaviranomainen, Kela, vakuutusyhtiö tai koulutuksen järjestäjä.

Termillä koulutuskokeilu viitataan myös eri käsitteeseen, ks. Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa määritelty [koulutuskokeilu](#).

Ks. myös [ohjaus](#), [uraohjaus](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Koulutuskokeilu ja työkoikeilu](#)

41

työkoikeilu

sv arbetsprövning
 en work trial
 rather than: trial work period
 not: job trial;
 work try-out;
 job try-out;
 trial shift;
 work experience placement;
 trial period;
 probation period;
 work pilot;
 job pilot

määritelmä

yksilön ohjausprosessiin liittyvä, työpaikalla tapahtuva toiminta, jolla selvitetään henkilön mahdollisuuksia ja edellytyksiä suoriutua tietyssä [työssä](#) tai [ammattissa](#) sekä hänen kiinnostustaan tiettyyn työhön tai ammattiin

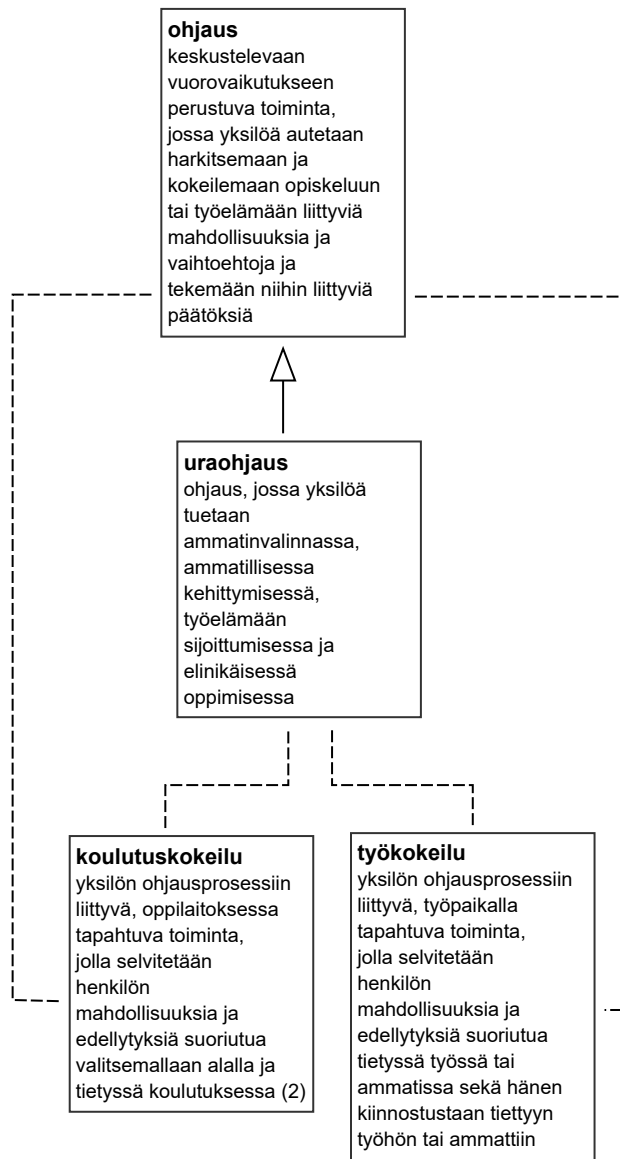
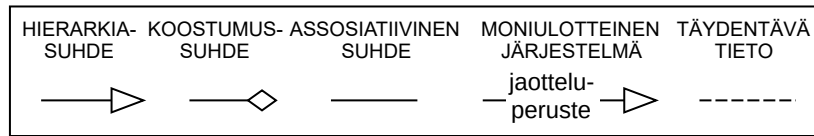
huomautus

Työkoikeiluun voi ohjata esimerkiksi työvoimaviranomainen, Kela tai vakuutusyhtiö.

englanninkielisistä termeistä: Englanninkieliset termivaihtoehdot voivat olla monimerkityksisiä, eivätkä ne välttämättä rajaudu kaikissa yhteyksissä samalla tavoin kuin tässä määritelty suomen käsite työkoikeilu. Termi work trial on suositettava, mutta se, samoin kuin monet hylättäviksi merkityt termivaihtoehdot, voivat viitata myös muunlaiseen kuin tässä määriteltyyn työkoikeiluun, esimerkiksi rekrytointiprosessiin liittyvään lyhyeen työnäytteeseen, harjoitteluun tai koeaikaan. Termillä trial work period voidaan joissakin tilanteissa viitata kuntoutukseen liittyvään työhön palaamisen kokeiluun, mutta se voi liittyä myös koeaikaan.

Ks. myös [ohjaus](#), [uraohjaus](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Koulutuskokeilu ja työkoikeilu](#)

Käsitejärjestelmäkaavio 10. Koulutuskokeilu ja työkokeilu.

4 Oppiminen

42

oppiminen

sv lärande *n*;
inläring;
~ lära sig *verb*
en learning

määritelmä

prosessi, jossa yksilö omaksuu tai hankkii uusia tietoja, taitoja, käyttäytymistä, arvoja tai mieltymyksiä tai muuttaa olemassa olevia

huomautus

Määritelmässä käytetyllä ilmaisulla ”omaksuu tai hankkii” viitataan laajaan kirjoon toimintoja: esimerkiksi lapsi voi tiedostamattomasti sisäistää aikuisen käyttäytymistä tai sisäistää aikuisen arvoja; lapsi, nuori tai aikuinen voi tietoisesti harjoitella taitoja ja hankkia tietoja; yksilö voi pyrkiä pääsemään eroon haitalliseksi kokemastaan tavasta tai totutella hyödylliseen käyttäytymismalliin.

Vrt. käsite oppimaan oppiminen, joka voidaan määritellä prosessiksi, joka edistää yksilön kykyä omaksua uusia tai muuttaa olemassa olevia tietoja, taitoja, käyttäytymistä, arvoja tai mieltymyksiä.

Lähes vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [oppiminen](#). Luettu 3.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Oppiminen](#)

43

**jatkuva oppiminen;
elinikäinen oppiminen;
elämänlaajuinen oppiminen**

mieluummin kuin: elämänlevyinen oppiminen

sv	kontinuerligt lärande <i>n</i> ; livslångt lärande <i>n</i> <kansainvälisissä yhteyksissä>
en	continuous learning; lifelong learning; lifewide learning; adult learning not: continuing education

määritelmä

oppiminen, joka jatkuu yksilön koko elämänkaaren ajan ja jota tapahtuu eri elämänalueilla

huomautus

Jatkuva oppiminen alkaa jo ennen oppivelvollisuutta ja jatkuu esimerkiksi työelämästä eläkkeelle siirtymisen jälkeen elämänkaaren loppuun saakka. Määritelmässä käytetyllä ilmaisulla ”eri elämänalueilla” viitataan siihen, että jatkuvaa oppimista tapahtuu muodollisen koulutusjärjestelmän mukaisten *koulutusten* (2) ja *työelämässä oppimisen* lisäksi myös esimerkiksi epämuodollisissa koulutuksissa (2), harrastuksissa ja arjen toimissa.

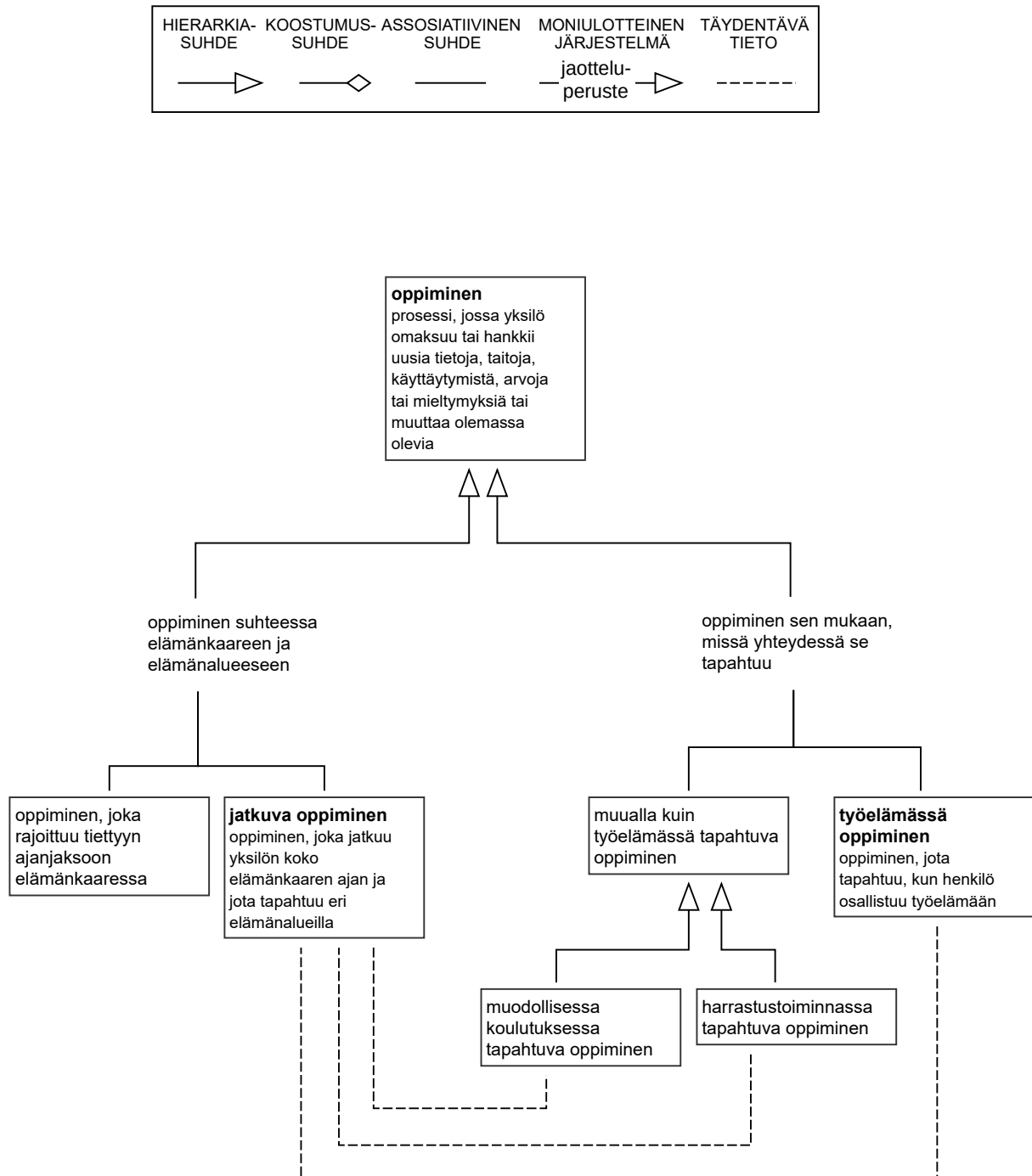
jatkuva oppiminen ja elinikäinen oppiminen: Tässä määriteltynä käsitteeseen tai sitä hyvin lähellä oleviin käsitteisiin viittaava kansainvälinen termistö oli erityisesti vielä 1960- ja -70-luvuilla vaihtelevaa (mm. continuing education, lifelong education, permanent education). 1990-luvulta alkaen on yhdenmukaisemmin ja laajemmin alettu käyttää termiä lifelong learning; suomeksi elinikäinen oppiminen. Suomessa 2010-luvulla tämän rinnalle ja yleisesti käyttöön otettiin termi jatkuva oppiminen. Elinikäinen oppiminen ja jatkuva oppiminen ovat siis saman käsitteen kaksi eri nimitystä, jotka on otettu käyttöön eri aikoina ja joiden taustalla on eri tavoin painotetut politiikkatavoitteet.

Termiä jatkuva oppiminen käytetään joskus myös tarkoittamaan tässä määriteltä rajatumpaa käsitettä, esimerkiksi vain aikuisväestön oppimista, tai oppimista, joka vastaa erityisesti *työmarkkinoiden* sekä yksilöiden työelämään pääsyn tai työelämässä menestymisen tarpeisiin.

englanninkielisistä termeistä: Termi continuous learning (kuten myös suomen termi jatkuva oppiminen) on suhteellisen uusi uudissana, eikä se ole vielä laajasti käytössä esimerkiksi EU:ssa. Termi lifelong learning vastaa suomen termiä elinikäinen oppiminen. Termi continuing education viittaa eri käsitteeseen, *täydennyskoulutukseen*.

Lähes vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: *elinikäinen oppiminen*. Luettu 3.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: *Oppiminen*

Käsitejärjestelmäkaavio 11. Oppiminen.

5 Pätevyys ja kelpoisuus

44

muodollinen pätevyys; ammattipätevyys

sv	formell behörighet; formella kvalifikationer <i>pl</i> ; yrkeskompetens; yrkeskvalifikationer <i>pl</i>
en	qualification (2); qualifications <i>pl</i> ; formal qualification; professional qualifications <i>pl</i> <EU:ssa>; formal certification; ~ be qualified <i>verb</i> ; ~ be formally qualified <i>verb</i> ; eligibility (2)

määritelmä

ominaisuus, joka ilmentää sitä, että henkilöllä on [koulutuksen \(2\)](#) tai tutkinnon kautta hankittu tai kokeella osoitettu [osaaminen](#), jota säädösten, määräysten, ohjeiden tai alakohtaisten sopimusten perusteella edellytetään tietyssä [ammattissa](#) toimimiseksi, [työhön](#) tai [työtehtävään](#) valituksi tulemiseksi tai työn tai työtehtävän hoitamiseksi

huomautus

Koulutuksen (2), tutkinnon tai kokeen suorittamisen lisäksi muodollinen pätevyys voi edellyttää työkokemusta.

Esimerkkejä muodollisista pätevyyksistä ovat kuorma-autonkuljettajan ammattipätevyys ja asuntokaupan kuntotarkastajan pätevyys.

Muodollisista pätevyyksistä voidaan ylläpitää rekistereitä, esimerkiksi Valviran ylläpitämät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterit.

Käsitteet muodollinen pätevyys ja [kelpoisuus](#) ovat toistensa lähikäsitteitä. Erona on muun muassa, että kelpoisuus on sisällöltään muodollista pätevyyttä laajempi käsite (muodollinen pätevyys liittyy nimenomaan osaamiseen; kelpoisuuteen voi sisältyä osaamisen lisäksi muitakin edellytyksiä, kuten täysi-ikäisyys) ja että kelpoisuus liittyy käsitteenä perinteisesti erityisesti virkoihin, virkasuhteisiin ja julkisen hallinnon työsuhteisiin tehtäviin.

Henkilö voi olla vaikkapa kuorma-autonkuljettajaksi muodollisesti pätevä mutta ei kelpoinen (esimerkiksi hänen ajolupansa on evätty määräajaksi).

englanninkielisistä termeistä: Termillä qualification on määritelmän mukainen muodollisen pätevyyden merkitys myös ilman formal-sanaa.

englanninkielisistä termeistä: Termillä qualification viitataan myös soveltuvuuteen (esim. "She has the qualifications to become an excellent CEO.") ja erilaisiin [koulutukseen \(1\)](#) liittyviin [todistuksiin \(1\)](#). Termi formal qualification viittaa usein nimenomaan [todistukseen \(1\)](#).

englanninkielisistä termeistä: Tässä annetut englannin vastineet kattavat myös tilanteet, joissa henkilö on hankkinut osaamisen muutoin kuin koulutuksen (2) tai tutkinnon kautta, esimerkiksi [työelämässä oppimisen](#) kautta. Henkilö ei ole välttämättä myöskään osoittanut osaamistaan kokeella.

englanninkielisistä termeistä: Muodollisen pätevyyden ja [kelpoisuuden](#) englanninkieliset vastineet eivät rajaudu samalla tavoin kuin suomenkieliset käsitteet. Termit eligibility ja qualification voivat käyttöyhteyden mukaan toimia myös kelpoisuuden vastineina.

englanninkielisistä termeistä: Kun suomen termiä ammattipätevyys käytetään tässä määriteltä merkitystä laajemmassa ja yleiskielisemmässä merkityksessä viittaamaan ammatilliseen pätevyyteen tai osaamiseen, englannin vastineina käytetään usein termejä competence, competency tai professional competence.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Pätevyys ja kelpoisuus](#), [Todistuksia](#) ja [Ammattiin ja työhön liittyviä käsitteitä](#)

45

<julkisen hallinnon palvelussuhteet>

kelpoisuus;**> virkakelpoisuus**sv behörighet;
> tjänstebehörigheten eligibility (1);
qualification (3);
~ meet the requirements *verb*;
~ meet the criteria *verb*
not: competence

määritelmä

ominaisuus, joka ilmentää sitä, että henkilö täyttää säädöspäätökset edellytykset virkaan tai virkasuhteeseen nimitetyksi tulemiselle tai julkisen hallinnon työsuhteeseen tehtävään valituksi tulemiselle

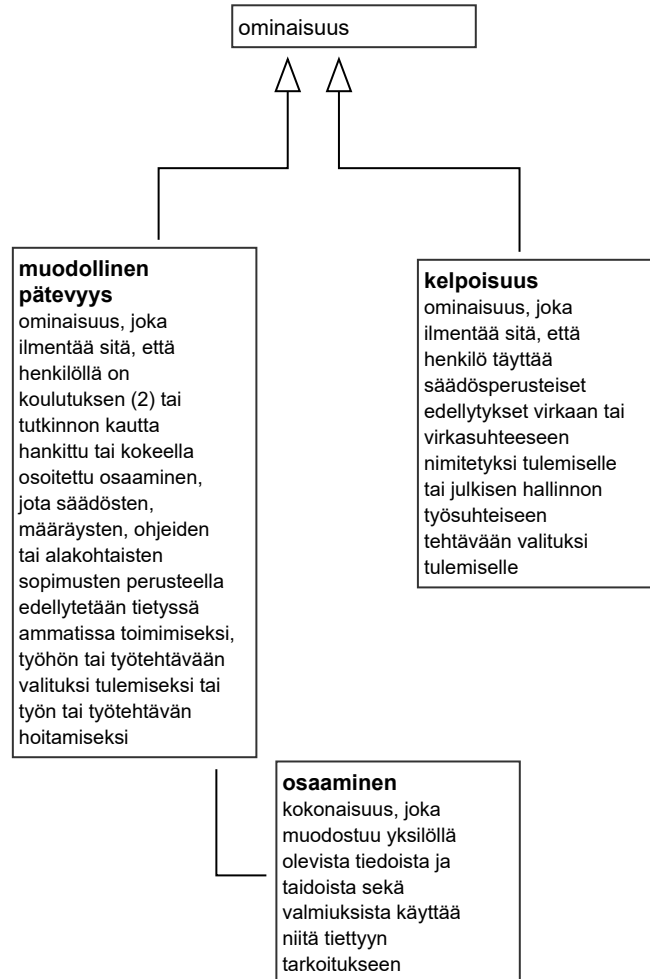
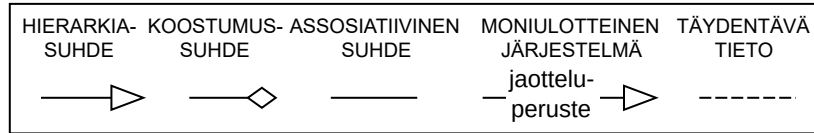
huomautus

Esimerkiksi valtion tai kunnan virkaan nimitetyksi tulemisen edellytyksiä voidaan kuvata kelpoisuusehdoilla. Virkoihin liittyviä kelpoisuusehtoja voivat olla esimerkiksi täysi-ikäisyys ja tietty kielitaito. Lisäksi voi olla erityisiä virkakohtaisia kelpoisuusehtoja, jotka voivat liittyä esimerkiksi suoritettuihin tutkintoihin tai tietynlaiseen kokemukseen tai perehtyneisyyteen.

Käsitteet kelpoisuus ja *muodollinen pätevyys* ovat toistensa lähikäsitteitä. Erona on muun muassa, että kelpoisuus on sisällöltään muodollista pätevyyttä laajempi käsite (muodollinen pätevyys liittyy nimenomaan *osaamiseen*; kelpoisuuteen voi sisältyä osaamisen lisäksi muitakin edellytyksiä, kuten täysi-ikäisyys) ja että kelpoisuus liittyy käsitteenä perinteisesti erityisesti virkoihin, virkasuhteisiin ja julkisen hallinnon työsuhteisiin tehtäviin.

englanninkielisistä termeistä: Kelpoisuuden ja *muodollisen pätevyyden* englanninkieliset vastineet eivät rajaudu samalla tavoin kuin suomenkieliset käsitteet. Termit eligibility ja qualification voivat käyttöyhteyden mukaan toimia myös muodollisen pätevyyden vastineina.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Pätevyys ja kelpoisuus](#)

Käsitejärjestelmäkaavio 12. Pätevyys ja kelpoisuus.

6 Todistus

46

todistus (1)

- sv handling som formellt bevis;
 > intyg *n* (1);
 > betyg *n* (1);
 > certifikat *n* (1);
 > bevis *n*;
 > diplom *n* (1);
 > licens (1)
- en document given as proof;
 > certificate (1);
 > diploma (1);
 > qualification (1);
 > certification transcription;
 > record;
 > transcription

määritelmä

jonkin seikan todistava asiakirja

huomautus

Todistus (1) toimii tässä sanastossa yläkäsitteenä [koulutukseen \(1\)](#) liittyville todistuksille (1) sekä [työtodistukselle](#), [pätevyystodistukselle](#) ja muun muassa osaamistodistukselle. Osaamistodistus-käsite on määritelty Opetus- ja koulutussanastossa (OKSA).

ruotsinkielisistä termeistä: Tässä määritellylle geneeriselle käsitteelle ei ole ruotsinkielistä vastinetta, vaan ensisijaisena vastineena on annettu vain kuvaileva käännös. Tarkempi termi valitaan tapauskohtaisesti. Ruotsinkielisiä vastineita on monia, ja tässä annetaan vain esimerkkejä.

Ruotsin betyg-sana voi Ruotsissa tarkoittaa paitsi todistusta myös arvosanaa (Suomessa: vitsord).

englanninkielisistä termeistä: Tässä määritellylle geneeriselle käsitteelle ei ole englanninkielistä vastinetta, vaan ensisijaisena vastineena on annettu vain kuvaileva käännös. Tarkempi termi valitaan tapauskohtaisesti. Englanninkielisiä vastineita on monia, ja tässä annetaan vain esimerkkejä. Katso myös [työtodistus](#) ja sen englannin vastineet (employee reference, work reference, employee testimonial).

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [todistus](#). Luettu 3.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Todistuksia](#)

47

**koulutusjärjestelmään kuuluvaan koulutukseen liittyvä todistus;
todistus (2)**

- sv formellt omdöme *n* över utbildning i utbildningssystemet;
betyg *n* (2) <arvioinnin sisältävä todistus>; intyg *n* (2) <todistus ilman arviointia>
- en document given as proof of studies provided in the formal education system;
certificate (2); diploma (2); report card (1); ~ licence (2)

määritelmä

todistus (1), joka annetaan koulutusjärjestelmään kuuluvaan **opetukseen** tai **koulutukseen (1)** osallistumisesta, **koulutuksen (2)**, tutkinnon, oppimäärän tai näytön suorittamisesta, **oppimisen** tai opintojen etenemisestä tai muusta oppijan koulutusprosessiin liittyvästä tapahtumasta tai seikasta

huomautus

Koulutusjärjestelmä on määritelty Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa seuraavasti: ”kokonaisuus, joka kattaa Suomessa lakisääteisesti tarjottavan varhaiskasvatuksen ja koulutuksen (1) sekä tiedot koulutuksen (1) eri vaiheiden suorittamisjärjestyksestä ja mahdollisesta ikäsidonaisuudesta sekä koulutuksen (1) vaiheiden kestosta”.

Todistus (2) voidaan antaa opintojen aikana tai niiden päätteeksi.

Todistus (2) -käsitettä koskeviin huomautuksiin on koottu eri koulutusasteiden ja -sektoreiden käyttämiä todistustyppejä (lista ei ole kattava):

Esiopetuksessa käytettävä todistustyyppi on lukuvuoden päätteeksi annettava esiopetuksen osallistumistodistus.

Perusopetuksessa käytettäviä todistustyppejä ovat lukuvuositodistus, välitodistus, päättötodistus ja erotodistus sekä erityiseen tutkintoon liittyvät todistukset (1) eli todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta, todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä ja todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa käytettäviä todistustyppejä ovat todistus suoritetuista koulutuksen osista ja todistus suoritetuista opinnoista.

Ammatillisessa koulutuksessa käytettäviä todistustyppejä ovat tutkintotodistus, todistus suoritetuista tutkinnon osista, todistus suoritetusta työhön ja itsenäiseen elämään valmentavasta koulutuksesta, todistus suoritetuista koulutuksen osista ja todistus koulutukseen osallistumisesta (yhtäältä **tutkintokoulutukseen** ja toisaalta työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen osallistumisesta). Lisäksi ammatillisessa koulutuksessa voidaan antaa todistus osaamisesta.

Lukiokoulutuksessa käytettäviä todistustyppejä ovat päättötodistus, todistus lukion oppiaineen oppimäärän suorittamisesta ja erotodistus. Päättötodistukseen voi sisältyä liitteinä muita todistuksia (1).

Koulutusjärjestelmäkoulutukseen liittyviin todistustyppeihin kuuluu myös ylioppilastutkintotodistus.

Korkeakouluissa käytettäviin todistustyppeihin kuuluu muiden muassa tutkintotodistus. Lisäksi korkeakouluissa annetaan todistuksia (1) esimerkiksi **erikoistumiskoulutuksen** suorittamisesta. Opiskelun aikana korkeakoulun opiskelijalle voidaan antaa todistus suoritetuista opinnoista. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen todistuksista (1) säädetään asetuksissa [794/2004](#) ja [1129/2014](#).

Vapaassa sivistystyössä käytettäviä todistustyppejä ovat osallistumistodistus, todistus opiskelijan osaamisesta ja osaamismerkki. Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatussa vapaan sivistystyön koulutuksessa annetaan todistus (2), jonka tiedoista määrätään Opetushallituksen antamissa opetussuunnitelman perusteissa. Jos kansanopiston oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksen (2) opiskelija eroaa tai keskeyttää koulutuksen (2) suorittamisen, ylläpitäjän tulee opiskelijan pyynnöstä antaa hänelle todistus suoritetuista opinnoista.

Taiteen perusopetuksen opinnoissa annetaan koko oppimäärän suorittaneelle päättötodistus. Opiskelun aikana opiskelijalle voidaan antaa myös todistus osallistumisesta ja todistus suoritetuista opinnoista. Todistuksiin merkittävistä tiedoista päättää Opetushallitus.

englanninkielisistä termeistä: Ensisijaisessa englanninkielisessä termissä viitataan nimenomaan Suomen kansalliseen koulutusjärjestelmään. Englanninkielisiä vastineita on monia, ja tässä annetaan vain esimerkkejä. Termi valitaan tapauskohtaisesti.

Vastaava käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: **koulutusjärjestelmään kuuluvaan koulutukseen liittyvä todistus**. Luettu 3.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Todistuksia](#)

48

muuhun koulutukseen kuin koulutusjärjestelmäkoulutukseen liittyvä todistus

- sv formellt omdöme *n* över utbildning som inte ingår i utbildningssystemet;
formellt bevis *n* över erhållen kompetens i utbildning;
intyg *n* (3);
betyg *n* (3);
certifikat *n* (2);
diplom *n* (2);
licens (2)
- en document given as proof of studies provided outside the formal education system;
certificate (3);
diploma (3);
report card (2);
licence (1)

määritelmä

todistus (1), joka annetaan muuhun kuin koulutusjärjestelmään kuuluvaan *koulutukseen* (2) osallistumisesta tai sen suorittamisesta

huomautus

Muuhun koulutukseen kuin koulutusjärjestelmäkoulutukseen liittyviä todistuksia ovat esimerkiksi eri *ammatteihin* liittyvät sertifikaatit.

ruotsinkielisistä termeistä: Suomen todistukselle on monia ruotsinkielisiä vastineita, joista tässä on annettu yleisimpiä. Sopiva termi valitaan asiayhteyden mukaan.

englanninkielisistä termeistä: Englanninkielisessä termissä viitataan nimenomaan Suomen kansalliseen koulutusjärjestelmään. Englanninkielisiä vastineita on monia, ja tässä annetaan vain esimerkkejä. Termi valitaan tapauskohtaisesti.

Vrt. *koulutusjärjestelmään kuuluvaan koulutukseen liittyvä todistus*.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Todistuksia](#)

49

työtodistus

- sv arbetsintyg *n*
- en employee reference;
work reference;
~ employee testimonial
not: certificate of employment

määritelmä

työnantajan työntekijälle työsuhteen päätyttyä antama *todistus* (1) työsuhteesta

huomautus

Työsopimuslain (55/2001) mukaan työntekijällä on oikeus työsuhteen päättyessä saada pyynnöstään työnantajalta kirjallinen todistus (1) työsuhteen kestosta ja *työtehtävien* laadusta. Työntekijän nimenomaisesta pyynnöstä todistuksessa (1) on lisäksi mainittava työsuhteen päättymisen syy sekä arvio työntekijän työtaidosta ja käytöksestä. Työtodistuksesta ei saa ilmetä muuta kuin mitä sen sanamuodosta käy ilmi.

englanninkielisistä termeistä: Englanninkielinen termi reference tarkoittaa myös suositusta. Termi certificate of employment todistaa, että henkilö on työsuhteessa.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Todistuksia](#)

50

pätevyystodistus

- sv kompetensintyg *n*;
 kompetensbevis *n*;
 behörighetsintyg *n*;
 behörighetsbevis *n*
- en document given as proof of professional competence

määritelmä

todistus (1) henkilön saavuttamasta *muodollisesta pätevydestä*

huomautus

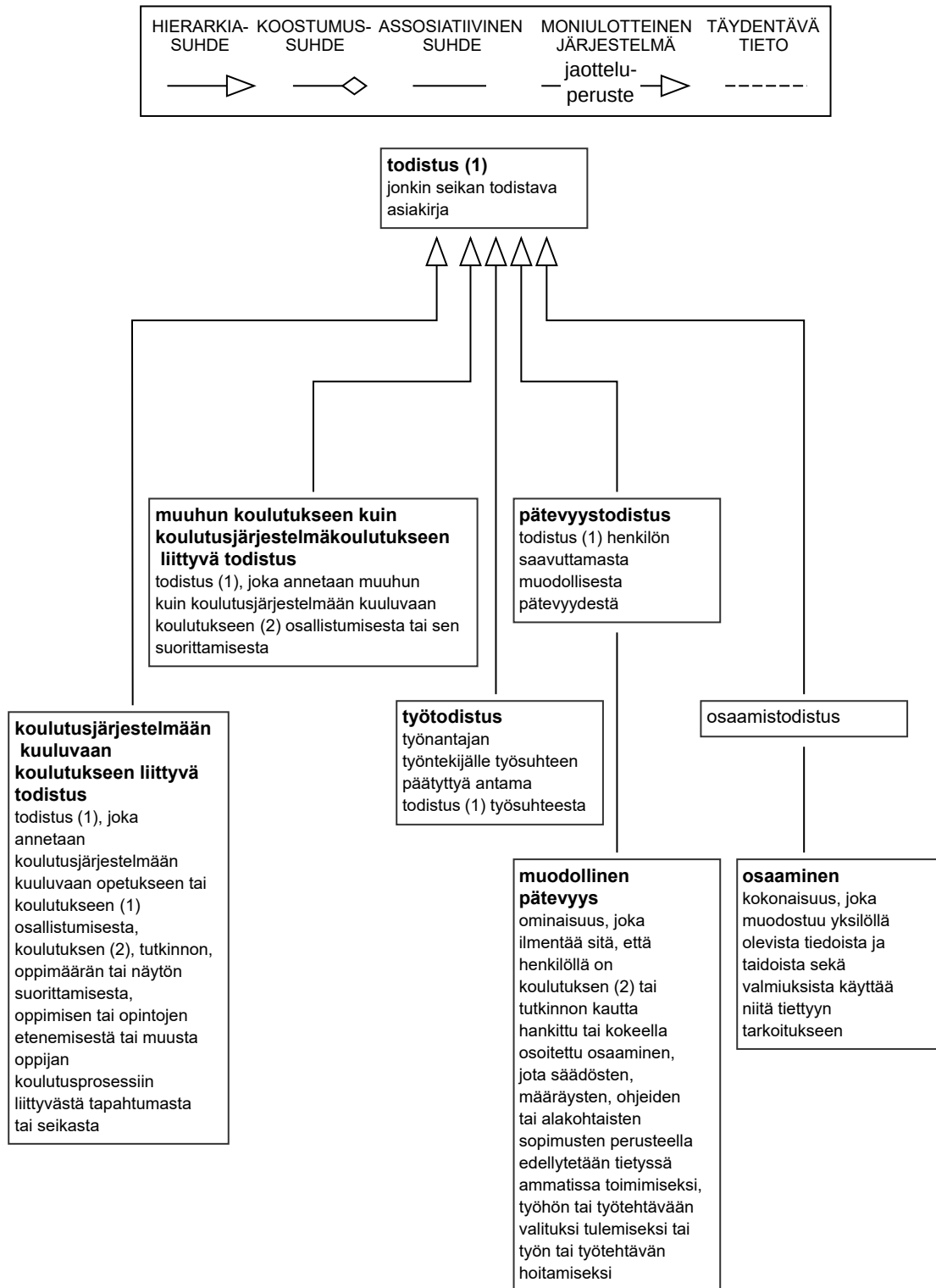
Esimerkiksi sähkötoiden johtajalla on oltava kyseisiin *töihin* oikeuttava pätevyystodistus.

Sähkötoiden johtajaksi tähtäävän henkilön pätevyys arvioi ja hänelle pätevyystodistuksen antaa pätevyys arviointilaitos (tässä tapauksessa Henkilö- ja yritysarviointi SETI Oy).

Muita pätevyystodistuksia ovat esimerkiksi lääkelupa (todistus siitä, että henkilö on pätevä antamaan lääkkeitä potilaille) ja sisäilmatarkastajan pätevyystodistus.

Tiedot henkilöiden saavuttamista muodollisista pätevyyksistä voidaan tallentaa toimialakohtaisiin rekistereihin. Rekistereitä ylläpitävät muun muassa opetushallitus ja Valvira. Ote rekisteristä voi toimia pätevyystodistuksena.

englanninkielisistä termeistä: Eri alojen pätevyystodistuksista käytetään täsmällisiä nimiä (esim. international certificate of seafarers). Pätevyystodistuksissa vaihtelee sekä todistuksen nimi että pätevyys vastine (esim. certificate of vocational competence). Termi valitaan tapauskohtaisesti.Käsitejärjestelmäkaavio: [Todistuksia](#)

Käsitejärjestelmäkaavio 13. Todistuksia.

7 Osaaminen ja työmarkkinat

51

<organisaatioiden kehittäminen>

kyvykkyys

- sv kapacitet;
 potential
- en capability;
 capabilities *pl*;
 power;
 capacity;
 ~ ability;
 ~ potential

määritelmä

organisaation kyky toimia tarkoituksenmukaisella tavalla tietyllä osa-alueella sekä hyödyntää henkilöstönsä [osaamista](#) ja muita resurssejaan, jotta tavoitteet saavutetaan

huomautus

Organisaatiolla voi olla esimerkiksi kyvykkyys tuottaa jonkin tietyn rekisterin ylläpito.

Organisaatioiden kyvykkyys voidaan ajatella muodostuvan kolmesta osakokonaisuudesta, joita ovat toimintamallit ja prosessit, henkilöstö ja osaaminen sekä tiedot ja järjestelmät.

Tässä sanastossa on omaksuttu näkökulma, jonka mukaan organisaatioilla ajatellaan olevan kyvykkyksiä ja että käsite osaaminen puolestaan liittyy nimenomaan yksilöihin, ei organisaatioihin. Organisaation kyvykkyysiin vaikuttaa siis kuitenkin osaltaan myös sille työskentelevien henkilöiden osaaminen.

englanninkielisistä termeistä: Englanninkieliset termit voivat viitata myös vastaavaan yksilön kykyyn.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Osaaminen ja työmarkkinat](#)

52

osaaminen;**~ kompetenssi** <erityisesti kansainvälisissä yhteyksissä>

sv kunnande *n*;
kompetens

en competence;
skills *pl*;
skills *pl* and competence;
competency;
competences *pl*;
competencies *pl*;
knowledge and skills *pl*;
> knowledge and expertise;
> expertise
rather than: know-how

määritelmä

kokonaisuus, joka muodostuu yksilöllä olevista tiedoista ja taidoista sekä valmiuksista käyttäen niitä tiettyyn tarkoitukseen

huomautus

Yksilön valmiudet tietojen ja taitojen käyttämiseen muodostuvat muun muassa hänen asenteidensa, arvojensa ja käyttäytymisensä pohjalta.

Määritelmässä mainittu ”tietty tarkoitus” voi olla esimerkiksi [työtehtävä](#) tai ammatillinen tai henkilökohtainen kehittyminen.

Osaaminen karttuu muun muassa [koulutuksen](#) (1), työkokemuksen, vapaaehtois- ja harrastustoiminnan ja arkioppimisen kautta.

Osaamista voidaan tarkastella joko yhden yksilön näkökulmasta (esim. [osaamisprofiilissa](#)) tai hallinnollisesta tai tilastollisesta näkökulmasta laajempaan kokonaisuuteen (esim. [osaamisen tarjonnassa](#)).

Osaamista voidaan tarkastella myös osaamisen lajina, jolloin voidaan puhua tilanteen mukaan eri tavoin ja eri tarkkuuksilla rajautuvista osaamisista (kuten [työmarkkinoilla](#) tarvittavasta käytännön osaamisesta (esim. vuorovaikutustaidot) tai yleisesti musiikkiosaamisesta tai terveydenhuollon osaamisesta). Vrt. [osaamiskokonaisuus](#) (1) -käsitteeseen.

Organisaation osaamisella tarkoitetaan eri asiaa kuin tässä määritellyllä osaamisella, vrt. [kyvykkyys](#).

ruotsinkielisistä termeistä: Suomen osaaminen on laaja käsite, jonka vastineeksi valitaan ruotsiksi joko termi kunnande tai kompetens asiayhteyden mukaan. Kun käytetään termiä kunnande, puhutaan aina yksilöiden osaamisesta konkreettisissa tilanteissa (kuten [oman osaamisen tunnistamiseen](#) viitattaessa). Termiä kompetens puolestaan käytetään yleisemmällä tasolla ja usein abstrakteissa yhteyksissä (kuten [työmarkkinoiden osaamisvajeeseen](#) viitattaessa).

englanninkielisistä termeistä: Osaaminen on suomeksi laaja käsite, jolle on englanniksi käyttöyhteyden mukaan erilaisia vastineita ja vakiintuneita sanaliittoja ja ilmaisuja. Laajin englanninkielinen termi on competence (skills + knowledge + abilities = competence). Toisaalta termillä competence on myös suppeampi merkitys pätevyyden vastineena. Yhdistelmällä skills and competence(s) voidaan laajentaa käytettävyyttä. Termejä skill, competence ja competency voidaan myös käyttää yksittäisiin taitoihin viitattaessa. Skills monikossa on kuitenkin yleinen osaamisen vastine erityisesti työmarkkinakonteksteissa, ja se voidaan nykyisin ymmärtää laajasti samaan tapaan kuin competence. Siksi myös vakiintunut yhdistelmä knowledge and skills voidaan ymmärtää laajasti tämän käsitteen vastineena. Se on myös hyvä vastine moniin yleiskielisiin yhteyksiin. Termi knowledge and expertise viittaa erityisesti korkeakoulutus- ja tutkimustason osaamiseen. Englanninkielinen termi expertise yksinään viittaa erikoistuneempaan osaamiseen ja syvälliseen asiantuntemukseen.

Käsitejärjestelmäkaaviot: [Pätevyys ja kelpoisuus](#), [Todistuksia](#) ja [Osaaminen ja työmarkkinat](#)

53

työmarkkinat *pl*

sv arbetsmarknad
 en labour market;
 labour markets *pl*;
 job market

määritelmä

kokonaisuus, joka muodostuu [työstä](#) vaihdannan kohteena sekä työvoimaresurssien käytöstä, kohdentamisesta ja hallinnasta

huomautus

Työmarkkinoita voidaan tarkastella esimerkiksi yksilön, yhteiskunnan, toimialan tai organisaation näkökulmasta. Toisinaan puhutaan sisäisistä ja ulkoisista työmarkkinoista. Sisäisillä työmarkkinoilla työntekijä siirtyy uusiin tehtäviin organisaation sisällä, kun taas ulkoisilla työmarkkinoilla työntekijä rekrytoidaan organisaation ulkopuolelta. Lisäksi työvoiman liikkuvuuden näkökulmasta voidaan erotella kansainväliset ja kotimaiset työmarkkinat.

arbetsmarknad: Ruotsiksi käytetään yleensä määräistä muotoa arbetsmarknaden.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Osaaminen ja työmarkkinat](#)

54

työmarkkinatieto

sv arbetsmarknadsinformation;
 arbetsmarknadsdata
 en labour market information;
 labour market data;
 labour market intelligence

määritelmä

[työmarkkinoiden](#) rakennetta, toimintaa tai muutosta kuvaava määrällinen tai laadullinen tieto

huomautus

Työmarkkinatietoa on esimerkiksi [osaamiseen](#), avoimiin työpaikkoihin, [ammatteihin](#), toimialoihin tai palkkoihin liittyvä tieto.

Työmarkkinatieto voi koskea työmarkkinoiden aiempaa tilaa tai nykytilaa tai se voi olla tulevaisuuden ennakkointia.

Muun muassa työnantajat, viranomaiset, koulutusorganisaatiot sekä yhteiskunnalliset päätöksentekijät ja muut yhteiskunnalliset toimijat käyttävät työmarkkinatietoa suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Yksilöt hyödyntävät työmarkkinatietoa tehdessään uraan ja [koulutukseen \(1\)](#) liittyviä valintoja.

englanninkielisistä termeistä: Termi labour market intelligence (fi: työelämä tieto) viittaa analysoituun ja tulkittuun työmarkkinatietoon. Termi labour market data puolestaan viittaa analysoimattomaan, usein määrälliseen tietoon, ja termiä käytetään tiedon keräämisessä ja tilastoinnissa.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Osaaminen ja työmarkkinat](#)

55

**yksilön osaamisen puute;
osaamisen puute**

- sv kompetensbrist;
individuell kompetensbrist;
bristande kompetens;
bristande kompetens hos den enskilda individen;
kompetenslucka
- en skills gap;
individual's lack of skills;
person's lack of skills;
personal skills gap
not: skills shortage

määritelmä

tila, jossa yksilöltä puuttuu hänen tarvitsemaansa *osaamista*

huomautus

Yksilön osaamisen puutteen voi tunnistaa joko yksilö itse tai joku muu.

Yksilön osaamisen puute voi johtaa *yksilön osaamistarpeeseen*.

Esimerkiksi luku- ja kirjoitustaidon puute on eräänlainen yksilön osaamisen puute.

ruotsinkielisistä termeistä: Ruotsiksi ei yleensä tarvita termissä tarkennetta individuell tai hos den enskilda individen, koska termien ymmärretään koskevan yksilöä.

englanninkielisistä termeistä: Termiä skills gap käytetään yleisesti yksilön osaamisen puutteesta, kun taas termi skills shortage viittaa nimenomaan *työmarkkinoiden osaamisvajeeseen*.

Käsitejärjestelmäkaavio: *Osaaminen ja työmarkkinat*

56

työmarkkinoiden osaamisvaje

ei: osaajapula

- sv kompetensbrist på arbetsmarknaden;
kompetensunderskott *n* på arbetsmarknaden;
~ brist på kompetent arbetskraft på arbetsmarknaden;
~ brist på kvalificerad arbetskraft på arbetsmarknaden
- en skills shortage;
shortage of skilled workers;
skills gap in the labour market

määritelmä

työmarkkinoilla ilmenevä tila, jossa tietynlaisen *osaamisen tarjonta* on pienempää kuin tällaisen *osaamisen kysyntä* tai jossa oletettu tulevaisuuden osaamisen tarjonta on epävarmaa tai epätodennäköistä

huomautus

Työmarkkinoiden osaamisvaje ilmenee esimerkiksi vihreän siirtymän toteuttamisen yhteydessä, kun yritysten henkilöstöllä ei ole riittävää osaamista kestävä kehityksen periaatteista ja energiatehokkuudesta tai digitaalisten toimintojen ja prosessien edellyttämää osaamista.

Osaajapula-termiä ei pidä käyttää tässä merkityksessä. Osaajapula tarkoittaa pulaa osaavasta työvoimasta, ja sitä käytetään esimerkiksi viitattaessa osaavien työntekijöiden puutteeseen tietyn työnantajan tai tietyn maantieteellisen alueen näkökulmasta ilman että rajataan osaamisaluetta tarkemmin. Työmarkkinoiden osaamisvaje taas rajautuu nimenomaan tietyn aihealueen *osaamiseen* (kuten tekoälyosaamiseen).

Käsitejärjestelmäkaavio: *Osaaminen ja työmarkkinat*

57

**yksilön osaamistarve;
yksilön osaamisen tarve**

- sv kompetensbehov *n*;
individuellt kompetensbehov *n*;
behov *n pl* av kunskande;
individuella behov *n pl* av kunskande
- en personal skills needs *pl*
rather than: individual skills needs *pl*;
individual competence needs *pl*;
personal competence needs *pl*

määritelmä

tila, jossa yksilö kokee tarvitsevänsä tai hän haluaa joko hankkia uutta [osaamista](#) tai kehittää olemassa olevaa osaamistaan

huomautus

Yksilön osaamistarve voi liittyä monenlaisiin tilanteisiin. Yksilö saattaa esimerkiksi haluta [työn](#) tai [työtehtävän](#), jossa edellytetään häneltä puuttuvaa osaamista, ja siksi hän haluaa hankkia sellaista. Työvoimaviranomainen voi arvioida henkilöasiakkaan osaamistarvetta ja sitä, täytyykö hänen sen perusteella kouluttautua, jotta hän työllistyisi. Lisäksi yksilö voi kaivata uutta osaamista esimerkiksi harrastus- tai vapaaehtoistoiminnassa, osallistuakseen yhteiskunnan toimintaan tai pärjätäkseen arjessa.

ruotsinkielisistä termeistä: Ruotsiksi ei yleensä tarvita termissä tarkennetta individuell, koska termien ymmärretään koskevan yksilöä.

englanninkielisistä termeistä: Englanninkielisiä termejä individual skills needs ja individual competence needs ei suositeta käytettäväksi tässä merkityksessä, koska individual-sana viittaa myös yksilölliseen tai yksittäiseen ja voi siksi aiheuttaa väärinymmärryksiä. Englanninkielinen termi personal competence needs voi viitata myös rajatumpaan psykologian käsitteeseen.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Osaaminen ja työmarkkinat](#)

58

työmarkkinoiden osaamistarve

- sv behov *n* av kompetens på arbetsmarknaden;
kompetensbehov *n* på arbetsmarknaden;
arbetsmarknadens behov *n* av kompetens;
~ behov *n* av kompetent arbetskraft på arbetsmarknaden;
~ behov *n* av kvalificerad arbetskraft på arbetsmarknaden
- en skills needs *pl* in the labour market
rather than: competence needs *pl* in the labour market

määritelmä

[työmarkkinoilla](#) ilmenevä tila, jossa tarvitaan tai halutaan saada käyttöön tietynlaista [osaamista](#)

huomautus

Työmarkkinoiden osaamistarve voi johtaa [osaamisen kysyntään](#).

Työmarkkinoiden osaamistarve voi syntyä esimerkiksi organisaatiossa, joka haluaa kehittää [kyvykkyyttään](#).

Työmarkkinoiden osaamistarve kohdistuu aina tietyn aihealueen osaamiseen. Esimerkiksi työmarkkinoilla voidaan tietyinä ajankohtana tarvita tai haluta saada käyttöön tekoälyosaamista tai vihreässä siirtymässä tarpeelliseksi tunnistettua osaamista.

competence needs in the labour market: Termiä competence needs in the labour market käytetään harvemmin.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Osaaminen ja työmarkkinat](#)

59

osaamisen kysyntä

- sv efterfrågan på kompetens;
kompetensefterfrågan
- en demand for skills;
skills demand;
demand for competence;
demand for competencies

määritelmä

[työmarkkinoilla](#) ilmenevä pyrkimys saada käyttöön tietynlaista [osaamista](#)

huomautus

Osaamisen kysyntä tuodaan aina julki (esimerkiksi avoimina työpaikkoina), kun taas [työmarkkinoiden osaamistarve](#) voi olla esimerkiksi yrityksessä toistaiseksi julkisesti ilmaisematon halu tai tarve saada käyttöön tietynlaista osaamista.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Osaaminen ja työmarkkinat](#)

60

osaamisen tarjonta;

osaamistarjonta

- sv utbud *n* av kompetens;
utbud *n* av kompetenser;
kompetensutbud *n*
- en skills supply;
supply of skills;
supply of competence;
supply of competencies

määritelmä

kokonaisuus, joka muodostuu siitä [osaamisesta](#), joka on mahdollista saada käyttöön

huomautus

Osaamisen tarjontaa voidaan ennakoida.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Osaaminen ja työmarkkinat](#)

61

osaamisen kohtaanto

- sv kompetensmatchning;
matchning av kompetens
- en skills matching;
matching of skills;
matching of competencies

määritelmä

[osaamisen kysynnän](#) ja [tarjonnan](#) välinen suhde

huomautus

Osaamisen kohtaantoa voidaan tarkastella määrällisesti tai laadullisesti.

Jos osaamisen kysyntä ja tarjonta ovat epätasapainossa, puhutaan kohtaanto-ongelmasta.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Osaaminen ja työmarkkinat](#)

62

**koulutuskysyntä;
koulutuksen kysyntä**

- sv efterfrågan på utbildning
 en demand for education and training;
 demand for education;
 demand for training;
 > demand for learning opportunities

määritelmä

kysyntä, joka kohdistuu joko yleisesti tietäntyyppiseen *koulutukseen (1)* tai täsmällisemmin tiettyyn suunniteltuun *koulutukseen (2)*

huomautus

Kun koulutuskysyntää vastaavaa *koulutustarjontaa* on olemassa, voi tarjolla olevien koulutusten (2) tai aloituspaikkojen määrä joko ylittää tai alittaa kysynnän tai vastata kysyntää. Lisäksi koulutuskysyntää ovat sellaiset yksilöiden, työnantajien tai yhteiskunnan uudet koulutustoiveet, joita vastaavaa koulutusta (1) ei toistaiseksi ole edes olemassa.

englanninkielisistä termeistä: Termejä education ja training käytetään eri koulutuksista (1) riippuen koulutuksen (1) luonteesta. Käyttämällä termien yhdistelmää education and training katetaan kaikenlainen koulutus (1). Learning opportunities -termillä puolestaan viitataan suppeammin käsitteeseen koulutus (2).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Osaaminen ja työmarkkinat](#)

63

**koulutustarjonta;
koulutuksen tarjonta**

- sv utbildningsutbud *n*;
 utbud *n* av utbildning
 en learning opportunities available;
 study opportunities available;
 provision of study opportunities;
 < provision of education and training;
 < supply of education and training
 not: education offering;
 training offering;
 education offer;
 training offer

määritelmä

kokonaisuus, joka muodostuu tietyssä aikana tarjottavista *koulutuksista (2)*

huomautus

Koulutustarjontana voidaan tarkastella joko eri koulutustoimijoiden tarjoamien koulutusten (2) kokonaisuutta tai vain yhden tietyn koulutustoimijan tarjoamien koulutusten (2) kokonaisuutta.

englanninkielisistä termeistä: Termit education offering, training offering, education offer ja training offer ovat monitulkintaisia ja vakiintumattomia.

Assosiatiivisessa suhteessa oleva käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: *koulutustarjonta*. Luettu 7.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Osaaminen ja työmarkkinat](#)

64

osaamisen tunnistaminen

- sv identifiering av kunnande;
identifiering av kompetens
- en identification of prior learning;
identification of learning;
identification of competence
rather than: identification of skills

määritelmä

toiminta, jossa havaitaan, sanoitetaan ja tehdään näkyväksi yksilöllä olemassa olevaa [osaamista](#) yksilölle itselleen, tietylle yhteisölle ja/tai ympäröivälle yhteiskunnalle

huomautus

Osaamisen tunnistamisen tarve liittyy usein elämän muutostilanteeseen (esimerkiksi [työpaikan](#) vaihto tai uuden osaamisen hankkiminen, kuten [koulutuksen \(2\)](#) aloittaminen).

Yksilö voi tehdä osaamisen tunnistamista omatoimisesti (ks. [oman osaamisen tunnistaminen](#)), tai osaamisen tunnistaminen voidaan tehdä yhteistyössä yksilön ja esimerkiksi koulutustoimijan, työvoimapalveluiden tuottajan, työnantajan, [pätevyystodistuksista](#) rekisteriä pitävän toimijan tai järjestötoimijan välillä.

Osaaminen voidaan tunnistaa esimerkiksi henkilön esittämien asiakirjojen ja muiden mahdollisten selvitysten tai henkilön oman toiminnan, kuten hänen antamiensa työnäytteiden, perusteella.

Osaamisen tunnistaminen on joko säänneltyä tai sääntelemätöntä.

Säänneltyä osaamisen tunnistamista tehdään esimerkiksi ammatillisessa koulutuksessa (laki ammatillisesta koulutuksesta [531/2017](#)). Ks. Opetus- ja koulutussanastossa määritelty [osaamisen tunnistaminen](#).

Sääntelemätöntä osaamisen tunnistamista tehdään esimerkiksi työelämässä ja järjestötoiminnassa.

englanninkielisistä termeistä: Englannin termin identification of prior learning ilmaus ”prior learning” ei viittaa siihen, että tunnistettavan osaamisen täytyisi olla hankittu esimerkiksi ennen koulutuksen (2) aloittamista, vaan siihen, että osaaminen on aina hankittu ennen tunnistamistoimenpidettä.

Englannin termin identification of skills yhteydessä on tavallisesti kyse osaamiseen liittyvien tarpeiden tai puutteiden tunnistamisesta [työmarkkinoiden](#) tai työnantajan näkökulmasta (esim. identification of skills needs and shortages; identification of skills gaps).

Suppeampi käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: [osaamisen tunnistaminen](#). Luettu 7.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Osaaminen ja työmarkkinat](#)

65

oman osaamisen tunnistaminen

- sv identifiering av det egna kunnandet;
identifiering av den egna kompetensen
- en identification of own skills;
identification of own competence;
identification of own competencies;
identification of own prior learning
rather than: identification of personal skills

määritelmä

[osaamisen tunnistaminen](#), jonka yksilö tekee itse ensisijaisesti omiin tarpeisiinsa, mahdollisesti asiantuntijan ohjaamana

huomautus

Yksilö voi koota itsenäisesti tai ohjatusti oman osaamisensa tunnistamisen pohjalta tietoja esimerkiksi [osaamisprofiiliin](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Osaaminen ja työmarkkinat](#)

66

osaamisprofiili

sv kompetensprofil
 en competence profile;
 skills profile;
 competency profile

määritelmä

tietojen kokonaisuus, jonka yksilö koostaa [oman osaamisensa tunnistamisen](#) perusteella ja joka liittyy hänellä jo olevaan [osaamiseen](#) sekä sen hyödyntämiseen tai kehittämiseen

huomautus

Osaamisprofiili voi sisältää tietoa esimerkiksi yksilön eri tavoilla kertyneestä osaamisesta, kiinnostuksen kohteista ja mahdollisista osaamisen hyödyntämiseen liittyvistä ehdoista ja rajoitteista.

Yksilö voi hyödyntää osaamisprofiilia esimerkiksi [urasuunnittelun](#) yhteydessä pohtiessaan [osaamistarvettaan](#), hakeutuessaan [koulutukseen \(1\)](#) tai hakiessaan [töitä](#).

Yksilö voi tehdä osaamisprofiilin itsenäisesti tai ohjatusti esimerkiksi ryhmässä.

Osaamisprofiili voidaan tallentaa digitaaliseen palveluun, jossa sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi yksilöiden ja [koulutusten \(2\)](#) tai työpaikkojen kohtauttamiseen.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Osaaminen ja työmarkkinat](#)

67

urasuunnittelu

sv karriärplanering
 en career planning

määritelmä

henkilökohtainen prosessi, jossa yksilö tekee tavoitteellisesti tulevaisuuteen suuntautuvia suunnitelmia, valintoja ja päätöksiä, jotka tähtäävät [osaamisen](#) hankkimiseen, [työhön](#) tai uran muutokseen

huomautus

Yksilö voi tehdä urasuunnittelua itsenäisesti tai saada siihen tukea ja ohjausta.

Urasuunnittelussa voidaan hyödyntää erilaisia työkaluja, kuten testejä tai digitaalisia välineitä.

Ks. myös [uraohjaus](#).

Käsitejärjestelmäkaavio: [Osaaminen ja työmarkkinat](#)

68

**todennettu osaaminen;
sertifioitu osaaminen;
varmennettu osaaminen**

- sv intygat kunnande *n*;
verifierat kunnande *n*;
certifierat kunnande *n*;
auktoriserat kunnande *n*
- en validated competence;
> certified expertise;
~ validated skills

määritelmä

osaaminen, josta muu taho kuin yksilö itse on antanut **todistuksen (1)** tai jonka olemassaolon muu taho kuin yksilö itse on muulla tavoin vahvistanut

huomautus

Todennettava osaaminen voidaan saavuttaa **koulutuksessa (2)**, jonkin organisaation palveluksessa työskennellessä tai muulla tavalla (esimerkiksi harrastustoiminnassa).

Osaaminen, joka on saavutettu esimerkiksi koulutusjärjestelmän mukaisessa koulutuksessa (2), voidaan todentaa koulutusorganisaation myöntämällä **todistuksella (2)**.

Työelämässä hankittu osaaminen voidaan todentaa esimerkiksi työnantajan antamalla **työtodistuksella**.

Osaaminen, joka on saavutettu muussa yhteydessä kuin koulutuksessa (2) tai palvelussuhteessa, voidaan todentaa esimerkiksi kyseisen toimijan antamalla todistuksella (1), kuten osaamismerkillä, kortilla, passilla tai sertifikaatilla.

Yksilön osaaminen voidaan vahvistaa todistuksen (1) lisäksi myös esimerkiksi suosituksen avulla.

Suppeampi käsite Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 3. laitoksessa: **todennettu osaaminen**. Luettu 7.3.2025.

Käsitejärjestelmäkaavio: **Osaaminen ja työmarkkinat**

69

vanhentunut osaaminen

- sv föråldrad kompetens
- en outdated skills *p*;
obsolete skills *p*;
~ skills obsolescence

määritelmä

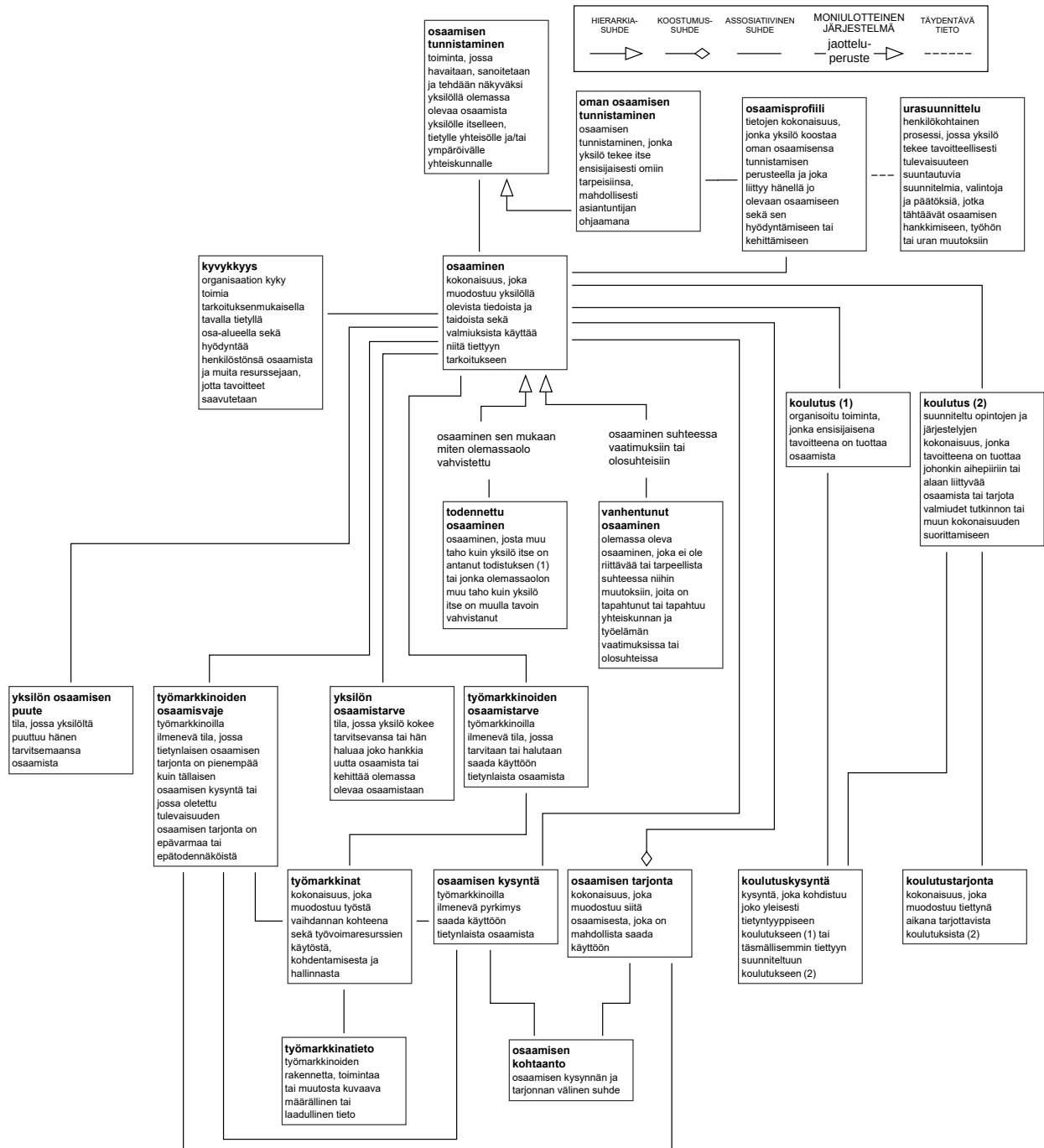
olemassa oleva **osaaminen**, joka ei ole riittävää tai tarpeellista suhteessa niihin muutoksiin, joita on tapahtunut tai tapahtuu yhteiskunnan ja työelämän vaatimuksissa tai olosuhteissa

huomautus

Yksilöiden täytyy ajoittain tarkastella osaamistaan ja tarvittaessa päivittää vanhentunutta osaamistaan.

skills obsolescence: Englanniksi käytetään yleisesti termiä skills obsolescence, jolloin puhutaan osaamisen vanhenemisesta ilmiönä.

Käsitejärjestelmäkaavio: **Osaaminen ja työmarkkinat**

Käsitejärjestelmäkaavio 14. Osaaminen ja työmarkkinat.

8 Työ ja ammatti

70

työ;**työpaikka**

sv arbete *n*;
 jobb *n*;
 arbetsplats

en job;
 work;
 post (1);
 position (1);
 role;
 > vacancy <avoimista työpaikoista>

määritelmä

yhden henkilön hoidettavana olevien tai hoidettavaksi tarkoitettujen [työtehtävien](#), vastuiden ja velvollisuuksien muodostama kokonaisuus

huomautus

Työ- ja työpaikka-termejä on perinteisesti käytetty osittain eri yhteyksissä vaikkakin tässä määritellyssä merkityksessä. Esimerkiksi avoimesta tai uudesta työpaikasta puhutaan silloin, kun tarkoitetaan työtä, johon haetaan tekijää.

Sekä työ- että työpaikka-sanalla on tässä määritellyn lisäksi muitakin merkityksiä suomen kielessä.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ammattiin ja työhön liittyviä käsitteitä](#)

71

työtehtävä

sv arbetsuppgift;
 uppdrag *n*

en task;
 function;
 duties *pl*;
 ~ position (2);
 ~ post (2)
 rather than: work task

määritelmä

määrällisesti, ajallisesti tai sisällöllisesti rajattu tehtävä, joka on yhden tai useamman henkilön hoidettavana

huomautus

Yksilöt voivat joskus etsiä tai heille voidaan tarjota [työn](#) sijaan yksittäisiä työtehtäviä tai tiettyjen työtehtävien yhdistelmiä. Yksilö voi hakeutua tietynlaisiin työtehtäviin esimerkiksi kehittääkseen omaa [osaamistaan](#) tai edetäkseen uralla. Toisaalta erityisesti yrittäjät tai freelancerit voivat etsiä tai heille voidaan tarjota yksittäisiä työtehtäviä.

Työtehtäviä sisältyy esimerkiksi palvelussuhteessa, elinkeinotoiminnassa tai luottamustoimessa tehtävään työhön tai vapaaehtoistyöhön.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ammattiin ja työhön liittyviä käsitteitä](#)

72

ammatti

sv yrke *n*
 en occupation;
 profession

määritelmä

kokonaisuus, joka muodostuu keskenään hyvin samankaltaisista [töistä](#)

huomautus

Ammatissa toimivalla henkilöllä täytyy olla riittävä [osaaminen](#), jonka voi hankkia esimerkiksi [koulutuksen \(2\)](#), työkokemuksen tai yrittäjyyden kautta.

Henkilön suhdetta ammattiin voidaan tarkastella sekä hänen nykyisen päätyönsä tai sivutyönsä että hänen tulevan tai aikaisemman työnsä perusteella.

Ammattien sisällöt voivat perustua esimerkiksi tilastoinnissa käytetyn ammattiluokituksen rajauksiin.

Suomen kielessä ammatti-sanalla on myös muita merkityksiä kuin tässä määritelty.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ammattiin ja työhön liittyviä käsitteitä](#)

73

säännelty ammatti

sv reglerat yrke *n*
 en regulated profession;
 regulated occupation

määritelmä

[ammatti](#), jossa aloittamisen tai jonka harjoittamisen edellytyksenä on, että [työtä](#) tekevä henkilö täyttää tietyt lainsäädännön nojalla asetetut kelpoisuusvaatimukset tai ammatinharjoittamisoikeuden saavuttamiseen liittyvät vaatimukset

huomautus

Jos henkilö on hankkinut [muodollisen pätevyyden](#) toisessa maassa, se pitää tietyissä tilanteissa tunnustaa Suomessa eli tehdä päätös siitä, täyttääkö hän kyseisen säännellyn ammatin kelpoisuusvaatimukset.

Ammatti on yleensä säännelty, jos sen harjoittaminen edellyttää tietyn tutkinnon suorittamista, tiettyjen kokeiden läpäisemistä tai ammatinharjoittajien merkitsemistä viranomaisen tai ammatillisen elimen rekisteriin.

Suomessa säänneltyjä ammatteja ovat esimerkiksi aineenopettaja, ravitsemusterapeutti, sosionomi, eläinlääkäri, kuorma-autonkuljettaja ja nuohooja.

englanninkielisistä termeistä: Englanninkielistä termiä regulated profession käytetään EU:n ammattipätevyyden tunnustamisesta annettuun direktiiviin ja vastaavaan kansalliseen lainsäädäntöön ja kyseiseen käytäntöön viitattaessa Suomessa ja monissa muissa maissa. Joissakin maissa regulated occupation on myös tavallinen.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ammattiin ja työhön liittyviä käsitteitä](#)

74

työllistyvyys

sv anställningsbarhet;
 anställbarhet
 en employability

määritelmä

yksilön ominaisuuksien kokonaisuus, joka vaikuttaa hänen edellytyksiinsä saada [työtä](#), pysyä työssä tai edetä työurallaan tiettyä ajankohtana

huomautus

Yhteiskunta ja [työmarkkinoiden](#) tilanne vaikuttavat siihen, mitkä ominaisuudet voivat vaikuttaa yksilön työllistävyyteen myönteisesti tai kielteisesti.

employability: Englanninkielinen termi employability viittaa myös työllistävyyteen, esimerkiksi jonkin alan kykyyn työllistää henkilöitä. Myös suomenkielinen termi työllistettävyyys kääntyy englanninkielisellä termillä employability.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ammattiin ja työhön liittyviä käsitteitä](#)

75

työmahdollisuus

- sv arbetsstillfälle *n*;
 arbetsmöjlighet;
 arbetsprospekt;
 utsikt att få arbete;
 ~ möjligt jobb *n*;
 ~ möjligt arbete *n*
- en employment opportunity;
 job prospects *pl*
 rather than: job opportunity;
 work opportunity

määritelmä

yksilön tilaisuus työllistymiseen

huomautus

Jatkuvan oppimisen näkökulmasta esimerkiksi *oman osaamisen tunnistaminen* ja *osaamisen* kehittäminen voivat auttaa yksilöä tunnistamaan uusia työmahdollisuuksia. Myös verkkopalvelu voi tunnistaa ja ehdottaa yksilölle sopivia työmahdollisuuksia.

Työmahdollisuus voi olla esimerkiksi yksilölle riittävän sopiva, työsuhteessa tai yrittäjänä tehtävä *työ*.

employment opportunity vs. employment opportunities: Englanninkielistä termiä employment opportunities käytetään tavallisesti monikossa, jolloin termillä viitataan yksilön sijaan joko jonkin ryhmän mahdollisuuksiin tai yleisesti *työmarkkinoilla* tarjolla oleviin mahdollisuuksiin työllistyä.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Ammattiin ja työhön liittyviä käsitteitä](#)

76

<jatkuva oppiminen>

neuvonta

- sv vägledning;
 rådgivning;
 anvisningar *pl*
- en advice (1);
 guidance (2)
 rather than: counselling

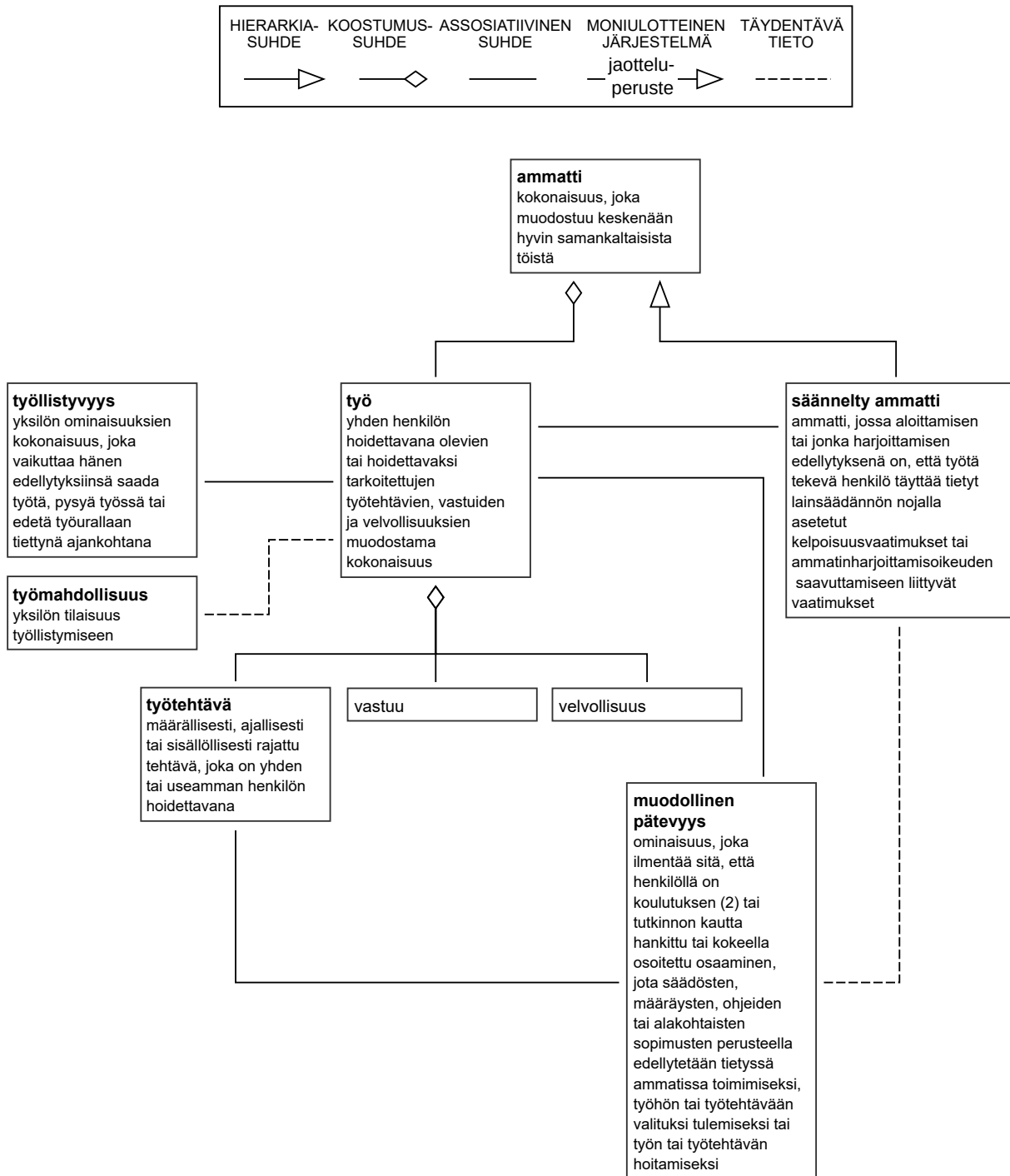
määritelmä

vuorovaikutukseen perustuva toiminta, jossa pyydetään ja annetaan *osaamisen* kehittämiseen liittyviä neuvoja, jotka perustuvat asiantuntijatietoon

huomautus

Neuvontaa voi antaa asiantuntija tai esimerkiksi neuvontabotti.

Käsitejärjestelmäkaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

Käsitejärjestelmäkaavio 15. Ammattiin ja työhön liittyviä käsitteitä.

Englanninkielinen hakemisto / English index

Numbers in the index refer to the term record numbers.

ability	51	diploma (2)	47
adult education and training	10	diploma (3)	48
adult learning	43	document given as proof	46
advice (1)	76	document given as proof of professional	
advice (2)	36	competence	50
apprenticeship training	26	document given as proof of studies provided	
assessment of training needs and aptitude	17	in the formal education system	47
assessment period	17	document given as proof of studies provided	
be formally qualified	44	outside the formal education system	48
be qualified	44	duties	71
capabilities	51	education (1)	1
capability	51	education (2)	35
capacity	51	education and training	1
career advice	37	education and training financed by statutory public	
career coaching; see coaching.....	38	funding	8
career counselling; see careers guidance.....	37	education and training laid down in education and	
career guidance	37	training legislation	3
career planning	67	education and training laid down in education and	
careers advice	37	training legislation applicable to administrative	
careers guidance	37	branches other than that of the administrative	
certificate (1)	46	branch of the Ministry of Education	
certificate (2)	47	and Culture	7
certificate (3)	48	education and training laid down in education and	
certificate of employment;		training legislation applicable to administrative	
see employee reference.....	49	branches other than that of the Ministry of	
certification transcription	46	Education and Culture	7
certified expertise	68	education and training laid down in education and	
coaching	38	training legislation applicable to the	
commissioned education;		administrative branch of the Ministry	
see market-determined education and training...9		of Education and Culture	6
competence	52	education and training legislation	4
competence module	32	education and training provided in education and	
competence needs in the labour market; see skills		training legislation	3
needs in the labour market.....	58	education and training provided in education and	
competence profile	66	training legislation applicable to the	
competence; see eligibility (1).....	45	administrative branch of the Ministry of Education	
competence; see qualification (2).....	44	and Culture	6
competences	52	education and training	
competencies	52	to complete a qualification	13
competency	52	education and training which is not laid down in	
competency profile	66	legislation on education and training	5
competency; see qualification (2).....	44	education and training which is not provided in	
continuing education	12	legislation on education and training	5
continuing education; see continuous learning.....	43	education offer;	
continuous learning	43	see learning opportunities available.....	63
conversion training; see retraining programme.....	14	education offering;	
counselling; see advice (1).....	76	see learning opportunities available.....	63
degree programme (1)	2	education pilot; see education trial.....	40
degree programme (2)	13	education programme	2
demand for competence	59	education trial	40
demand for competencies	59	educational guidance	36
demand for education	62	eligibility (1)	45
demand for education and training	62	eligibility (2)	44
demand for learning opportunities	62	employability	74
demand for skills	59	employee reference	49
demand for training	62	employee testimonial	49
development training; see Further Educated with		employment opportunity	75
Companies training.....	21	expertise	52
diploma (1)	46	extension studies; see continuing education.....	12
		FEC training	21

Numbers in the index refer to the term record numbers.

formal certification	44	learning opportunities	2
formal qualification	44	learning opportunities available	63
function	71	learning opportunity specification	2
Further Educated with Companies training	21	legislation on education and training	4
further training	12	licence (1)	48
graduate programme	13	licence (2)	47
graduate studies	13	lifelong guidance	39
guidance (1)	36	lifelong learning	43
guidance (2)	76	lifewide learning	43
guidance counselling; see guidance (1).....	36	LOS; see studies.....	2
guidance for studies	36	market-based education and training	9
identification of competence	64	market-determined education and training	9
identification of learning	64	market-oriented education and training	9
identification of own competence	65	matching of competencies	61
identification of own competencies	65	matching of skills	61
identification of own prior learning	65	meet the criteria	45
identification of own skills	65	meet the requirements	45
identification of personal skills; see identification of own skills.....	65	micro-credential; see set of competences.....	31
identification of prior learning	64	module; see qualification unit.....	33
identification of skills; see identification of prior learning.....	64	non-qualification vocational labour market training .	19
in-company training; see continuing education.....	12	obsolete skills	69
in-service training	12	occupation	72
individual competence needs; see personal skills needs.....	57	occupational guidance	37
individual skills needs; see personal skills needs.....	57	on-the-job coaching; see work-based learning.....	25
individual's lack of skills	55	on-the-job training; see work-based learning.....	25
instruction	35	outdated skills	69
integration training	15	part of a qualification; see qualification unit.....	33
internship	29	person's lack of skills	55
job	70	personal competence needs; see personal skills needs.....	57
job coaching; see coaching.....	38	personal skills gap	55
job market	53	personal skills needs	57
job opportunity; see employment opportunity.....	75	personnel training	11
job pilot; see work trial.....	41	placement	29
job placement in labour market training	30	position (1)	70
job placement; see traineeship.....	29	position (2)	71
job prospects	75	post (1)	70
job search training; see coaching.....	38	post (2)	71
job trial; see work trial.....	41	postgraduate programme	13
job try-out; see work trial.....	41	potential	51
joint procurement training; see jointly financed labour market training.....	22	power	51
jointly financed labour market training	22	probation period; see work trial.....	41
jointly purchased labour market training; see jointly financed labour market training.....	22	profession	72
know-how; see competence.....	52	professional competence; see qualification (2).....	44
knowledge and expertise	52	professional labour market training	18
knowledge and skills	52	professional qualifications	44
labour market	53	professional specialisation education	24
labour market data	54	programme leading to a general upper secondary qualification	13
labour market information	54	provision of education and training	63
labour market intelligence	54	provision of study opportunities	63
labour market training	16	qualification (1)	46
labour market training financed by central government transfers	23	qualification (2)	44
labour market training to improve vocational skills	19	qualification (3)	45
labour markets	53	qualification unit	33
learning	42	qualifications	44
learning at work	25	record	46
learning on the job	25	recruitment training; see recruitment-oriented labour market training.....	20
		recruitment-oriented labour market training	20
		regulated occupation	73
		regulated profession	73
		report card (1)	47
		report card (2)	48

reskilling; see continuing education.....	12	traineeship for university students	29
reskilling; see retraining programme.....	14	training (1)	1
retraining	14	training (2)	38
retraining and upgrading of qualifications; see retraining programme.....	14	training agreement	28
retraining programme	14	training based on a training agreement	27
role	70	training offer; see learning opportunities available.....	63
set of competences	31	training offering; see learning opportunities available.....	63
set of competencies	31	training trial	40
shortage of skilled workers	56	transcription	46
skills	52	trial period; see work trial.....	41
skills and competence	52	trial shift; see work trial.....	41
skills demand	59	trial work period; see work trial.....	41
skills gap	55	tuition	35
skills gap in the labour market	56	unit	33
skills matching	61	upgrading of qualifications; see retraining programme.....	14
skills needs in the labour market	58	upskilling	12
skills obsolescence	69	vacancy	70
skills profile	66	validated competence	68
skills shortage	56	validated skills	68
skills shortage; see skills gap.....	55	vocational guidance	37
skills supply	60	vocational labour market training	18
specialist education	24	vocational labour market training not leading to a qualification	19
specialist training	24	work	70
staff training	11	work experience placement; see work trial.....	41
studies	2	work opportunity; see employment opportunity.....	75
study module	34	work pilot; see work trial.....	41
study opportunities	2	work placement	29
study opportunities available	63	work reference	49
study programme	2	work task; see task.....	71
subunit; see qualification unit.....	33	work trial	41
supply of competence	60	work try-out; see work trial.....	41
supply of competencies	60	work-based learning	25
supply of education and training	63	work-study; see traineeship.....	29
supply of skills	60	workplace learning	25
task	71		
teaching	35		
traineeship	29		

Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register

Numren i registret anger termpostnumren.

annan utbildning än den som omfattas av utbildningslagstiftningen och som faller under utbildningsförvaltningens ansvar	7	formellt omdöme över utbildning i utbildningssystemet	47
anställbarhet	74	formellt omdöme över utbildning som inte ingår i utbildningssystemet	48
anställningsbarhet	74	fortbildning	12
anvisningar	76	fortbildning inom utvecklingsprojekt	21
arbete	70	föråldrad kompetens	69
arbetsintyg	49	gemensamt anskaffad utbildning	22
arbetskraftsutbildning	16	handledning	36
arbetskraftsutbildning som ökar yrkesfärdigheterna	19	handling som formellt bevis	46
arbetsmarknad	53	högskolepraktik	29
arbetsmarknadens behov av kompetens	58	identifiering av den egna kompetensen	65
arbetsmarknadsdata	54	identifiering av det egna kunnandet	65
arbetsmarknadsinformation	54	identifiering av kompetens	64
arbetsmöjlighet	75	identifiering av kunnande	64
arbetsplats	70	individuell kompetensbrist	55
arbetsprospekt	75	individuella behov av kunnande	57
arbetsprövning	41	individuellt kompetensbehov	57
arbetstillfälle	75	inläring	42
arbetsträning; se träning.....	38	inläring i arbetet	25
arbetsuppgift	71	inläring i arbetet i anslutning till arbetskraftsutbildning	30
auktoriserat kunnande	68	inläring i arbetslivet	25
behov av kompetens på arbetsmarknaden	58	inläring på arbetsplatsen	25
behov av kompetent arbetskraft på arbetsmarknaden	58	integrationsutbildning	15
behov av kunnande	57	intyg (1)	46
behov av kvalificerad arbetskraft på arbetsmarknaden	58	intyg (2)	47
behörighet	45	intyg (3)	48
behörighetsbevis	50	intygat kunnande	68
behörighetsintyg	50	jobb	70
betyg (1)	46	jobbsökarträning; se träning.....	38
betyg (2)	47	kapacitet	51
betyg (3)	48	karriärcoachning	37
bevis	46	karriärhandledning	37
brist på kompetent arbetskraft på arbetsmarknaden	56	karriärplanering	67
brist på kvalificerad arbetskraft på arbetsmarknaden	56	karriärträning; se träning.....	38
bristande kompetens	55	karriärvägledning	37
bristande kompetens hos den enskilda individen	55	kartläggning	17
certifierat kunnande	68	kartläggningsfas	17
certifikat (1)	46	kompetens	52
certifikat (2)	48	kompetensbehov	57
coachning	38	kompetensbehov på arbetsmarknaden	58
del av examen	33	kompetensbevis	50
diplom (1)	46	kompetensbrist	55
diplom (2)	48	kompetensbrist på arbetsmarknaden	56
efterfrågan på kompetens	59	kompetensefterfrågan	59
efterfrågan på utbildning	62	kompetensintyg	50
examensdel	33	kompetenslucka	55
examensinriktad fortbildning	14	kompetensmatchning	61
examensinriktad utbildning	13	kompetensprofil	66
examensutbildning	13	kompetensunderskott på arbetsmarknaden	56
formell behörighet	44	kompetensutbud	60
formella kvalifikationer	44	kontinuerligt lärande	43
formellt bevis över erhållen kompetens i utbildning	48	kunnande	52
		licens (1)	46
		licens (2)	48
		livslång handledning	39
		livslång vägledning	39
		livslångt lärande	43
		lära	35

lära sig	42	utbildning (2)	2
lära ut	35	utbildning (3)	35
lärande	42	utbildning på marknadsvillkor	9
lärande i arbetet	25	utbildning som grundar sig på utbildningsavtal	27
lärande i arbetet i anslutning till arbetskraftsutbildning	30	utbildning som inte omfattas av utbildningslagstiftningen	5
lärande i arbetslivet	25	utbildning som leder till examen	13
lärande på arbetsplatsen	25	utbildning som omfattas av utbildningslagstiftningen	3
läroavtalsutbildning	26	utbildning som omfattas av utbildningslagstiftningen och faller under utbildningsförvaltningens ansvar	6
marknadsbaserad utbildning	9	utbildningsavtal	28
matchning av kompetens	61	utbildningslagstiftning	4
möjligt arbete	75	utbildningsprövning	40
möjligt jobb	75	utbildningsutbud	63
offentligt finansierad lagstadgad utbildning	8	utbud av kompetens	60
personalutbildning	11	utbud av kompetenser	60
potential	51	utbud av utbildning	63
praktik	29	utredningsperiod	17
reglerat yrke	73	utsikt att få arbete	75
rekryteringsutbildning	20	verifierat kunnande	68
rådgivning	76	vuxenutbildning	10
samlade kompetenser (1)	31	vägledning	76
samlade kompetenser (2)	32	vägledning avseende karriär	37
skolning; se utbildning (1)	1	vägledning avseende yrkesval	37
specialiseringsstudier	24	yrke	72
specialiseringsutbildning	24	yrkesinriktad arbetskraftsutbildning	18
statsandelsfinansierad arbetskraftsutbildning	23	yrkesinriktad arbetskraftsutbildning som inte leder till examen	19
studiehelhet	34	yrkeskompetens	44
tjänstebehörighet	45	yrkeskvalifikationer	44
träning	38		
UA	28		
undervisning	35		
uppdrag	71		
utbildning (1)	1		

Suomenkielinen hakemisto

Hakemiston numerot viittaavat termitietuenumeroihin.

aikuiskoulutus	10	muuntokoulutus	14
aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus; ks. kotoutumiskoulutus	15	neuvonta	76
ammattillinen työvoimakoulutus	18	ohjaus	36
ammattillisesti suuntautunut työvoimakoulutus	18	oman osaamisen tunnistaminen	65
ammattillisia valmiuksia lisäävä työvoimakoulutus ..	19	opetus	35
ammatinvalinnanohjaus	37	opetushallinnon alan koulutuslainsäädännössä säädetty koulutus	6
ammatti	72	opintokokonaisuus	34
ammattikorkeakouluharjoittelu	29	oppimaan oppiminen; ks. oppiminen	42
ammattipätevyys	44	oppiminen	42
ei-tutkintotavoitteinen		oppisopimuskoulutus	26
ammattillinen työvoimakoulutus	19	organisaation osaaminen; ks. kyvykkyys	51
elinikäinen ohjaus	39	osaajapula; ks. työmarkkinoiden osaamisvaje	56
elinikäinen oppiminen	43	osaaminen	52
elämänlaajuinen oppiminen	43	osaamisen kohtaanto	61
elämänlevyinen oppiminen; ks. jatkuva oppiminen ..	43	osaamisen kysyntä	59
erikoistumiskoulutus	24	osaamisen puute	55
erikoistumisopinnot; ks. erikoistumiskoulutus	24	osaamisen tarjonta	60
F.E.C-koulutus; ks. kehittämiskoulutus	21	osaamisen tunnistaminen	64
Further Educated with Companies -koulutus; ks. kehittämiskoulutus	21	osaamiskokonaisuus (1)	31
henkilöstökoulutus	11	osaamiskokonaisuus (2)	32
jatkuva oppiminen	43	osaamisprofiili	66
kartoitusjakso	17	osaamistarjonta	60
kehittämiskoulutus	21	pätevyystodistus	50
KEKO-koulutus	21	rekrytointikoulutus	20
kelpoisuus	45	rekrytoiva koulutus	20
kelpoisuusehdot; ks. kelpoisuus	45	rekrytoiva työvoimakoulutus	20
kompetenssi	52	sertifioitu osaaminen	68
korkeakouluharjoittelu	29	sopimus oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä; ks. oppisopimuskoulutus	26
korkeakoulujen erikoistumiskoulutus	24	säädosperustainen julkisrahoitteinen koulutus	8
kotoutumiskoulutus	15	säännelly ammatti	73
koulutuksen kysyntä	62	todennettu osaaminen	68
koulutuksen myynti	9	todistus (1)	46
koulutuksen tarjonta	63	todistus (2)	47
koulutus (1)	1	tutkinnon osa	33
koulutus (2)	2	tutkintokoulutus	13
koulutus, josta ei säädetä koulutuslainsäädännössä ..	5	tutkintoon johtava koulutus	13
koulutusjärjestelmä; ks. koulutusjärjestelmään kuuluvaan koulutukseen liittyvä todistus	47	työ	70
koulutusjärjestelmään kuuluvaan koulutukseen liittyvä todistus	47	työelämä; ks. työelämässä oppiminen	25
koulutuskokeilu	40	työelämässä oppiminen	25
koulutuskysyntä	62	työharjoittelu	29
koulutuslainsäädännössä säädetty koulutus	3	työhönvalmennus; ks. valmennus	38
koulutuslainsäädäntö	4	työkokeilu	41
koulutussopimukseen perustuva koulutus	27	työllistyvyys	74
koulutussopimus	28	työmahdollisuus	75
koulutussopimuskoulutus; ks. koulutussopimukseen perustuva koulutus ..	27	työmarkkinat	53
koulutustarjonta	63	työmarkkinatieto	54
koulutustarpeen ja soveltuvuuden arviointijakso ..	17	työmarkkinoiden osaamistarve	58
kyvykkyys	51	työmarkkinoiden osaamisvaje	56
markkinaehtoinen koulutus	9	työnhakuvalmennus; ks. valmennus	38
muodollinen pätevyys	44	työnohjaus; ks. ohjaus	36
muuhun koulutukseen kuin		työpaikalla oppiminen	25
koulutusjärjestelmäkoulutukseen		työpaikka	70
liittyvä todistus	48	työssä oppiminen	25
muun hallinnonalan kuin opetushallinnon		työtehtävä	71
koulutuslainsäädännössä säädetty koulutus	7	työtodistus	49
		työvoimakoulutukseen liittyvä työssäoppiminen ..	30
		työvoimakoulutukseen sisältyvä työssäoppiminen ..	30
		työvoimakoulutus	16

työvoimapolitiittinen koulutus; <i>ks.</i> työvoimakoulutus.....	16	vanhentunut osaaminen	69
täydennyskoulutus	12	varmennettu osaaminen	68
uraohjaus	37	virkakelpoisuus	45
urasuunnittelu	67	VOS-työvoimakoulutus	23
uravalmennus; <i>ks.</i> valmennus.....	38	yhteishankintakoulutus	22
valmennus	38	yksilön osaamisen puute	55
valtionosuusrahoitettu työvoimakoulutus	23	yksilön osaamisen tarve	57
		yksilön osaamistarve	57

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Meritullinkatu 10
PL 29, 00023 Valtioneuvosto
p. 0295 16001
okm.fi

ISSN 1799-0351 PDF
ISBN 978-952-415-256-3 PDF